

33.564 II. d. e.

KOLENDAR

(Vestnik)

==== XLVIII. ====

šolske Družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za navadno leto

1934.

Izdalo in založilo vodstvo.

Cena 15 Din

V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.

(Odgovoren Fr. Ježeršek.)

1933.

Rodoslov

našega kraljevskega doma.

Sve za krst častni
i slobodu zlatnu!
Geslo dinastije.

Nj. Veličanstvo kralj **Aleksander I.**, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888; poročen dne 8. VI. 1922 z Njenim Veličanstvom **Marijo**, princeso rumunsko, rojeno dne 9. I. 1899.

Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič prestolonaslednik **Peter**, rojen dne 6. IX. 1923.

Kraljeviča: **Tomislav**, rojen 19. I. 1928 in **Andrej**, rojen 28. VI. 1929.

Kraljeva roditelja: Nj. V. kralj **Peter I. Veliki, Osvoboditelj in Uedinitelj**, † 16. VIII. 1921 in kneginja **Zorka**, † 4. III. 1890.

Kraljev brat: Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič **Gjorgje**, rojen na Cetinju dne 8. IX. 1887.

Kraljeva sestra: Nj. Visočanstvo princesa **Jelena**, rojena na Reki dne 4. XI. 1884, poročena v Petrogradu s knezom Jovanom Konstantinovičem dne 5. IX. 1911.

Kraljev stric: Nj. Visočanstvo knez **Arsenije Karagjorgjevič**, brat Nj. V. kralja Petra, roj. dne 16. IV. 1859.

Kraljev bratranec: Nj. Visočanstvo knez **Pavle**, sin kneza **Arsenija**, rojen dne 27. IV. 1893., poročen z grško princeso **Olgo**, rojeno dne 29. V. 1903. Njun sin: knez **Aleksander**, rojen dne 13. VIII. 1924.

Kraljevina Jugoslavija

a) grb:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsih ima orel ščit, na katerem je bel križ na rdečem ščitu, 25 polj, ki so menjaje se rdeča in srebrna, in tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polumesecem na modrem ščitu.

b) državne barve:

Modra bela rdeča.

T. C 33.564 e
03002414

Leto 1934.

je navadno leto in ima 365 dni (med njimi 67 nedelj in praznikov po starem štetju); začne se s ponedeljkom in konča s ponedeljkom

Začetek leta 1934.

Občno in drž. leto se začne na novega leta dan, 1. prosinca, katoliško cerkveno leto 1. adventno nedeljo 2. decembra 1934, pravoslavno cerkveno leto 14. prosinca 1934.

Godovinsko število.

Zlato število	16	Rimsko število	2
Epakta ali lunino kazalo	XIV	Nedeljska črka	G
Solčni krog	11	Letni vladar: Venera	

Odpravljeni cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkoštni ponedeljek, 5. mali šmaren (8. IX.), 6. sv. Štefan (26. XII.).

Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. vel. travna.
2. **Vidov dan**: dne 28. rožnika v spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. **Petrov dan**: dne 6. kimavca (rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika kraljeviča Petra).
4. **Uedinjenje Jugoslavije**: dne 1. grudna.
5. **Aleksandrov dan**: dne 17. grudna (rojst. dan Nj. V. kralja Aleksandra I.).

Znamenja luninih premen.

Mlaj ☉ Prvi krajec ☽ Ščip ☽ Zadnji krajec ☾

Mraki leta 1934.

Letos bosta luna in sonce mrknili dvakrat. Pri nas bo viden le prvi lunin mrk, in še ta le delno.

Dne 30. januarja bo delni lunin mrk: začetek ob 17·1, konec ob 18·24. Pri nas bo viden.

Dne 13. in 14. februarja bo popolni sončni mrk: začetek 13. februarja ob 23·5, konec 14. februarja ob 4·11. Pri nas neviden.

Dne 26. julija bo delni lunin mrk: začetek ob 11·54, konec ob 14·36. Pri nas neviden.

Dne 10. avgusta bo obročasti sončni mrk: začetek ob 6·51, konec ob 12·24. Pri nas neviden.

Vremenska napoved ob lunini meni je povzeta po J. W. Herschlovm vremenskem ključu.

PROSINEC * JANUAR

Srbsko: Јануар.

Hrvatsko: Siečanj.

Češko: Leden.

Luž.-srb.: Wulki różk.

↔ 31 dni. ↔ Poljsko: Styczeń.

Rusko: Январь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pon. Novo leto. Obr. G.	19 Bonitacij	Dragovit
2	Tor. Ime Jezus. Makarij	20 Ignacij	Zlatan
3	Sred. Genovefa	21 Julijana	Slavimir
4	Čet. Tit, škof	22 Anastazija	Dobromir
5	Pet. Telesfor	23 10 muč.	Grozdana
6	Sob. Sv. Trije kralji.	24 Nav. B., Badnjak	Darin
Dvanajstletni Jezus v templju. Luk. 2.			
7	Ned. 1. po razgl. G. Sv. dr.	25 Rojstvo Kristovo	Svetoslav
8	Pon. Severin, opat	26 Zbor Bogorodičin	Bogoljub
9	Tor. Peter, Julijan	27 Štefan	Nikosava
10	Sred. Pavel, Viljem	28 20.000 muč.	Dobroslav
11	Čet. Higin	29 Betleh. deca	Božidar
12	Pet. Arkadij	30 Anizij	Božigoj
13	Sob. Veronika	31 Melanija	Bogomir
O ženitnini v Kani Gal. Jan. 2.			
14	Ned. 2. po razgl. G. Feliks	1 Novo leto 1934	Neda
15	Pon. Maver, opat	2 Silvester	Radoslav
16	Tor. Marcel	3 Malahija	Tmislava
17	Sred. Anton, Marijan	4 70 apostolov	Zvonimir
18	Čet. Priska	5 Teopent	Vera
19	Pet. Marij in tov.	6 Bogojavljenje	Hranimir
20	Sob. Fab. in Seb.	7 Sabor Iv. Krst.	Živojin
Jezus ozdravi stotnikovega hlapca. Mat. 8.			
21	Ned. 3. po razgl. G. Neža	8 Ned. po Bogojav.	Janja
22	Pon. Vincencij	9 Polijevto	Sviloj
23	Tor. Zaroka Marije D.	10 Gregor Niški	Voljica
24	Sred. Timotej	11 Teodozij	Milislava
25	Čet. Sp. sv. Pavla	12 Tatijana	Kosava
26	Pet. Polikarp	13 Jermilo	Vsevlást
27	Sob. Janez Zlatoust	14 Sv. Sava I.	Dušana
Prilika o delavcih v vinogradu. Mat. 20			
28	Ned. 1. predpepel. ned.	15 35. po Duhovima	Dragomil
29	Pon. Frančišek Sal.	16 Verige sv. Petra	Gorislava
30	Tor. Martina	17 Anton Veliki	Desislav
31	Sred. Peter Nol.	18 Atanazij	Divna

☾ Zadnji krajec dne 8. ob 22:36 (lepo) — ● Mlaj dne 15. ob 14:37 (lepo in prijetno). — ☀ Prvi krajec dne 22. ob 12:50 (sneg in dež). — ☽ Ščip. dne 30. ob 17:31 (jasno in mrzlo).

Sonce stopi v znamenje vodnarja dne 20. ob 18:37. — Dolgost dneva od 8 ur 28 minut do 9 ur 24 minut. Dan zraste za 56 minut.

BELEŽKE

Jugoslavija se je rodila iz potokov prelite krvi jugoslovenskega naroda, zato veruj v obstoj in edinstvo kraljevine Jugoslavije!

SVEČAN * FEBRUAR

Srbsko : Фебруар.

Hrvatsko: Veljača.

Češko : Unor.

☾ 28 dni. ☽

Luž.-srb.: Maly różk.

Poljsko: Luty.

Rusko: Февраль.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Čet.	Ignacij	19 Makarij	Budmil
2 Pet.	Svečnica	20 Jevtimij	Ljubomira
3 Sob.	Blaž	21 Maksim	Bojmir
Prilika o sejalcu in semenu. Luk. 8			
4 Ned.	2. predp. Andrej	22 Ned. Mit. in Far.	Daroslav
5 Pon.	Agata	23 Klement	Jagoda
6 Tor.	Doroteja	24 Ksenija	Žalimir
7 Sred.	Romuald	25 Gregor	Malina
8 Čet.	Ivan Mat.	26 Ksenofont	Zvezdodrag
9 Pet.	Apolonija	27 Ivan Zlat.	Blagoslava
10 Sob.	Školastika	28 Efrem Sirski	Vojmil
Jezus ozdravi slepca. Luk. 18.			
11 Ned.	Lurška M. B. Adolf	29 Ned. blod. sina	Dobrana
12 Pon.	Obl. kron. Pija XI.	30 Trije Jerarhi	Zvonimir
13 Tor.	Pust. Katarina	31 Kir in Ivan	Vrativoj
14 Sred.	Pepelnica. Valentin	1 Trifun	Cvetna
15 Čet.	Favstin	2 Srečanje Gosp.	Ljuboslava
16 Pet.	Onezim, Agaton	3 Sim. in Ana	Strahomir
17 Sob.	Frančišek	4 Izidor Pel.	Vesela
Jezus trikrat skušan. Mat. 4.			
18 Ned.	1. postna. Simeon	5 Ned. mesopusna	Dobrana
19 Pon.	Konrad	6 Vukol	Bratomil
20 Tor.	Sadot	7 Partenij	Drago
21 Sred.	Kvatre. Feliks	8 Teodor	Miloslav
22 Čet.	Petra stol	9 Nikifor	Gojslav
23 Pet.	Kvatre. Peter D.	10 Haralampij	Čudomil
24 Sob.	Kvatre. Matija	11 Blaž	Divka
Jezus se na gori izpremeni. Mat. 17.			
25 Ned.	2. postna. Valburga	12 Ned. siropusna	Bludomir
26 Pon.	Matilda	13 Martinijan	Nikna
27 Tor.	Gabrijel	14 Aksentij in Kir.	Inoslav
28 Sred.	Roman	15 Onisim	Sodka

☾ Zadnji krajec dne 7. ob 10:22 (mrzlo, burja). — ● Mlaj dne 14. ob 1:43 (mrzlo). — ☽ Prvi krajec dne 21. ob 7:05 (sneg in vetrovno).
 Sonce stopi v znamenje rib dne 19. ob 9:02. — Dolgost dneva od 9 ur 26 minut do 10 ur 52 minut. Dan zraste za 1 uro 26 minut.

BELEŽKE

Nikdar in nikjer ne govori kaj slabega o svoji državi!

Srbsko: Mart.
Hrvatsko: Ožujak.
Češko: Březen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Nalětnik.
Poljsko: Marzec.
Rusko: Мартъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Čet.	Albin	16 Pamfil	Mojmir
2 Pet.	Simplicij	17 Teod. in Tiron	Belin
3 Sob.	Kunigunda	18 Arhip	Milana
Jezus izžene hudiča iz mulca. Luk. 11.			
4 Ned.	3. postna. Kazimir	19 2. ned. v. posta	Mislav
5 Pon.	Janez	20 Lev	Sladoje
6 Tor.	Perpetua in Felicita	21 Timotej	Danica
7 Sred.	Sredpostna. Tomaž	22 Mučeniki v Evg.	Zvezda
8 Čet.	Julijan	23 Polikrat	Jelen
9 Pet.	Frančiška	24 Najd. gl. Iv. K.	Bodin
10 Sob.	40 mučencev	25 Tarasij	Danimir
Jezus nasili 5000 mož. Jan. 6.			
11 Ned.	4. sredpost. Sofronij	26 3. ned. v. posta	Stana
12 Pon.	Gregorij Vel.	27 Prokopij	Radoja
13 Tor.	Teodora	28 Vasilij, pušč.	Božana
14 Sred.	Matilda	1 Evdoksija	Svetovid
15 Čet.	Klemen	2 Teodor	Desimir
16 Pet.	Hilarij in Tacijan	3 Evtropij	Velislav
17 Sob.	Jedert	4 Gerasim	Ljubislava
Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8.			
18 Ned.	5. p., tiha. Ciril	5 4. ned. v. posta	Budimir
19 Pon.	Jožef, ž. M. D.	6 42 mučenikov	Slavoljub
20 Tor.	Aleksandra	7 Vasilij	Zlata
21 Sred.	Benedikt	8 Teofor	Vlada
22 Čet.	Katarina	9 40 mučenikov	Tuga
23 Pet.	Pelagija, Mar. 7 žal.	10 Kodrat	Slavo
24 Sob.	Gabrijel	11 Sofronij	Dražislav
Jezus jezdi slovesno v Jeruzalem Mat. 21.			
25 Ned.	6. p., cvetna	12 5. ned. v. posta	Jaroslav
26 Pon.	Maksima	13 Nikifor	Predrag
27 Tor.	Rupert	14 Benedikt	Srdan
28 Sred.	Janez Kapistran	15 Agatij	Stanimir
29 Čet.	Vel. čet. Ciril	16 Savin	Uma
30 Pet.	Vel. petek, Janez Kl.	17 Aleksij	Branivoj
31 Sob.	Vel. sobota, Benj.	18 Ciril Jeruz.	Pribislav

☽ Ščip dne 1. ob 11:26 (mrzlo, vetrovno). — ☾ Zadnji krajec dne 8. ob 19:06 (sneg in vihar). — ☀ Mlaj dne 15. ob 13:08 (sneg in dež). — ☀ Prvi krajec dne 23. ob 2:45 (sneg, vetrovno). — ☽ Ščip dne 31. ob 2:15 (sneg in vetrovno).

Sonce stopi v znamenje ovna dne 21. ob 8.28. Začetek pomladi. Dolgost dneva 10 ur 54 minut do 12 ur 30 minut. Dan zraste za 1 uro 36 minut.

BELEŽKE

Ljubi in neguj vse vrline jugoslovenskega naroda!

MALI TRAVEN ★ APRIL

Srbsko: АПРИЛ.
Hrvatsko: Travanj.
Češko: Duben.

☾ 30 dni. ☽

Luž.-srb.: Jutrownik.
Poljsko: Kwiecień.
Rusko: АПРѢЛЬ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena	
Jezus vstane od mrtvih. Marko 16.				
1	Ned. Vel. noč. Hugon	19	Cvetna	Mutimir
2	Pon. Vel. ponedeljek	20	Monasi sv. Save	Gojmir
3	Tor. Rihard	21	Jakob	Žarko
4	Sred. Izidor	22	Vasilij	Dušica
5	Čet. Vincencij	23	Vel. četrtek	Đabiživ
6	Pet. Sikst	24	Vel. petek	Čudna
7	Sob. Herman	25	Vel. sobota	Radivoj
Jezus se prikaže apostolom. Jan. 20.				
8	Ned. 1. povel., bela	26	Uskrs. Vstaj. G.	Viljenica
9	Pon. Tomaž	27	Uskrsni pon.	Ljuban
10	Tor. Marko, Ecehtel	28	Uskrsni tor.	Srčanica
11	Sred. Lev Vel.	29	Marko	Řada
12	Čet. Julijan	30	Jovan	Sava
13	Pet. Hermenegild	31	Isatij	Zdegoj
14	Sob. Justin	1	Marija Eg.	Jelača
Jezus dobri pastir. Jan. 10.				
15	Ned. 2. pov. Helena	2	Tomina	Gestirad
16	Pon. Benedikt	3	Nikita	Božislava
17	Tor. Rudolf	4	Josip	Vitigoj
18	Sred. Varstvo sv. Jožefa	5	Teodul	Gradislava
19	Čet. Konrad	6	Evtihij	Tihorad
20	Pet. Neža Montepul.	7	Jurij	Dragislav
21	Sob. Anzelm	8	Herodijan	Dragomira
Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.				
22	Ned. 3. povel. Soter in Gaj	9	Evpsihij	Ljutomer
23	Pon. Vojteh	10	Terencij	Dobrica
24	Tor. Jurij	11	Antipa	Jurislav
25	Sred. Marko	12	Vasilij	Tugomir
26	Čet. M. B. dobr. sveta	13	Artemon	Sekana
27	Pet. Peter, k.	14	Martin	Raduna
28	Sob. Lukezij	15	Aristarh	Slavica
Jezus obljubi sv. Duha. Jan 16.				
29	Ned. 4. povel. Peter, m.	16	Agapija	Tankoslava
30	Pon. Katarina	17	Simeon	Samorad
☾ Zadnji krajec dne 7. ob 1:49 (mrzlo, mokro). — ● Mlaj dne 14. ob 0:57 (hladno). — ☽ Prvi krajec dne 21. ob 22:20 (lepo, prijetno). — ☽ Ščip dne 29. ob 13:45 (spremenljivo). Sonce stopi v znamenje bika dne 20. ob 20:01. — Dolgost dneva od 12 ur 34 minut do 14 ur 4 minute. Dan zraste za 1 uro 30 minut.				

BELEŽKE

Ljubi kralja in njegovo hišo! Kralj je sin jugoslovenskega
naroda. On ljubi z vso dušo svoj narod.

VELIKI TRAVEN ★ MAJ

Srbsko: Maj.
Hrvatsko: Svibanj.
Češko: Květen.

☞ 31 dni. ☜

Luž.-srb.: Róžovnik
Poljsko: Maj.
Rusko: Ма́й.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Tor.	Fillp in Jakob	18 Jovan prep.	Žiga
2	Sred.	Atanazij	19 Pafnucij	Živana
3	Čet.	Najdenje sv. križa	20 Todor	Solnčarica
4	Pet.	Cvetko, Florijan	21 Januarij	Valhun
5	Sob.	Irenej	22 Teodor	Desirad
Jezus uči o moči molitve. Jan. 16.				
6	Ned.	5. povel., križeva	23 Ned. o Sam. Jurij	Zdemir
7	Pon.	Stanislav	24 Sava	Prisnoslav
8	Tor.	Prik. Mihaela	25 Marko	Budislav
9	Sred.	Gregor N.	26 Vasilij	Prvinica
10	Čet.	Vnebohod Krist.	27 Simeon	Dvorna
11	Pet.	Francišek	28 Jason	Ljerka
12	Sob.	Pankracij	29 Memom	Stojmir
O pričevanju sv. Duha Jan. 15, 16.				
13	Ned.	6. povel. Servacij	30 Ned. o slepcu	Jasna
14	Pon.	Bonifacij	1 Jeremija	Svetolik
15	Tor.	Izidor	2 Atanazij	Jaromira
16	Sred.	Janez Nep.	3 Teodozij	Mladena
17	Čet.	Paskal	4 Voznesenje	Dušoje
18	Pet.	Erik	5 Irena	Mladica
19	Sob.	Peter	6 Job	Vitoslava
O sv. Duhu in o ljubezni. Jan. 14.				
20	Ned.	Binkošti. Bernardin	7 Ned. sv. Ot. I. N. S.	Milodar
21	Pon.	Bink. pon. Feliks	8 Jovan	Jelina
22	Tor.	Emil (Milan)	9 Izaija	Boža
23	Sred.	Kvatre. Janez Krst.	10 Simon	Milorad
24	Čet.	Mar. D. pom. krist.	11 Sv. Ciril in Met.	Cveta
25	Pet.	Kvatre. Gregorij	12 Epihanije	Zdestan
26	Sob.	Kvatre. Fillp	13 Glikeriya	Dragica
Jezusu je dana vsa oblast. Mat. 28.				
27	Ned.	1. pob. Presv. Trojica	14 Duhovi	Volkašin
28	Pon.	Avguštin	15 Duh. poned.	Jaromir
29	Tor.	Magdalena	16 Teodor Prep.	Dana
30	Sred.	Ferdo	17 Andronik	Milica
31	Čet.	Telovo. Angela	18 Teodot	Bojslav

☞ Zadnji krajez dne 6. ob 7:41 (spremenljivo). — ● Mlaj dne 13. ob 13:30 (deževno). — ☉ Prvi krajez dne 21. ob 16:20 (lepo). — ☽ Ščip dne 28. ob 22:41 (lepo, prijetno).

Sonce stopi v znamenje dvojčkov dne 21. ob 19.35. — Dolgost dneva od 14 ur 8 minut do 15 ur 18 minut. Dan zraste za 1 uro 10 minut.

BELEŽKE

Ne oškoduj nikdar v ničemur svoje države! Ne ubijaj jo
s kleveto in zaničevanjem!

Srbsko : Јуну.
Hrvatsko : Lipanj.
Češko : Červen.

☞ 30 dni. ☛

Luž.-srb : Smažnik.
Poljsko : Czerwiec.
Rusko : Июнь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena	
1	Pet. Fortunat	19 Patrik	Radovan Velimir	
2	Sob. Marcellin	20 Talatej		
Prilika o veliki večerji. Luk. 14.				
3	Ned. 2. pob. Klotilda	21 1. ned. Vseh svet.	Radoslava Dika Dobromil Miljutin Bogomil Svetin Dostana	
4	Pon. Frančišek	22 Bazilisk		
5	Tor. Bonifacij	23 Mihail		
6	Šred. Norbert	24 Simeon		
7	Čet. Robert	25 Najd. gl. Iv. K.		
8	Pet. Medard	26 Karpo		
9	Sob. Primož	27 Terapont		
Prilika o izgub. ovci in denar. Luk. 15.				
10	Ned. 3. pob. Margareta	28 2. po Duhovima		Rusmir Hrvoje Zorica Zlatana Bislav Dragimir Tratomir
11	Pon. Barnaba	29 Teodozij		
12	Tor. Janez	30 Izak		
13	Šred. Anton P.	31 Hermas		
14	Čet. Bazilij	1 Justin		
15	Pet. Vid in tov.	2 Nikifor		
16	Sob. Fran Reg.	3 Lukijan		
Čudežni ribji lov. Luka 5.				
17	Ned. 4. pob. Adolf	4 3. po Duhovima	Bodin Bogdan Milava Nenadej Miloš Gostimir Višeslav	
18	Pon. Evfrem Str.	5 Dorotej		
19	Tor. Julijana	6 Visarion		
20	Šred. Silverij	7 Teodot		
21	Čet. Vekoslav	8 Stratilat		
22	Pet. Ahacij	9 Kiril Aleks.		
23	Sob. Agripina	10 Timotej		
O grehu v misli in besedi. Mat. 5.				
24	Ned. Kres. Janez Krst.	11 4. po Duhovima	Janislav Grlica Hrana Ladislav Zorana Peroslav Predislav	
25	Pon. Viljem	12 Onufrij		
26	Tor. Janez in Pavel	13 Akilina		
27	Šred. Hema	14 Elizej		
28	Čet. Vidov dan	15 Vidov dan		
29	Pet. Peter in Pavel	16 Tihon		
30	Sob. Sp. sv. Pavla	17 Emanuel		

☉ Zadnji krajec dne 4. ob 13:53 (spremen.). — ☀ Mlaj dne 12. ob 3:12 (veter in dež). — ☁ Prvi krajec dne 30. ob 22:40 (vetrovno, spreman.). — ☂ Ščip dne 27. ob 6:08 (spremenljivo).

Sonce stopi v znamenje raka dne 21. ob 3:48. — Začetek poletja. Dolgost dneva od 15 ur 18 min. do 15 ur 36 minut. Dan zraste do 21. za 18 minut in se do 30. zopet skrči za 3 minute.

BELEŽKE

**Bodi vselej in povsod moralen in plemenit! Bodi na telesu
in duši čist!**

Srbsko: Јули.
Hrvatsko: Srpanj.
Češko: Červenec.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Pražnik.
Poljsko: Lipiec.
Rusko: Июль.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
Jezus nasiti 4000 mož. Marko. 8.			
1	Ned. 6. pob. Rešnja kri	18 5. po Duhovima	Bogoslav
2	Pon. Obisk. M. D.	19 Juda Tadej	Dragonama
3	Tor. Bernardin	20 Metodije	Nada
4	Sred. Urh	21 Julijan	Belizar
5	Čet. Ciril in Metod	22 Evzebij	Dobruška
6	Pet. Izaija	23 Agripina	Domogoj
7	Sob. Viligoj	24 Rojstvo Ivana K.	Negoda
O lažnivih prerokih. Mat. 7.			
8	Ned. 7. pob. Elizabeta	25 6. po Duhovima	Milolika
9	Pon. Nikolaj	26 David	Hvalimir
10	Tor. Amalija	27 Samson	Ljubica
11	Šred. Pij I.	28 Cir in Jovan	Medo
12	Čet. Mohor in Fort.	29 Peter in Pavel	Draguška
13	Pet. Anaklet pap.	30 Sabor apostolov	Dragan
14	Sob. Bonaventura	1 Kozma in Dam.	Svobodin
O krivičnem hišniku. Luk. 16.			
15	Ned. 8. pob. Vladimir	2 7. po Duhovima	Vladimir
16	Pon. Dev. Mar. Karm.	3 Jakint	Bogdan
17	Tor. Aleš	4 Andrej Kr.	Držislav
18	Sred. Friderik (Miroslav)	5 Ciril in Metod	Miroslav
19	Čet. Vinko P.	6 Atanazij	Radoš
20	Pet. Marjeta	7 Toma	Česlav
21	Sob. Angelfna	8 Prokop	Zora
Jezus joka nad Jeruzalemom. Luk. 19.			
22	Ned. 9. pob. Mar, Magd.	9 8. po Duhovima	Pribina
23	Pon. Apolinarij	10 45 mučenikov	Brana
24	Tor. Magdalena	11 Olga	Ratimir
25	Sred. Jakob	12 Proklo in Jul.	Boljedrag
26	Čet. Ana	13 Sabor Gabr. arh.	Jana
27	Pet. Rudolf in tov.	14 Akila	Dušan
28	Sob. Zmagoslav, Viktor	15 Ciril	Svetomir
Prilika o farizeju in cestinarju. Luk. 18.			
29	Ned. 10. pob. Marta	16 9. po Duhovima	Dobriča
30	Pon. Abdon in Senen	17 Marina	Vitodrag
31	Tor. Ignacij	18 Emilijan	Jelenica

☾ Zadnji krajeec dne 3. ob 21:28 (dež, hladno). — ● Mlaj dne 11. ob 18:06 (lepo). — ☽ Prvi krajeec dne 19. ob 19:53 (spremenljivo). — ☼ Ščip dne 26. ob 13:09 (veliko dežja).

Sonce stopi v znamenje leva 23. ob 14:42. — Začetek pasjih dni. Dolgost dneva od 15 ur 32 minut do 14 ur 44 minut. Dan se skrči za 48 minut.

BELEŽKE

Daj državi, kar je njenega, in Bogu, kar je božjega!
Varuj se nepoštenosti!

VELIKI SRPAN * AVGUST

Srbsko: АВГУСТ.
Hrvatsko: Kolovoz.
Češko: Srpen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Žnjeńc.
Poljsko: Sierpień.
Rusko: АВГУСТЪ.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sred.	Peter v okovih	19 Makrina	Dedomir
2	Čet.	Porcijunk. Alf. L.	20 Ilija	Bojan
3	Pet.	Najdba sv. Štefana	21 Simeon	Mirača
4	Sob.	Dinko, Dominik	22 Marija Magd.	Ljubačica
Jezus ozdravi gluho-nemega. Marko 7.				
5	Ned.	11. pob. M. D. snež.	23 10. po Duhovima	Predobra
6	Pon.	Sikst II.	24 Boris	Vlastica
7	Tor.	Kajetan	25 Ana	Vidojka
8	Sred.	Cirijak	26 Jermolaj	Godeslav
9	Čet.	Janez	27 Pantelejmon	Našemir
10	Pet.	Lovro	28 Prohor	Jurica
11	Sob.	Tiburcij	29 Kalinik	Bolemir
Prilika o usmilj. Samarijanu. Luk. 10.				
12	Ned.	12. pob. Klara	30 11. po Duhovima	Dobrogost
13	Pon.	Janez B.	31 Evdokin	Davola
14	Tor.	Evzebij	1 P. sv. K.	Dobrina
15	Sred.	Vnebovzetje M. D.	2 Štefan	Budinja
16	Čet.	Rok	3 Izak in Dalm.	Nemira
17	Pet.	Hiacint	4 Evdokija	Radigoj
18	Sob.	Helena	5 Evsignij	Branislava
Jezus ozdravi 10 gobavcev. Luk. 17.				
19	Ned.	13. pob. Ludovik	6 12. po D. Preob. G.	Ljudevit
20	Pon.	Bernard	7 Dometij	Zarka
21	Tor.	Ivana Fr.	8 Emilijan	Mirjana
22	Sred.	Timotej	9 Matej, ap.	Ostrivoj
23	Čet.	Filip	10 Lovrenc	Bogovoljka
24	Pet.	Jernej	11 Evplo	Borivoj
25	Sob.	Ludovik	12 Fotij in Anikit	Dragorad
O božji previdnosti. Mat. 6.				
26	Ned.	14. pob. Zefirin	13 13. po Duhovima	Perunika
27	Pon.	Jožef Kal.	14 Mihajlo	Zlatko
28	Tor.	Avguštin	15 Vnebovzetje M. D.	Milogaj
29	Sred.	Oagl. Ivana Krst.	16 Diomid	Želided
30	Čet.	Roža Lim.	17 Miron	Milka
31	Pet.	Rajko	18 Flor	Mildrag

☾ Zadnji krajec dne 2. ob 7:27 (spremenljivo). — ☀ Mlaj dne 10. ob 9:46 (spremenljivo) — ☽ Prvi krajec dne 18. ob 5:33 (deževno). — ☽ Ščip dne 24. ob 20:37 (lepo, prijetno). — ☾ Zadnji krajec dne 31. ob 20:40 (lepo). Sonce stopi v znamenje device 23. ob 21:33. — Konec pasjih dni. Dolgost dneva od 14 ur 42 min. do 13 ur 17 minut. Dan se skrči za 1 uro 29 min.

BELEŽKE

Svoje sodržavljane ljubi in jim stori le dobro!
Ne žali nikogar!

BELEŽKE

Svojega življenjskega druga ali družico išči le v jugoslovenskem ali sploh v slovanskih narodih!

VINOTOK ★ OKTOBER

Srbsko: Октобар.   Luž.-srb.: Winowc.
 Hrvatsko: Listopad.   ☾ 31 dni. ☽ Poljsko: Październik.
 Češko: Říjen.   Rusko: Октябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Pon.	Remigij	18 Evmenije	Semislava
2 Tor.	Angeli varihí	19 Trofim in Sab.	Miran
3 Šred.	Terezika	20 Evstahij	Vitomir
4 Čet.	Frančisek Serafin	21 Kodrat	Tegodrag
5 Pet.	Placid in tov.	22 Zač. lv. Krst.	Dumnuka
6 Sob.	Brunon	23 Jona	Brunoslav
Jezus ozdravi sina kr. uradnika. Jan. 4.			
7 Ned.	20. p. Roženvenska	24 19. po Duhovima	Dragonika
8 Pon.	Brigita	25 Jefrorima	Dragosta
9 Tor.	Dionizij	26 Ivan ap.	Svetina
10 Šred.	Fran B.	27 Kalistrat	Stremil
11 Čet.	Nikazij	28 Baruh	Negoslava
12 Pet.	Maksimiljan	29 Hariton	Drugislav
13 Sob.	Edvard (Slavoljub)	30 Gregor in Arm.	Rosica
Prilika o neusmiljenem hlapcu. Mat. 18.			
14 Ned.	21. pob. Žegnanska	1 20. po Duhovima	Sestrena
15 Pon.	Terezija	2 Ciprijan	Radislav
16 Tor.	Gal, Gerard M.	3 Dionizij	Velena
17 Šred.	Margareta M.	4 Jerotej	Mira
18 Čet.	Luka	5 Haritina	Travica
19 Pet.	Peter Alk.	6 Toma	Stojgoj
20 Sob.	Ivan Kanc.	7 Sergij	Raša
O davku cesarju. Mat. 22.			
21 Ned.	22. pob. Misijonska	8 21. po Duhovima	Stojslav
22 Pon.	Kordula	9 Jakov Alejev	Zorislav
23 Tor.	Klotilda	10 Evlampij	Živka
24 Šred.	Rafael	11 Filip	Blagota
25 Čet.	Krispin	12 Probo in tov.	Zlatija
26 Pet.	Evarist	13 Paraskeva	Vranica
27 Sob.	Frumencij	14 Lukijan	Srebra
Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9.			
28 Ned.	23. p. Simon in Juda	15 22. po Duhovima	Mila
29 Pon.	Ida	16 Karpo	Gradimir
30 Tor.	Alfonz Rodrig.	17 Osija	Vladika
31 Šred.	Volbenk	18 Luka	Gorazd

☉ Mlaj dne 8. ob 16.05 (spremenljivo). — ☽ Prvi krajec dne 15. ob 20:29 (prijetno). — ☽ Šcip dne 22. ob 16.01 (lepo, hladno). — ☽ Zadnji krajec dne 30. ob 9:22 (spremenljivo).

Sonce stopi v znamenje škorpiona dne 24. ob 3:37. — Dolgost dneva od 11 ur 38 minut do 10 ur 2 minuti. Dan se skrči za 1 uro 36 minut.

BELEŽKE

Kupuj le domače izdelke pri zavednih, narodnih trgovcih!
Ne kupuj tujih izdelkov ne doma, ne v tujini!

LISTOPAD ★ NOVEMBER

Srbsko: Новембар.

Hrvatsko: Studeni.

Češko: Listopad.

☞ 30 dni. ☜

Luž.-srb.: Nazymnik.

Poljsko: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena	
1	Čet. Vsi sveti	19	Joel	Ljubomil Zdanila Bogomil
2	Pet. Verne duše	20	Artemij	
3	Sob. Viktorin	21	Hilarij	
Jezus pomiri vihar na morju. Mat. 8.				
4	Ned. 24. pob. Zahvalna	22	23. po Duhovima	Dragomir Savina Ratislav Zdenko Nežir Sebislav Golobica
5	Pon. Caharija	23	Jakob	
6	Tor. Lenart	24	Areta	
7	Šred. Janez Gabr. Perb.	25	Markijan	
8	Čet. Bogomir	26	Dimitrij	
9	Pet. Božidar	27	Nestor	
10	Sob. Andrej Av.	28	Petka	
Prilika o pšenici in ljuljki. Mat. 13				
11	Ned. 25. pob. Martin, škof	29	24. po Duhovima	Višnjica Davorin Nevenka Borislava Volčica Večerin Ljubava
12	Pon. Martin, papež	30	Zinovij	
13	Tor. Stanislav	31	Stahij in Amp.	
14	Šred. Jozafat Kunčevič	1	Kozma in Dam.	
15	Čet. Jedert	2	Akindin	
16	Pet. Otmar	3	Akepsin	
17	Sob. Gregor	4	Joanikij	
O gorčičnem zrnju in kvasu. Mat. 13.				
18	Ned. 26. pob. Odon	5	25. po Duhovima	Oliva Imica Vladiboj Grmislav Jezdimir Ravijola Jeca
19	Pon. Elizabeta	6	Aulo	
20	Tor. Feliks	7	Lazar	
21	Šred. Dar. M. D.	8	Sabor Mih. arh.	
22	Čet. Cecilija	9	Onisifor	
23	Pet. Klemen	10	Erasto	
24	Sob. Ivan Kriški	11	Teodor Studita	
O razdej. Jeruz. in posl. sodbi. Mat. 24.				
25	Ned. 27. pob. Katarina	12	26. po Duhovima	Kolomir Zdedrag Vedrana Lelija Skoromir Hrabroslav
26	Pon. Leonard	13	Ivan Zlatousti	
27	Tor. Virgilij šk.	14	Filip	
28	Šred. Gregorij III.	15	Gurij	
29	Čet. Saturnin	16	Matej, ap.	
30	Pet. Andrej	17	Gregor	

☉ Mlaj dne 7. ob 5:44 (dež, hladno). — ☽ Prvi krajec dne 14. ob 3:39 (mrzlo in dež). — ☽ Ščip dne 21. ob 5:26 (dež in sneg). — ☾ Zadnji krajec dne 29. ob 6:39 (spremenljivo).

Sonce stopi v znamenje strelca dne 23. ob 0:45. — Dolgost dneva od 10 ur 0 minut do 8 ur 46 minut. — Dan se skrči za 1 uro 14 minut.

BELEŽKE

Bodi ponosen na svojo jugoslovensko domovino, na svoj narod in poslužuj se vsepovsod le materine govornice! Ljubi jo kot svetinjo, ki ti jo je zapustila rodna mati!

GRUDEN ★ DECEMBER

Srbsko: Децембар.

Hrvatsko: Prosinac.

Češko: Prosinec.

☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Hodownik.

Poljsko: Grudzień.

Rusko: Декабрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sob.	Uedinj. Jugoslavije O poslednji sodbi. Luk. 21.	18 Državni praznik	Božena
2 Ned.	1. adv. Izselsjenska	19 27. po Duhovima	Tihomir
3 Pon.	Frančišek	20 Gregor dek.	Sveljub
4 Tor.	Barbara	21 Darovanje M. D.	Velika
5 Sred.	Saba	22 Cecilija	Stojana
6 Čet.	Nikolaj	23 Amfiloh in Greg.	Vladovita
7 Pet.	Ambrož	24 Katarina	Veselin
8 Sob.	Brezm. sp. M. D.	25 Klemen	Rodana
Janezova učenca pri Jezusu. Mat. 11.			
9 Ned.	2. adv. Peter F.	26 28. po Duhovima	Savica
10 Pon.	Miha	27 Jakob Perz.	Dražič
11 Tor.	Damaz	28 Štefan	Gojica
12 Sred.	Aleksander	29 Paramon in Fil.	Široslav
13 Čet.	Lucija	30 Andrej, ap.	Vitača
14 Pet.	Konrad Of.	1 Naum	Vojmir
15 Sob.	Kristina	2 Habakuk	Cvetana
Janez Krst. pričuje o Kristusu. Jan. 1.			
16 Ned.	3. adv. Evzebij	3 29. po Duhovima	Jaronega
17 Pon.	Roj. Nj. V. kr., Lazar	4 Barbara	Strojslav
18 Tor.	Gracijan	5 Sava	Ljubonega
19 Sred.	Kvatre. Favsta	6 Nikolaj	Uglješa
20 Čet.	Evgenij in Mak.	7 Mino	Boživoj
21 Pet.	Kvatre. Tomo	8 Danijel	Tomislav
22 Sob.	Kvatre. Demetrij	9 Spoč. M. D.	Zvezdana
Jezus oznanja pokoro. Luka 3.			
23 Ned.	4. adv. Viktorija	10 Ned. praotaca	Ozrislav
24 Pon.	Adam in Eva	11 Danilo	Dunja
25 Tor.	Božič. Rojstvo G.	12 Spiridon	Žitigoj
26 Sred.	Štefan	13 Evstahij	Zlatka
27 Čet.	Ivan ev.	14 Tirzo	Pelislav
28 Pet.	Nedolžni otročiči	15 Elevation	Zorica
29 Sob.	Tomo	16 Agej	Vrhoslav
Krist. je znam. ob kat. se loč. duh. Luk. 2.			
30 Ned.	Ned. po bož. Evgenij	17 Ned. sv. Otaca	Branimir
31 Pon.	Silvester	18 Sebastijan	Blažena

☉ Mlaj dne 6. ob 18:25 (lepo, suho). — ☽ Prvi krajec dne 13. ob 11:52 (mrzlo veter). — ☊ Ščip dne 20. ob 21:53 (mrzlo, jasno). — ☋ Zadnji krajec dne 29. ob 3:08 (sneg in veter).*

Sonce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 13:50. — Začetek zime. — Dolgost dneva od 8 ur 44 minut do 8 ur 24 minut. Najkrajši dan, najdaljša noč. — Dan se skrči do 22. za 20 min. in zraste zopet do konca meseca za 4 min.

BELEŽKE

Tujca spoštuj in bodi proti njemu vljuden. Hlapčevsko se ne vedi, ker vzbuja to v tujčevih očeh posmeh in je v sramoto vsemu narodu.

Poštne in brzojavne pristojbine.

I. V tuzemskem prometu.

1. **Pisma.** a) V lokalnem (krajevnem) prometu do 20 g Din 1, nad 20 g kakor v medkrajevnem prometu. b) V medkrajevnem prometu do 20 g Din 1.50, nad 20 do 50 g Din 2, nad 50 do 250 g Din 3.50, nad 250 do 500 g Din 5, nad 500 do 1000 g Din 10.

2. **Dopisnice,** odprte, komad 75 par.

3. **Priporočene pošiljke.** a) Pristojbina za priporočenje v lokalnem prometu Din 2. b) Pristojbina za priporočenje v medkrajevnem prometu Din 3.

4. **Pisma z označeno vrednostjo.** a) Po teži kakor za priporočena pisma. b) Po vrednosti, dosedanje pristojbine.

5. **Zavoji (paketi).** a) Po teži, do enega kg Din 3, nad 1 kg do 5 kg Din 8 nad 5 kg do 10 kg: prvi pas do 100 km 10 Din, drugi pas do 300 km 15 Din, tretji pas nad 300 km Din 20. Nad 10 kg do 15 kg: prvi pas Din 15, drugi pas Din 22, tretji pas Din 36. Nad 15 kg do 20 kg: prvi pas Din 30, drugi pas Din 35, tretji pas Din 40. b) Po vrednosti: iste pristojbine, kakor za pisma z označeno vrednostjo.

6. **Nakaznice.** a) Pristojbina za nakaznice znaša: do 50 Din 2 Din, do 100 Din 3 Din, do 300 Din 4 Din, do 500 Din 5 Din, do 1000 Din 6 Din, do 2000 Din 8 Din, do 3000 Din 9 Din, do 4000 Din 10 Din, do 5000 Din 12 Din. V tej pristojbini je vsebovana tudi pristojbina za izplačilo nakaznice na domu. b) Pristojbina za izplačilo na domu, ki se pobira od prejemnika samo za nakaznice iz inozemstva in za čekovne nakaznice, znaša: do 50 Din 0.50 Din, do 100 Din 1 Din, do 500 Din 2 Din.

7. **Čekovne nakaznice.** a) Do 500 Din 0.50 Din, nad 500 Din 1 Din.

Državne ustanove, ki so oproščene pristojbine za poštne nakaznice, so oproščene tudi te pristojbine kakor pri poštnih nakaznicah. Prav tako so oproščene čekovne pristojbine v prometu z nakaznicami, ki ga vrši Poštna hranilnica.

b) Pristojbina za sporočila na hrbtu nakaznice se ukine.

8. **Odkupne pošiljke.** Pristojbina za dostavo 1 Din.

9. **Poštni nalogi.** Pristojbina za dostavo 2 Din.

10. **Naročnina za poštni predal.** Za predal brez ključa mesečno 15 Din, s ključem 20 Din.

11. **Zaprte torbe.** Mesečna pristojbina 15 Din.

12. **Obvestila o nenaročenih zavojih.** Plača pošiljatelj 1.50 Din.

13. **Poste restante.** Pristojbina za hranitev pisem itd. pri pošti 0.50 Din.

14. **Dostava vrednostnih pisem in zavojev na dom.** a) Za pisma z označeno vrednostjo 1 Din. b) Za zavoje do 5 kg 2 Din, nad 5 kg 5 Din.

15. **Pooblastila.** a) Če velja pooblastilo za en primer, znaša pristojbina 1 Din. b) Za pooblastila od 15 dni do enega leta 5 Din.

16. **Brzobjavna služba.** a) Pristojbina za besedo 0.60 Din. b) Pristojbina za potrdilo 2 Din. Najnižja pristojbina je tista, ki velja za brzobjavko z 10 besedami.

II. Inozemski promet.

1. **Pisma:** do 20 g 3 Din; v Italijo 250 p! za vsakih 20 g 150 p več.

2. **Dopisnice:** navadne 150 p; za Italijo 125 p.

3. **Tiskovine:** do 50 g 50 p; za vsakih 50 g 50 p več; za tiskovine v Češkoslovaško veljajo pristojbine za tuzemstvo. Za slepce: do 500 g 20 p; za vsakih 500 g 20 p več.

4. **Vzorci brez vrednosti:** do 100 g 1 Din; za vsakih 50 g 50 p več.

5. **Poslovni papirji:** do 300 g 3 Din; za vsakih 50 g 50 p več.

6. **Mešane pošiljke:** kakor za vzorce; če so poslovni papirji vmes, kakor za poslovne papirje.

7. **Priporočnina:** 4 Din.

8. **Ekspresnina:** 6 Din.

9. **Povratnica:** pri predaji 3 Din, po predaji 6 Din.

10. **Poizvednica:** 6 Din.

11. **Preklic pošiljke, izprememba naslova:** 6 Din.

12. **List za odgovor:** 8 Din.

13. **Pristojbina za ocarinjenje pisemskih pošilk:** 3 Din.

14. **Vrednostna pisma:** promet sedaj dovoljen z Albanijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Čehoslovaško, Egiptom, Francijo, Gdanskim, Italijo, Madžarsko, Nemčijo, Poljsko, Romunijo, Švedsko, Švico, Turčijo in Veliko Britanijo; teža 2 kg, vrednost 3000 Din; težna pristojbina kakor za priporočene pošiljke iste teže, vrednostna 5 Din.

15. **Zavitki (paketi)** — pojasnila o pošiljlatvi se dobe pri vsaki pošti.

Lestvice za pristojbino kolkov ali štempljev.

I. Kolek za menice.

Od vseh vrst menic, ne glede na to, ali so izdane v državi ali v inozemstvu:

do	300 Din				Din	0.60
preko	300 Din	do	600 Din		"	1.20
"	600	"	1.200	"	"	2.—
"	1.200	"	2.000	"	"	4.—
"	2.000	"	3.200	"	"	6.20
"	3.200	"	5.000	"	"	9.80

preko	5.000	Din do	6.800	Din	Din	13:20
"	6.800	" "	10.400	"	"	19:—
"	10.400	" "	14.000	"	"	25:—
"	14.000	" "	20.000	"	"	34:—
"	20.000	" "	26.000	"	"	43:—
"	26.000	" "	32.000	"	"	52:—
"	32.000	" "	38.000	"	"	61:—
"	38.000	" "	44.000	"	"	70:—
"	44.000	" "	50.000	"	"	79:—
"	50.000	" "	60.000	"	"	94:—
"	60.000	" "	70.000	"	"	109:—
"	70.000	" "	80.000	"	"	124:—
"	80.000	" "	90.000	"	"	139:—
"	90.000	" "	100.000	"	"	154:—
"	100.000	" "	125.000	"	"	192:—
"	125.000	" "	150.000	"	"	230:—
"	150.000	" "	175.000	"	"	268:—
"	175.000	" "	200.000	"	"	306:—
"	200.000	" "	250.000	"	"	382:—
"	250.000	" "	300.000	"	"	458:—
"	300.000	" "	350.000	"	"	534:—
"	350.000	" "	400.000	"	"	610:—
"	400.000	" "	500.000	"	"	760:—

preko 500.000 Din od vsakih 1000 Din še po 1 Din. Znesek izpod 1000 Din se jemlje za popolnih 1000 Din.

II. Kolek za pobotnice. Od vsakega zneska . . . . $\frac{1}{2}$ 0/0

III. Kolek za pogodbe.

a) Pristojbina za kupne in najemne pogodbe (izza 1. VIII. 1922).

Za premičnine 2 0/0

Za nepremičnine 6 0/0

b) Pristojbina za druge pogodbe:

	—	Din do	5	Din	Din	—05
preko	5	" "	10	"	"	—10
"	10	" "	15	"	"	—15
"	15	" "	25	"	"	—25
"	25	" "	50	"	"	—50
"	50	" "	75	"	"	—75
"	75	" "	100	"	"	1:—
"	100	" "	200	"	"	2:—
"	200	" "	300	"	"	3:—
"	300	" "	400	"	"	4:—
"	400	" "	500	"	"	5:—
"	500	" "	600	"	"	6:—

in za nadaljnjih vsakih 400 Din po 2 Din več.

IV. Kolek za račune.

Za vsak račun 25 par

A. Beg:

Septembrski dogodki

Letos smo proslavili v Ljubljani in v Ptujju 25letnico tako zvanih septembrskih dogodkov, ki so največji preobrat v zgodovini slovenskega naroda in začetek borb za našo osvoboditev. In ravno naša narodno-obrambna Družba sv. Cirila in Metoda je imela pri teh dogodkih gonilno in vodilno vlogo. To so morali sedaj priznati tudi tisti, ki so pred 25 leti in pozneje družbi očitno nasprotovali ter jo smešili s »Cirilmetodarijo«, a sedaj so pisali, da se je pred 25 leti zbiralo pod okriljem C. M. D. vse narodno čuteče Slovenstvo.

Naša mlajša generacija — izpod 30 let — nima pojma o nečuvjenih krivicah, strašnih mukah in obupnih borbah našega naroda pred četrto stoletjem. Na vseh vodilnih mestih v državni in deželni službi so z neznatnimi izjemami sedeli ošabni Nemci ali podli renegati (odpadniki). Slovence in našo govornico je smel vsakdo smešiti tudi v uradnih prostorih. Za vsak razred slovenske šole, za vsak dvojezični poštni pečat smo se morali boriti, za železniške postaje na slovenskih tleh pa niti vsi naši poslanci niso mogli doseči dvojezičnih napisov.

Ko je bil naš položaj na višku obupa, ko so Nemci s pomočjo c. kr. vlade napravili obračun čez Slovence ter hiteli, da s krutim pomandranjem našega rodu raztegnejo nemško ozemlje od Gradca do Trsta, je posegla s pravcatim heroizmom v obrambo naša visokošolska in srednješolska mladina, ki jo je spretno organiziral in vodil

v narodno-radikalnem pokretu pokojni dr. Gregor Žerjav (takrat glavni tajnik C. M. D.) s tovariši. Narodno-radikalna omladina se je učila pri bratih Čehih ter se zato najprej lotila narodne obrambe, podrobnega manjšinskega dela in probuje narodne zavesti. Tista narodno-radikalna omladina, ki je nekaj let poprej pozdravljala na dunajskem kolodvoru svojega bodočega narodnega kralja in se peljala v Beograd h kronanju kralja Petra Osvoboditelja, je postala glavna nositeljica nacionalne ideje ter je tudi septembrske dogodke sistematično organizirala po temeljito preišljenem načrtu.

Za obrambo je treba borbenosti, zato so omladinci leta 1907. na skupščini v Bohinjski Bistrici naskočili vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda, ker je v vodstvu vladala slogaška dremavost in so se merodajni topili v hlapčevski lojalnosti cesarju in njegovim namestnikom, zatiralcem našega rodu. Blagodejna posledica novega razmaha se je prav kmalu pokazala pri naši narodni obrambi. Dotedanja malodušnost se je umaknila bojevitemu navdušenju.

Radikalna omladina se po prvem uspehu ni zadovoljila zgolj z obrambo, temveč je izdala parolo, da je treba sovražnika naskočiti v njegovih trdnjavah, ki si jih je zgradil sredi med nami na naših tleh. Take umetno zgrajene trdnjave so bila vsa mesta in skoraj vsi trgi po vsem Spod. Štajerskem, deloma pa tudi na bivšem Kranjskem. Taka trdnjava je bil tudi Ptuj, kjer je paševal narodni odpadnik Ornig. Naši narodni borci so določili Ptuj za glavno skupščino Družbe sv. Cirila in Metoda na dan 8. septembra 1908.

Kaj se je godilo takrat v Ptuj, je pač znano tudi našemu mlajšemu rodu, saj so o tem obširno pisali letos vsi časopisi, ko se je vršila tam velikanska vseslovenska manifestacija ob priliki jubilejne glavne skupščine C. M. D., kjer je dobil

ves slovenski narod popolno zadoščenje za razbojniške napade pred 25 leti.

Divjaški napadi v Ptujju na skupščinarje C. M. D. leta 1908. so bili namreč sramotenje in ponižanje celokupnega našega naroda, zato je tudi ogorčenje odjeknilo po vsej Sloveniji, v prvi vrsti pa v slovenski prestolnici v Ljubljani. In zopet je bila naša narodno-radikalna omladina tista, ki je odločno zahtevala zadoščenje in osveto. Deset dni po ptujjskih dogodkih, t. j. na dan 18. septembra, je bil v Ljubljani sklican velik protestni shod. Omladinci so dali v Narodni tiskarni tiskati tisoče drobnih letakov s sledečo vsebino:

»Slovenci! Slovenke! Danes zvečer o pol 9. uri se zberemo v ljubljanskem Mestnem domu in okrog njega, da pokažemo z veličastnim shodom, da nas ni volja mirno spraviti nesramnih žalitev in napadov, ki so nam jih zadali Nemci v Ptujju, Naš današnji shod bodi začetek *nove, odločno in brezobzirno narodne dobe v Ljubljani*. Ali bodo že enkrat odpravili nepotrebno nemščino z javnih poslopij in ulic? Ali bodo še dolgo smeli nemški trgovci darovati »Südmarki« in »Schulverein« iz zaslužka, ki jim ga dajejo Slovenci? Ali bodo še dolgo nemški tovarnarji zapirali in zapostavljali slovenskega delavca, ker je »manjvreden Slovenec«? Ali nam bodo Nemci v Ljubljani zasedali najboljše službe? In ve Slovenke, ali boste še hodile v nemško gledališče? Temu mora biti konec! Danes zvečer se zberemo kakor ena v narodni ljubezni složna slovenska rodbina, da na ves glas zakličemo: »Vstani slovenski rod in pahni od sebe tujca, ki ti pije kri! Naprej zastava Slave!«

Udeležba na shodu je bila tako ogromna, kakršne Ljubljana do tedaj še ni videla. Človek bi mislil, da so se ljubljanski Nemci in nemškutarji kot neposredni sokrivci ptujjskih napadov tisti večer skrili pred razjarjenimi slovenskimi množiči-

cam, toda čutili so se tako zvišene nad slovensko večino in zaščitene pod črnim dvoglavim orlom, da so v temi raz okna dveh trgovskih hiš metali na razhajajoče se zborovalce steklenice s črnim. Tolika predrznost je vzvalovala srd do vrhunca. Množice so prodrle policijske kordone ter pobile šipe na 35 nemških poslopjih, Poudariti pa je treba, da se nobenemu Nemcu ni skrivil niti las.

Demonstracije so se ponavljale še drugi in tretji dan, a to poglavitno zaradi izzivanja avstrijskih oblasti, ki so poklicale na ulice nemške, večinoma opite vojake, ki so nastopali z nečuvveno surovostjo ter končno brez pravega vzroka streljali v množice. Smrtno zadeta sta obležala 15letni dijak Adamič in 24letni strojnik Lunder, pet drugih pa je bilo težko ranjenih.

Prva vidna posledica je bila, da so drugi dan morali izginiti z ljubljanskih ulic nemški napisi, kar so zopet izvršili poglavitno omladinci. Seve je bilo zaradi tega aretiranih mnogo žrtev, 14 obtožencev pa kruto obsojenih; med temi je dobil bolehní Arnošt Vindišar 9 mesecev, da je na posledicah umrl.

S krvjo narodnih mučenikov oškropljena Ljubljana je prvič — in najbrž zadnjič — za kratko dobo pozabila na strankarstvo in si izvolila skupni narodni odbor. Ako tudi ta edinost ni bila trajna, vendar so bili krvavi septembrski dogodki prvi trosi za našo osvoboditev. V dno duše užaljeni in ponižani naš narod po veliki večini ni hotel več slušati tistih ljudskih voditeljev, ki so ga usmerjali proti Dunaju, temveč njegov pravec se je obrnil na slovanski jug. Kri mučentkov je pripravila pot idejam, ki so bile — Jugoslavija.

Združeni narodni odbor je kmalu po grozoviti tragediji sklenil, da postavi narodnim žrtvam spomenik na pokopališču ter je spomenik tudi na-

ročil. Avstrijske oblasti pa tega niso dovolile, a tudi v osvobojeni naši domovini se je v neprestanem vrvežu na to najbrž — pozabilo. Šele letos ob 25letnici smo izpolnili svojo narodno dolžnost ter dne 17. septembra z velikimi slovesnostmi odkrili na pokopališču pri Sv. Križu Peruzzijev kip Adamiču, Lundru in Vindišarju, nato pa na stebru med stolno cerkvijo in škofijsko palačo, kjer sta padla Adamič in Lunder, spominsko ploščo z besedilom našega pesnika Alojzija Gradnika:

»Na tem svetem mestu je dne 20. septembra leta 1908. Ljubljana, izzvana in užaljena, očitajoč voljo vsega slovenskega naroda, v složnem uporu proti nasilju tujstva in orožju avstrijske vojačine, sluteč bližino nove usode, s krvjo svojih sinov Lundra in Adamiča, plačala delež sedanji svobodi.«

Oba spomenika bodita mrtvim v hvaležen spomin — živim (posebno naši mlajši generaciji in potomcem) pa v trajni opomin, naj bodo vedno in povsod budno na straži za našo s krvjo priborjeno Jugoslavijo.

OPOZARJAMO

na božične in velikonočne
razglednice in na kolke

Družbe sv. Cirila in Metoda

J. Sernek:

Mirna vest

Po najboljši vednosti in vesti imajo oddajati zvedenci svoje strokovnjaško mnenje. Enako je merilo za odločbe sodnikov — vseh vrst sodišč in razsodišč.

In tam, kjer življenjske prilike silijo — človeka, da v tej ali oni stvari vsakdanjega življenja zavzame takoj svoje po učinkih morda dalekosežno stališče — mu pogosto ne preostaje drugega, kakor da se zateče za nasvet k svoji lastni vesti — tej komponenti razuma in srca.

Saj le skupen glas vseh nas vodi v pravo smer, kaže, kaj in kako nam je storiti, kaj opustiti.

Le na tej podlagi osnovano dejanje in nehanje nam tudi ohrani — mirno vest. —

Često pa je označba mirne vesti, koje posest si vsi želimo in s katero se pogosto tudi neupravičeno ponašamo — predmet napačnega pojmovanja. Če se godi svojcu, sorojaku ali našemu bližnjemu sploh — krivica, smatra marsikateri neprižadeti za zadostno, da se ne vtika v sosedovo zadevo; ni storil s tem nič krivičnega, ostal je miren — in torej mu je ostala tudi vest mirna. — Pri zopetnem premišljanju zadeve se mu sicer porajajo protiugibi in pomisleki, ali te skuša potlačiti in se jih otresti z razlogom, češ — mene se ne tiče, nisem bil dolžen kaj ukreniti in mirna Bosna!

Ali tak že ni poslušal goriškega slavčka glasu:

»Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan!«

Brez vpliva so šle mimo njegovih ušes pomembne besede našega vzor-narodnjaka dr. Šte-

fana Kočevarja: »To, kar sem storil v svojem življenju za narod, mi je največja tolažba v starosti ... vse drugo je malo ali nič.« »Le to, kar je storil človek za narod in občni blagor, to ostane in ima svojo vrednost« — dr. Josip Vošnjak, Spomini I. str. 124.

Ko torej polagaš končni račun o pravi vrednosti svojega življenjskega dela, ne zadostujejo več samo posamezna v narodov prid izvršena dejanja, ob kojih koristni učinek so jih morda itak že pripravili protiukrepi nasprotnikov; — za oceno je marveč le odločilna celotna slika vse-skozi doslednega narodnega dela! V breme pade ne samo izdajalska storitev temveč ne manje verolomna opustitev narodu potrebnega čina!

Potrebno je le ono, kar bi narodu učinkovito koristilo! Zaradi tega v prid naroda vobče ni možno upoštevati medlega ali polovičarskega dela. — Zavoljo ljubega miru v hlapčevski poslušnosti opravljeno — gotovo ni narodu koristno — delo!

Prav je torej imel svoječasni voditelj mari-borskih Slovencev dr. Janko Serbec, ko je — n a p a d e l mir med Slovenci in Nemci — osnovan na razmerju hlapca in gospodarja.

»Takega miru ne iščemo« temveč takega, »ki je med brati, uživajočimi enake pravice.«

Res da vsakdo ne deli tega stališča in se marsikdo odvrta rekoč — da je drugih nazorov, ki si jih ne da jemati, — da ima vsak pravico delati po svoje i. t. d. ....

Poginu pa je zapisan narod, ki v tej točki ne zahteva železne discipline. Vsi za enega, eden za vse — je edino dopusten odgovor! Svojevoljnih lenih parazitov, ki si laste pravico izrabljati za skupnost doprinešene žrtve drugih — posebno v sedanjih resnih časih ne smemo trpeti.

Izpolnitev narodu neizogibnih skupnih dolžnosti moramo — brezobzirno tirjati! —

Šele, če smo na takem temelju svoje rojake in pristaše — pravičnike duhovno in materijelno pripravili k event. končnemu in odločilnemu boju za narodovo svobodo, smemo tudi vočigled svoje smrti z mirno vestjo trditi, da smo vse storili za njegovo zanesljivo ohranitev.

Saj navdaja tudi samo take bojevnike, ki imajo mirno vest ter se ne boje smrti, brezprimeren pogum in hrabrost, ki sta jamstvo zmage!*

* Glej tudi str. 41—43 C. M. koledarja za l. 1912!

Ivan Kolar:

Očenaš — domovinski list

Knemškemu konzulatu v Buenos Airesu je prišel mlad človek in prosil, naj mu dajo uradno potrdilo, da je nemški rojak; to da potrebuje za oprostitev od vojaške službe v tuji deželi. Govoril je špansko gladko kakor rojeni domačini.

Konzul ga vpraša: »Toda, dragi prijatelj, kje imate rojstni list?«

»Ga sploh nimam.«

»Pa imate morda kako drugo listino?«

»Nič, gospod.«

»Tedaj pa pripeljite sem svoje starše!«

»Jih nimam več, že davno sta mi oba umrla.«

Konzul premišlja in se domisli nečesa novega: »So redet einmal deutsch mit mir, nur ein paar Worte!«

Mladi človek molči.

»Vsaj nekaj nemških besedi?« pojasni konzul vprašanje spet v španščini.

Mladi človek ne odgovori.

»Tedaj, dragi prijatelj, s čim naj Vam pomagam? Kako naj Vam dam uradno potrdilo, da ste Nемеc, ko mi tega sploh z ničemer ne morete dokazati! Tako pride k meni lahko kdorkoli.«

»Toda resnica je, gospod konzul, kakor resnično je Bog v nebesih, jaz sem Nемеc! Moji starši so prišli sem s Švabskega. Sam Bog mi je priča, da govorim resnico.«

Molče stopa konzul po pisarni gor in dol, v mislih tehta neznanca. Mladi človek je govoril tako preprosto, odkritosrčno, nič narejenega ni v njegovi besedi. Čuti, kako gleda neznanec vanj mirno; tako sije iz oči samo poštenje. In vendar!

Zaupanje v mladem človeku je prosilo še glasneje. Nenadoma se konzul ustavi pred neznancom in mu reče: »Mladi prijatelj, morda se pa spominjate česa iz svoje otroške mladosti? Recimo, kake molitvice, ki Vas jo je mati učila?«

Neznancu so se zaiskrile oči, da je kar vzkliknil: »Da, gospod!« In je sklenil roke k molitvi kakor otrok in je molil očenaš od začetka do konca po nemško, ne da bi se mu kaj zateknilo. Ko je odmolil, so se mu zasvetile v očeh solze. Iz davnega spomina mu je oživela mati, materi na kolenih on, kakor je nekoč čebljajal z njo to molitvico.

Tudi konzul je bil ginjen. Vse, kar bi moglo pričati o poreklu mladega neznanca, je že v 20 letih do temelja izbrisano, neizbrisno pa se je ohranila otrokova prva molitev.

»Ljubi rojak«, reče konzul in seže neznanцу v roko, »takoј dobite potrdilo, kajti po nemško moliti Vas je mogla naučiti samo nemška mati.«

*

O tem dogodku iz srede prejšnjega stoletja je poročal letos meseca julija *nemški* kmetski tednik na *Koroškem*.

Čemu ravno na Koroškem. Ironija? Ker je preveč dokazov čigava je Koroška po resnici in kakšnega rodu je slovenski narod na Koroškem, ki živi, dela in poje, trpi in moli z besedo od slovenske matere od zibeli do groba že tisoč in pet sto let.

Pravični konzul iz Buenos Airesa, kaj delajo tvoji rojaki, duhovniki iz Reicha, po koroških slovenskih župnijah, zakaj ne puste otrok marnjati in žebrati po slovenje, kakor jih je njihova mati učila! Kaj ne vedo, da se ta dokument ne da izbrisati, čeprav ga brišejo že več ko tisoč let!

Serše Vekoslav:

Naša narodna rana – naša bolest

Dvoje krasnih, prelepih zemelj imamo Jugoslovani, dvoje zemelj, dve veliki rani. Prva je polna solna, vedrine in nebesne modrine, polna vriska in petja, polna vinskih gor in nizkih gričev, polna cvetja in sadja. In morje je ob njej. Tu gospodari tujec s silo, z bičem in knuto. To je tudi prvi vzrok, da na to mislimo bolj in večkrat, kot na drugo! S tem pa ni rečeno, da je druga zemlja pozabljena. Tudi ta je krasna! Posejana je z divnimi, do neba segajočimi velikogorskimi orjaki, s kraji večnega snega in leda! Ozke, navpik izsekane doline in gorski grebeni se vrstijo z gričevjem, pokritim s temnimi gozdi, preraščenim z bujnim rastlinjem in prepletenim z rodovitnimi dolinami, gnojnimi polji in zelenimi lokami. Tiha in samotna je veličastnost in romantika visokih gora v tej zemlji, ljubka in nežna je sveža dolinska življenja polna razigranost, prijaznost in idila! Vso pestrost pa zaključujejo nizki griči s cerkvicami na svojih temenih, ki mežikajo v svet, blagoslovljene njive in veličastna, romantično tiha jezera sredi gozdnega miru! Bajna, razkošna, divna je slika te naše druge trpeče zemlje slovenske — Koroške. In tu biva ljudstvo, naše po jeziku in krvi, naše od pamtiveka, ki še danes zna sprejeti brata s tistimi zlatimi besedami »Bog vas primi«, ki pa se dandanes čudi »dro«, če inteligent slovenski z njim »pobaja«. Vredna je ta zemlja naše pažnje! Potrebna jo je toliko bolj, ker tudi ta trpi, ker je pozabljena od

lastnih bratov, katerih dolžnost bi bila, misliti na njo in se pripravljati na dan, ki ga prorokuje pesnik:

O jaz ne spim! Le čakam čas,
in čakam vas,
da gremo skupaj čez št. Vid,
med brate našo Zilo pit.

Vse ozemlje preko Karavank pa gor do obronkov skupine Velikega Kleka in Svinške planine na severu, do Šmohorja na zapadu in Labuda na vzhodu, imenujemo Koroško. Glavni del slovenske Koroške pa tvori koroška kotlina s prirodnim središčem, starim, slovenskim mestom Celovcem! Celovško kotlino sestavlja proti severovzhodu razprostirajoče se Gospo-svetsko polje, ki prehaja na vzhodu v Podjuno, nekako vzhodno od Grabštajna! Središče je Velikovec. Na zapadu pa se razprostira Ziljska dolina prav do Šmohorja in preide pri št. Petru in št. Jakobu v Rož. Središče Ziljske doline in Roža pa je Beljak. Mesta so medsebojno zvezana z železnico in lepimi cestami ali pa prijaznimi poti, ki nas vodijo skozi gozde, preko travnikov in vasi. Imenovane pokrajine tvorijo našo Koroško, cvet slovenske zemlje, za katerega se že stoletja bije boj med slovanstvom in germanstvom, boj, ki je sleherni dan ostrejši in toliko bolj obupen, kolikor bolj se skriva pod plaščem miru in spravljivosti.

In vendar je ta zemlja zibelka Slovencev. O tem nam pričajo imena gora in voda ter imena premnogih selišč, kjer gospodujejo sedaj Nemci.

Preko Ilirov in Keltov, ki so se tu naselili v 4. stoletju pr. Kr., o katerih nam pričajo izkopnine in grobovi iz okolice Rožena, so prišli Rimljani. Ti so iz te dežele stvorili provinco Noricum ter imeli na Gosposvetskem polju svoje središče v mestu Virunum. Za Rimljani so prišli v to ozemlje v začetku 6. stoletja Slovani ter prodirali, kot je znano, po dolinah rek Save in Drave v manjših skupinah vedno bolj proti severu in zapadu celo do Toblaškega polja. Slovani, ki so se tod naselili in zavzeli seveda veliko širše ozemlje kot je današnja Koroška, so se zvali Karantanski Slovenci. Toda že v 8. stol. po Kr. so prišli pod Bavarsko, ozir. nemško oblast. Obenem z Bavarci pa so za časa Karla Velikega pripadali frankovski državi. Vendar pa so Slovenci v tem času imeli svoje vojvode, ki so stolovali v Krnskem gradu pri Gospe sveti — najstarejši slovenski cerkvi, ki jo je posvetil škof Modest že koncem 8. stoletja. Ko je ogromna frankovska država po pogodbi v Verdunu l. 843. razpadla, je dobil Karantanijo, t. j. približno ozemlje Koroške, dalje Kranjsko, Panonsko Slovenijo in Hrvatsko Ludovik Nemški.

V 11., 12. in 13. stol. so vladale na Koroškem razne znamenite plemiške rodbine, izmed katerih naj omenim samo grofe Šponheimske, ki so imeli na Koroškem največ ozemlja. Ti so dobili pozneje celo naslov koroških vojvod! Središče Koroške je bil v tem času št. Vid ob Glini!

Toda že v tem času je germanstvo prodiralo vedno bolj proti jugu. Za časa Bernarda Šponheimca, ki je ustanovil mesto Celovec, najdemo že priseljene Nemce trgovce in obrtnike. Vendar pa so koroški Slovenci svojega vsakokratnega vojvodo sami ustoličevali po starodavnem slovenskem običaju, ki je opisan že v tkzv. Schwabenspieglu (1275). Ustoličenje se je izvršilo na slovesen način, v slovenskem jeziku na polju pod Krnskim gradom, kjer je stal knežji kamen. V tistem času pa slovenski jezik niso rabili samo preprosti ljudje, ampak se tudi plemstvo ni sramovalo slovensko »žebat«.

Po nesrečni vladi Otokarja Češkega dobi 1276. Koroško Rudolf Habsburški, trajno pa postane Koroška Habsburška last 1335., ko je umrl Majnhardov naslednik Henrik brez moških potomcev.

Z nemško nadvlado pa seveda niso izostale vse zle posledice, ki so morale priti. Razni zakoni in odredbe so morale in morijo še danes narodno telo Slovencev v Korotanu. Slovenski običaji so počasi izumirali in se stapljali z nemškimi. Posebno je napredovalo prodiranje germanstva v severnem predelu, kjer so bili Slovenci zaradi goratosti le redko naseljeni in v slabih medsebojnih stikih. V teh krajih so med nemškimi naseljenci začeli pozabljati na svojo narodnost, se asimilirali in tako za Slovence odmrli. Da so pa bili Slovenci naseljeni visoko na severu Koroške, o tem pričajo imena. Po dolinah na jugu, vzhodu in zapadu so bili Slovenci kompaktno naseljeni, zato je tu naglica germanizacije zadela ob strnjen zid, ter se zavrla. Na južnem delu, prav ob vznožju Karavank, so celo priseljeni Nemci med kompaktno naseljenimi Slovenci pozabili na svoje poreklo.

O zavednosti in enotnosti našega ljudstva za časa Marije Terezije, t. j. v 18. stoletju, pač ne moremo in ne smemo govoriti. Pri nas in na Koroškem je bil lokalni patriotizem na višku in zavest enotnosti tako majhna, da so n. pr.: iste slovenske knjige tiskali posebej v Ljubljani, Celovcu in Gorici, povsod v svojem narečju.

Uvedba obveznega šolskega pouka za časa Marije Terezije je koroškim Slovencem več škodovala, kakor koristila, ker je bila šola samo nemška. Ta okoliščina je bila odločilnega pomena za raznarodovanje koroških Slovencev.

Niti francoska okupacija, niti revolucije v prvi polovici 19. stoletja niso zapustile med koroškimi Slovenci kaj prida sledov nacionalne pobude, ker je narod le pregloboko tičal v nemškem jarmu.

Naravno je in vsakemu razumljivo, da se je ob takih razmerah slovenska posest vedno bolj krčila. Nemški jezik je

prodiral v nekdanj čisto slovenske vasi ter potiskal jezikovno mejo vedno dalje proti jugu.

Še z večjo hitrostjo pa se pomika jezikovna meja proti jugu danes, ko jo podpira vlada, šole, uradi, trgovina, industrija, obrt, letovišča — vse torej, prav vse. Saj je nastal pregovor: »Železna cesta, bela pot in letovišče, upravni urad in pa tovarna — smrt Slovencev v Korotanu!«

V mnogih župnijah, kjer je bila slovenščina pred sto leti še običajen občevalni jezik, jo danes govore samo še posli. Okoli l. 1848. so našli na Koroškem nad 120.000 Slovencev, l. 1900. samo še 90.405; l. 1910. le 82.212. L. 1857. so v Celovcu našli 6000 Slovencev in samo 3419 Nemcev. Kako pa danes? — To je storila germanizacija.

Številke torej govore, da Slovenci na Koroškem ginevajo, ker se ponemčujejo. Krivda leži deloma na njih samih, krivi pa smo temu tudi mi!

*

Prišla in prešla je svetovna vojna, mir in za njim plebiscit. Četudi je tako nesrečno končal, vendar je ž njim pribito dejstvo, da je bilo takrat na Koroškem čez 15.000 koroških Slovencev, ki so se upali kljub vsemu nemškemu nasilju povedati, da so pripravljeni, če treba, iti za kralja Petra tudi v Macedonijo. Kljub porazu je bila to zmaga, ki dokazuje, da je Koroška bila in je — slovenska.

Jugoslovenska vlada je takoj po izidu glasovanja slovesno izjavila, da 15.000 Slovencev v Korotanu, ki so glasovali za Jugoslavijo, nikoli ne bo pozabila! Zavedala se je tudi dolžnosti, ki jih ima po čl. 69. Saint Germainse pogodbe, namreč opominjati avstrijsko vlado na obveze, ki jih je dala v zaščito naše manjšine, in more, če tega ne bi dosegla pri vladi sami, zastaviti svoj vpliv in svojo besedo pri Društvu narodov. Po istem členu pa imamo tudi pravico stati z našo ogroženo manjšino na Koroškem v neposrednih in stalnih stikih.

Po vseh omenjenih določbah bi torej položaj Slovencev na Koroškem ne smel biti slabši, kot v rajni Avstriji. Če pa pogledamo bližje, vidimo, da se v resnici vse drugače godi, kot pa določajo razne pogodbe.

Velika nesreča za koroške Slovence je njihova bujna razcepljenost po političnem prepričanju.

Politične občine so po razmerju prebivalstva vsaj v južnem delu večinoma slovenske. Le sempatja se nahajajo pravi Nemci, doseljeni s severa in iz Rajha. Vendar pa je v vsaki občini dovolj nemčurjev »deutsch gesinnt«, ki pripomorejo v svoji zaslepljenosti Nemcem do oblasti v občinah. Župani in tajniki so po večini Nemci ali pa Nemcem naklonjeni nemčurji, ki so Slovincem bolj strupeni in nasprotni

kakor Nemci sami. Uradni jezik je nemški. Javni napisi so v južnem delu še nemško-slovenski, a izginejo, čim se pomaknemo par kilometrov izpod Karavank, na korist samo nemškim napisom. Slovenska imena so pisana z nemško ortografijo.

Najhujše zlo je nemško priseljevanje v te pokrajine. To podpirajo oblasti z vsemi sredstvi. Nemci se naseljujejo med kompaktno naseljene Slovence in razredčujejo njih vrste. Priseljenci uživajo vse mogoče privilegije, iz hvaležnosti pa sejejo ljuljko med še zavedno prebivalstvo. Ker so sami boljše situirani, ubijajo gospodarsko našega kmeta, ki jim ne more konkurirati, ter tako počasi obuboža do rubežni. Poslastva zasežejo Nemci. Tako prehajajo stoletni slovenski kmečki domovi v nemške roke!

Priseljenci so navadno protestanti. Iz nacionalne mržnje izpodkopujejo ugled našim, po večini še zavednim, narodnim in gorečim duhovnikom.

Poleg vsega tega pa ubijajo naše ljudstvo neznosna gospodarska bremena. Nekdo mi je tožil: »Vse uradništvo, ki je bilo za časa Avstrije raztreseno širom celega juga, se je nateplo k nam in ga moramo vzdrževati, plačevati pokojnine in druge dajatve. Dela ni skoro nič! Zasluzka nič! Obrati so zaprti. Podivjanost se širi. Gospodarsko smo zaslužnjeni. Kmetje so zadolženi in morajo storiti, kar jim nemška gospoda ukaže. Le gospodarska osamosvojitve našega človeka bi rešila koroške Slovence, saj so ravno samostojni kmetje, brez obvez in dolgov, še vedno narodno trdni in zavedni.« Resnico te trditve dokazuje zmaga nezadolženih kmetov v kmetsko zbornico.

Ponemčevanje stalno in hitro napreduje. Pospešujejo ga uradi, šola in ponekod tudi cerkev. Le na jugu, kjer bivajo Slovenci kompaktno, se je v cerkvi ohranila do sedaj še slovensčina. Narod se sicer upira, vendar nima nobene moči. Uspehi so le majhni, ali pa jih sploh ni! Kulturno življenje se goji le tam, kjer je kak neodvisen inteligent. Društva so redko sejana, ker ni delavnih moči. »Voditeljev ni!« Tako mi je tožil nekdo. »Manjka nam zmožnih in agilnih ljudi, ki bi nas vodili. Saj je volja dobra in zanimanje veliko. Bili so ljudje, mnogo jih je bilo, pa so odšli in nas pustili usodi. Poiskali so si boljši položaj. Mi jim tega ne bomo oprostili!«

Vsa sila ponemčevanja, ki je bila pred vojno razprostrta po vsem slovanskem jugu, se je osredotočila po vojni na našo Koroško. Uvedli so nemški uradni jezik in nemške šole z nemškim učnim jezikom. V mnogih krajih so vpregli celo cerkev v službo raznarodovanja. Za ponemčevanje skrbe poleg Landbunda in Kulturbunda, še Schulverein in Südmarka. Govore sicer o dvojezičnih šolah, a na vsem Koroškem ni niti ene. Prvo leto šolske dobe se uči otrok nekaj spačenih slovenskih stavkov in slovenskih tujk, kot so: cukar, košta, špeh itd. V tem duhu je pisan tudi abecednik. Takoj nato pa se

preide k gotici in nemščini, tako da se otrok ne nauči niti slovenski niti nemški.

Med otroci je slovenska govornica skoro zatrta! Če na ulici izpregovore slovensko, so kaznovani. Tudi med šolskim odmorom je slovenska govornica prepovedana. Vsakega tujca mora otrok pozdraviti z nemškim »grüss Gott!«.

Narod je pobožen, dober, prijazen in gostoljuben nad vse, nima pa dovolj odpornosti. Le v večjih krajih, kjer ljudstvo ni brez voditeljev, se čuti odpor, volja do življenja, žeja po pravici in svobodi. Med ljudstvo prodirajo Nemci s krilaticami, da so Windischerji vmesno prehodno pleme med Slovenci in Nemci. Naj puste slovenščino, ki je jezik hlapcev in dekel, s katerim se nič ne doseže, nikamor ne pride. Da je to jezik, ki ga noben izobraženec ne govori. Zato se ljudstvo čudom čudi, če izobraženec izpregovori z njim v materinščini.

Neka žena mi je postregla z moštom in pogostila s kruhom in slanino, ko sem jo ogovoril slovenski ter ji povedal, da sem njih »sorte«, samo da tam izza hribov. Star očanec, ki je kosil na travniku, se je široko nasmejal in mi krepko stisnil desnico, ko sem mu povedal, da sem študent in je rekel: »Vendar govorite po naše.« Pa je pobaral, koliko nas je tam na jugu in če kaj mislimo na nje. In ko sem mu zatrdil, da »dro«, — me je prav zaupno vprašal — če so nam res kraljico ustrelili. Ko sem zanikal, se je pokrižal in vzdihnil: »Hvala Bogu!«

Nekje drugje so me hoteli otroci višjih razredov prepričati, da ne govore slovenski, ampak »windisch«.

Kljub vsemu temu pa jih je še mnogo, ki čakajo kralja Matjaža. Ob slovesu so mi stiskali roko z besedami: »Rešite Koroško!«

Toliko iz potne torbe, komentar k temu naj si napravi vsak sam!

Kdor ljubi

narod in državo,

p o d p i r a

Družbo sv. Cirila in Metoda!

Gospodsvetski:

Premehki mi pač bili smo, da zemljo jim pustili smo!

Tako je zapisano na razglednici CM družbe s sliko Gospe svete. Kako resnične so te besede! Globoko do srca so mi šle te besede in ta slika, ko sem prvič dobil razglednico v roke. Zakaj smo izgubili že toliko naše zemlje, zakaj jo še vedno izgubljam? »Premehki mi pač bili smo...«

Naše geslo mora biti: Slovanska zemlja Slovanom!

Na naši zemlji tuji rod
naj gost nam bo, a ne gospod!

Ali pozitivno izraženo:

Prost mora biti, prost naš rod,
na svoji zemlji svoj gospod!

Svoboda Slovanom! V teh dveh besedah je na kratko vse zgornje zapopadeno.

Slovanska zemlja Slovanom! Kaj nam je potrebno v svrhu uresničenja tega gesla? Potrebno nam je več duha skupnosti, več občestvenega duha. Eden za vse, vsi za enega! Ali: Vsak za vse, vsi za vsakega! Pri srcu nam mora biti *vsa* naša zemlja, vsak košček naše zemlje. Samo oni je pravi narodnjak, ki mu je pri srcu *vsa* naša zemlja!

Si se že oziral (ozirala) po lepi naši zemlji s kakšnega vrha Karavank, recimo s Stola? Ali si čutil (čutila) v svojem srcu odmev Medvedovih besed:

Jezero Vrbsko, kras Korotana,
biser prirodne lepote znaj,
da krvavi mi, da peče me rana,
kadar se nate spominjam sedaj!

Kako nas zaskeli v srcu pekoča rana, gledajoč po slovenskem Korotanu? Premišljajoč, kako se ta lepa slovenska zemlja potaplja v tujsko morje? Gnev in bol nas prevzameta, če premišljujemo, kako na tej lepi slovenski koroški zemlji propada naš rod, kako ga decimira prokleta ponemčevalna šola, pravi rabelj in grobokop koroških Slovencev! Če pomislimo, kako se naseljuje po tej lepi slovenski zemlji tujec, kako nam trga posestvo za posestvom, kako prehaja hiša za hišo v nemško last! In če pomislimo, kako se izriva tudi iz cerkve slovenska beseda, kako so se v zadnjih desetih, dvanajstih letih ponemčile cerkve v Grabštajnu, Vetrinju, Št. Jakobu ob cesti, Žrelcu, Št. Tomažu, Timenici, Št. Lipšu ob Krki, Mariji na Zili, v Podkloštru, na Vratih, v Grebinju, na Krčanjah! Kako je vse nemško v cerkvi v Brezi ob Vrbskem jezeru, v župniji, v kateri je bilo še pred 25 leti (l. 1908) 28 članov Mohorjeve družbe...

Nekoč sem slišal Nemca, ki je rekel: »Es ist ein sittliches Verbrechen einem Volke seine Sprache zu rauben! — Nravstven zločin je, kakemu ljudstvu oropati njegov jezik!« Tak zločin se vrši nad našim narodom na Koroškem!

Okoli l. 1870. so nemške oblasti vsilile našemu narodu na Koroškem šolo-ponemčevalnico, lažnivo imenovano: utrakvistično (dvojezično). Kako se more imenovati »dvojezična« šola, v kateri slovenščina ni ne učni jezik, ne učni predmet, marveč samo zasilno, pomožno sredstvo prvo šolsko leto? Šola, v kateri se slovenski otroci ne naučijo slovenski niti čitati, niti pisati?

To šolo so Nemci našemu ljudstvu na Koroškem vsilili. Protestirale so tedaj proti tej nemški šoli slovenske občine, med njimi tudi take, ki so zdaj že napol ponemčene kakor: Po-reče ob Vrbskem jezeru, Vetrinj pri Celovcu,

Podklošter v Ziljski dolini. Vsi protesti so bili zaman! Koroško hočejo ponemčiti!

Po vsej pravici imenujemo zločin to raznarodovanje našega ljudstva na Koroškem! In vendar Nemci sami pišejo: »Nobena država nima pravice svoji manjšini zabraniti kulturno skupnost z lastnim narodom, nobena vlada nima pravice kakemu narodu oropati jezik in narodnost.« (H. Hoffmann, Die Kirche und der Friede, str. 132).

V Celovcu je govoril v hotelu Sandwirt na javnem zborovanju jezuit p. Georg von Sachsen, prejšnji kronprinc kraljevine Saške. Govor je izšel tudi v »Schönere Zukunft« od 11. junija 1933 pod naslovom: »Katholizismus und nationaler Gedanke.« Ondi beremo: »Die Muttersprache ist der Ausdruck der vielgestaltig geschaffenen Menschenseele, weshalb wir vor jeder Muttersprache hohe und tiefe Ehrfurcht haben müssen, weil sie von Gott kommt, der Ausdruck der gottgeschaffenen Seele ist. Um Gottes willen hat ein jedes Volk, ein jeder Volksstamm ein heiliges, von Gott gegebenes, unveräußerliches Recht auf seine Muttersprache... Ich stehe meinen Volksgenossen der göttlichen Ordnung gemäß näher als den anderen Brüdern auf der Welt. Ich bin ihnen zu besonderer Liebe verpflichtet. Erst kommt mein Volk, und dann die andern vielen, erst meine Heimat, dann die Welt.

Ich bin ein Glied der Menschheit und ein Glied der Nation. Es gibt Menschheitsrechte und nationale Rechte, Menschheitsehre und nationale Ehre — und die widersprechen sich nicht, weil sie beide in dem gleichen unveränderlichen Naturrecht wurzeln: Das ist das Recht auf Leben und Freiheit, auf Gesundheit, auf Ehe, Familie, Arbeit, Sprache, Sitte und Eigenart, das Recht auf Sittlichkeit und Religion. *Keine Nation darf diese Güter einer anderen streitig machen*, weil es gegen Gottes Ordnung wäre. *Man hat die hei-*

ligste Pflicht, diese Güter zu verteidigen, weil sie eine Gottesaufgabe, unser Weg zur Ewigkeit sind...

In der katholischen Kirche hat jeder Mensch jeder Rasse und Nation das Recht, in seiner Muttersprache zu beichten, die Predigt zu hören. Die Kirche ist für alle da.

Tako Nemec.

Prevod:

Katoličanstvo in narodnost.

Materin jezik je izraz raznoliko ustvarjene človeške duše, zato moramo imeti za vsak materin jezik visoko in globoko spoštovanje, ker je božji izraz po Bogu ustvarjene duše. Vsak narod, vsako ljudsko pleme ima po božji volji, sveto, od Boga dano nepobitno pravico do svojega materinega jezika. Po božji odredbi sem svojim rojakom bližji, kakor drugim bratom na svetu. Dolžan sem jim posebno ljubezen. Prvo je moje ljudstvo, potem drugi, prva mi je moja domovina, potem svet. Član človeštva sem in član nacije. Imamo pravice človeštva in narodnostne pravice, čast človečanstva in narodnostno čast — in ti dve si ne nasprotujeta, ker koreninita obe v enaki nespremenljivi naravni pravici. To je pravica do življenja in prostosti, zdravja, zakona, družine, dela, jezika, običajev in posebnosti, pravica nranosti in religije. Noben narod ne sme drugemu te dobrine oporekati, ker bi bilo to proti božji naredbi. Najsvetejša dolžnost je te dobrine braniti, ker so božja naloga, — naša pot v večnost.

V katoliški cerkvi ima vsak človek, bodisi kateregakoli plemena in narodnosti, pravico spovedovati se in božjo besedo poslušati v svojem jeziku. Cerkev je za vse.

Vemo in vidimo: nad našim narodom na Korškem se godi velik zločin, veliko nasilstvo. Mi vsi skupaj, ves narod tvorimo organično celoto,

tvorimo živ organizem, živo narodno telo. Če en ud trpi, trpi vse telo. Če je en ud ogrožen, mu hite na pomoč vsi ostali udje, vse telo. Mi vsi čutimo bol, ki jo čutijo zatirani udje našega narodnega telesa. Vsi čutimo in se zavedamo, da jim moramo hiteti na pomoč.

Vsi na branik za pravico in svobodo naših zatiranih bratov! Svoboda Slovanom!

Niti pedi več naše zemlje tujcem! Dovolj so nam je že ugrabili! *Slovanska zemlja Slovanom!*

Mara:

Nekaj za vse

Nekaj besed bi rada povedala vsem, ki se tu in tam čujejo, pa ne najdejo odmeva — ne v dušah, ne v srcih. Nacijonalizem, bratstvo, patriotizem, socijalizem i. t. d. — besede velike vsebine se mečejo sem in tja; toda koliko jih je, ki te besede pravilno pojmujejo in skušajo uravnovesiti svojo življenjsko pot po vsebini in globini teh besed? — Vsepovsod iščemo vzroke propadanja nacionalne zavesti, morale in vseh drugih narodovih vrlin, nihče pa ne pomisli, da je vzrok le v nas samih, v našem hotenju in življenju. Izderimo bruno iz svojega očesa, — potem šele iščimo pezdin v tujem! — Drznem se odkriti vsaj nekaj napak iz vsakdanjega življenja, ki jih zagrešimo vsi — vsak dan, zavestno ali podzavestno, ki pa so tako poraznega pomena za vzgojo našega naroda.

Bratstvo! — Kdo še ni opazil, kako marsikateri inteligent občuje s prostim človekom! Z visokega podstavka ga gleda kot nekako bitje nižje vrste. Besede so trpke, odbijajoče, dostikrat žaleče in ponižujoče. Iz ledeno mrzle sence

so bivših naših tlačiteljev. In po 15 letih svobode še ni izravnal naš mali človek svoje hrbtenice, ker mu še nihče ni prav povedal, da ni več suženj; iz vedenja svojih sobratov ne more tega dojmiti. — Ne inteligent, ne priprost človek ne pojmujeta še, da je vsak pošten človek, ki je pri svojem delu na svojem mestu, družabno enakovreden. Pojem bratstva je še daleč, daleč za zarjo, za gorami. — In drugi narodi?!...

Mnogo nemškutarijo nekatere naše dame, največkrat dame takozvanih »boljših slojev«, pa se ne zavedajo, kako zelo greše proti naciji — nasprotno, imajo najbrže občutek, da je nemškutarjenje privilegij dam »boljše družbe«.

Moški sicer ne greše toliko v tej smeri, so pa na drugem polju še večji grešniki. Kamorkoli stopiš in kjerkoli si, naletiš na zabavljanje vsevprek. Vse je ničvredno, vse slabo, samo nekdanje je bilo vse tako nebeško lepo, ko so sedeli pri polnih loncih v egiptovskem suženjstvu. Kaj jim je mar resnica, da preživlja krizo ves svet, glavno je, da se udriha po lastni državi in daje pohujšanje ljudstvu, ki postaja od dne do dne malodušnejše in mu kopni še tisto malo narodne zavesti, ki jo je imelo. Gorje vam, ki zastrupljate narodovo dušo! Besede mičejo, vzgledi vlečejo.

Narodna zavest pa taka! Človek bi skoro ne verjel, kako majhno število je ravno naše takozvane nacijonalno zavedne inteligence. Vsepovsod in ob vsaki priliki lahko to konstatiramo. Zgodilo se je, da je inteligent vprašal damo, ki ga je povabila, naj s 5 Din letno pristopi kot član k CMD: »Kaj pa bom imel od tega« ali pa: »Kaj pa je prav za prav CMD?« Zgodi se tudi, da odklanjajo ljudje razglednice CMD in kupujejo raje proizvode inozemskih firm, ker so 25 par cenejši, in ne pomislijo, da dokažejo s tem, kako malo je v njih razvit nacijonalni čut in da podpirajo na ta način inozemske firme in sovražna

bojna društva, ki dobivajo od prodanih razglednic določene odstotke, da jih uporabljajo v našo nacionalno škodo. Kaj takega se pri drugih narodih prav gotovo ne dogaja. In še veliko sličnih primerov bi lahko navedla, če bi hotela bičati pomanjkanje nacionalnega čuta. — Da ima nemški »Südmark-Schulverein« tako mogočen razmah, je prav gotovo zasluga nemškega naroda, ki se zaveda velikih nalog, ki jih vrši njihova družba za svoj narod. Malo je pri nas ljudi, ki bi delali res iz golega idealizma za moč in razmah naše CMD. Mnogo jih je, ki CMD sploh ne poznajo, nekateri pa ne pristopajo k družbi, ker ne najdejo pri njej nobenih osebnih koristi.

Podpiranje inozemskih firm in podjetij je pri nas tudi poglavje zase. Koliko prav nepotrebnega blaga se pri nas uvaža in proda. Pa saj ni čudno, ko pa vsi tako zelo radi kupujemo vse, samo da ni naše, pa če je tisto še toliko dražje od domačih proizvodov. Ne govorim o blagu, ki ga moramo importirati, ker ga pri nas nimamo, govorim o onem blagu, ki je pri nas po kakovosti na isti višini, kakor uvoženo blago. Manjvredno je, ker je domače. Našim proizvodom nadevajo celo inozemska imena in bobneče tuje naslove le, da je bolj privlačno in zato, da lahko to blago radi »visoke carine« čim dražje prodajajo. — Takile grehi niso tako nedolžen pojav. Samoza-vest naroda pada, vzbuja se dvom v lastno moč in v silo narodove duše, ki se želi na vseh poljih osamosvojiti, podira se zaupanje v bodočnost, kloni ponos. Da je udarec še temeljitejši, se iznebi marsikdo krilatice: »Kaj smo mi, saj brez drugih narodov ničesar ne moremo!« — Sami smo krivi, če pada narod v malodušje in se ga kljub svobodi loteva letargija.

Pomanjkanje socialnega čuta. Poleg vsega tega pa se gode tudi našim delavnim močem v ne-

bo vpijoče krivice. Nekatera podjetja imajo le preveč rada tujce za svoje strokovnjake, ki so po navadi »nenadomestljivi«, naši ljudje pa iščejo zaman službe. Zgodilo se je, da so podjetja, kjer je gospodar tujec, — in teh ni malo — vsled lepšega vzela naše delavne moči, da se priuče vsemu onemu, kar jim nudi inozemski »strokovnjak« — a so jih po par mesecih odpustila z izgovorom, da niso zmožni. Zamolčali pa so svoje nelojalno postopanje. Enostavno jim niso dali prilike in možnosti, da se uvedejo v delo, samo zato, da bi jih ne bilo treba nastaviti. Mnogo tisoč inozemcev je naš kruh. Mnogi so postali objestni in prevzetni. Rogajo se našim ljudem. Ne zdi se jim vredno priučiti se niti državnega jezika. Ženijo se z inozemkami in množe svoj narod v škodo našega. Družijo se v nacionalne celice. Iz teh tečejo tajne nitke v one sovražne centre, iz katerih se uprizarja vsa gonja proti naši naciji in državi. Gade redimo na svojih prsih. — Ti širijo med narod malodušnost in mečejo v svetovno javnost skrivljene vesti o vsem, kar bi nam utegnilo škodovati. Tisoči in tisoči naših inteligentov z dovršenimi strokovnimi študijami pa čakajo s stisnjenimi zobmi, z gnjevom v srcu na kruh, ki jim ga odjeda tujec. Kam to vede? Mislite in ukrenite potrebno! V lastni zemlji nas bo tujec zadušil.

Kapitalisti, ti poedinci našega naroda, ki bi morali biti mecenji vsemu, kar je narodnega, socialnega in kulturnega, ki naj bi bili vzor in vzgled vsemu narodu, saj so z njegovo pomočjo dosegli svoje imetje — nimajo v dosti primerih smisla za socialno pravičnost, temveč so kljub svojemu ogromnemu premoženju le izkoriščevalci svojih podložnih ljudi. Ni jim za denar, ki ga zapravijo takrat, ko gredo v inozemstvo, da se nemoteno pozabavajo, medtem ko s težkim srcem in grenkimi besedami odrinejo par dinar-

jev za dobro stvar »sitnim nadlegovalcem«, le da se jih odkrižajo. — Če pa opazijo plameneč ogenj rodoljubnega navdušenja mase, pa kaj radi pristavijo svoj lonček, v katerem kuhajo svojo korist. Ni jih sram sesti na stolček, ovenčan z nezaslужenimi lavorikami. Zato pa tudi ni čudno, da naše ljudstvo ni tako narodno zavedno, kakor bi moralo biti. Izgovor: »Nismo poklicani vzgajati ljudstva« ne drži, ker je vsak po svojih močeh in življenjskih odnošajih dolžan vzgojno vplivati na mase naroda. — Gola objestnost jih je in potrebni so temeljite vzgojne procedure. So pa seveda tudi izjeme in tem čast in naše spoštovanje. — Kako pač more ljudstvo zaupati, verovati in slediti ljudem, o katerih ve, da so neiskreni, nesocialni in nenacionalni, temveč samo koristolovni sebičnejši, ki delajo le za svoj lasten žep. Povsem upravičen je logičen sklep preprostih ljudi, ki pravi: »Če ti ne žrtvujejo ničesar za dobrobit naroda, ki imajo vsega dovolj, pa bomo mi, ki smo reveži!« Ni čudno, če pojema tudi tisti majhen plamenček idealizma, ki ga ljudstvo še goji v svoji notranjosti. Težki časi so in v teh obupnih razmerah je potrebna ljudstvu čimvečja moralna opora, plemenita dejanja — ne pa fraze, katerih je danes vsepovsod preveč.

Naši trgi in vasi so po največ zaviti v kopreno mlačnost. Posurovelost raste kakor povodenj, pretepi, poboji, klanje in ropi se množe. Kaj pomaga ves napor učiteljstva, ki se edino resno trudi z vzgojo, ko pa nima nobene opore pri onih, ki so tudi za to poklicani. Vsak inteligent je pozvan vzgajati ljudstvo.

Tudi po naših mestih niso razmere v tem oziru prav nič boljše. Narodne, kulturne, socialne ustanove hirajo. Človek bi mislil, da je krivo temu pomanjkanje in štednja, pa vendar ni tako! Če bi bilo to res, potem pač ne bi bile one prireditve, ki so samo zabavnega značaja,

prenapolnjene. Veseljačimo, četudi jutri vse vrag vzame! Materijalizem se valja v svoji gnilobi.

Včasih je bila mladina dovzetna za vse lepo in dobro. In danes? Našo mladino po veliki večini samo učimo, učimo vsemogočih stvari, — ne učimo je pa tega, kar je danes glavno: ne dajemo ji *smernic za življenje*, ne dajemo ji srčne vzgoje. Ni glavno, da bodo ti mladi ljudje samo izvrstni delavci — strokovnjaki — temveč tudi *ljudje — narodni borci*. Ti bi morali biti vzori vsem drugim. Mladini moramo dati vero v bodočnost, pogum za življenje in potrebno existenco po dovršenih študijah. — Če smo ji dali duševne in telesne dobrine, potem sem prepričana, da bi se v ta mlada srca povrnili ideali, ki bi jim dali moč, da bi premagali današnje zlo, ter priborili narodu boljše dni.

Vi vsi, ki imate sredstva in moč v svojih rokah, vi vsi, ki stē poklicani ali nepoklicani, pa gledate in spoznate neizogibno drvenje v propast, zastavite svoj vpliv, svojo voljo, svoje sile, da obvarujemo naš narod pred nacionalnim, moralnim in socijalnim poginom. Za nas vse velja: »Ne govorimo in ne delajmo ničesar, kar uničuje vrline naroda in mu jemlje zaupanje v lastno bitnost.

Caveant consules!

SLOVENC!

NE ZABIMO GESLA:

SVOJI K SVOJIM!

A. Beg:

Smrtna žetev članov Družbe sv. Cirila in Metoda

Po zaključku lanskega koledarja so doletele našo družbo mnogobrojne izgube iz vrst njenih požrtvovalnih dobrotnikov in dobrotnic. Vsem ohranimo trajno hvaležni spomin.

Jerin Lavoslav, upokojeni računovodja bratovske skladišnice, je umrl v Toplicah pri Zagorju dne 31. oktobra 1932 v starosti 77 let. Pokojnik je bil vse življenje neustrašen narodni borec. Neumorno je deloval v raznih narodnih in kulturnih društvih, posebno pri Sokolu, katero društvo je pomagal ustanoviti ter mu bil podstarosta do visoke starosti. Vsi otroci so navdušeni Sokoli. Eden sin je padel kot srbski dobrovoljec pri Kajmakčalanu, drugi sin je šolski upravitelj, tretji pa načel-

nik celjske sokolske župe. Tudi vse tri hčerke so vnete sokolske delavke. Pokojnik, vnet Cirilmetodar, je bil pri ondotni podružnici celih 10 let blagajnik (od 1895—1905).

Prorazil Vaclav, lekarnar in posestnik v Konjicah, ki je preminil dne 20. novembra 1932, je bil rodom Čeh, a od mladosti med nami. V Konjicah je preživel nad 37 let. Pokojnik je bil vzor rodoljuba in človekoljuba. Kmalu po svojem prihodu v Konjice je postal duša vsega ondotnega

Ribnikarjeva Marija

Prorazil Vaclav

društvenega in gospodarskega življenja. Ciril-Metodovi podružnici je predsedoval celih 21 let do smrti ter je bil tudi naš pokrovitelj.

Kokalj - Terškanova Marija, vdova višjega carinskega revidenta, je umrla v Ljubljani dne 21. novembra 1932, v visoki starosti 84 let. Pokojnica je bila mnogo let delavna odbornica pri šent-peterski ženski C. M. podružnici ter tudi naša pokroviteljica.

Arh Ivan. Dne 22. novembra l. l. je umrl v Pragi inž. Arh Ivan, sekcijski svetnik in generalni ravnatelj drž. gozdov in posestev v pok., star 72 let. Pokojnik je bil v domovini malo znan, dasi rodom Ljubljančan, tembolje pa so ga poznali na Češkem in Moravskem, kjer je bil kot velik strokovnjak generalni ravnatelj državnih (cesarskih) posestev. Kot tak je dobival visoka odlikovanja: vladni svetnik, dvorni svetnik, sekcijski svetnik, vitez itd. Tudi predsednik čehoslovaške republike ga je cenil tako, da ga je imenoval za generalnega ravnatelja vseh državnih gozdov in posestev. Kljub visokemu dostojanstvu je bil pokojnik

vedno zvest svojemu narodu. Pokojnik je bil velik dobrotnik slovenskim visokošolcem, saj je bil mnogo let predsednik Podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi. Tudi naši C. M. D. je bil vedno naklonjen ter ji v svoji oporoki zapustil 30 pokroviteljnin.

Ribnikarjeva Marija roj. Arko, vdova po zaslužnem nadučitelju Vojtehu Ribnikarju v Logatcu, je umrla v Ljubljani dne 5. decembra 1932, stara 73 let. Pokojnica je postala vdova v mladih letih — 38 let pred svojo smrtjo — ter je ob skromni pokojnini izšolala in lepo preskrbela vse štiri otroke. Pri logaški C. M. podružnici je bila podpredsednica, ozir. tajnica.

Kašman Anton, veletrgovec v Škofji Loki, nas je naglo zapustil dne 11. decembra 1932. Pokojnik je bil aktivni član vseh ondotnih kulturnih in gospodarskih organizacij. Pri C. M. podružnici je bil v odboru nepretrgoma od leta 1910.

Dr. Gallasch Bronislav, višji okraj. zdravnik v Krškem, ki je umrl dne 12. decembra lani, je bil vedno član naše C. M. D. in se je tudi pred smrtjo spomnil nanjo z lepim volilom 5000 Din.

Iršič Konrad, trgovec v Mislinju, ki je umrl dne 21. januarja t. l., je bil mnogo let v odboru slovenjgraške C. M. podružnice kot zastopnik za Mislinje in okolico. Pozneje je ustanovil za Mislinje samostojno podružnico, ki pa zaradi izbruha svetovne vojne ni mogla začeti z delovanjem.

Majdičeva Matilda roj. Lenarčičeva, vdova slovečega veleindustrijca v Kranju, je umrla dne 26. januarja t. l. Pokojnica je bila celih 30 let podpredsednica kranjske ženske C. M. podružnice, dočim je bil pokojni soprog Vinko skoraj toliko let predsednik moške podružnice. Oba sta tudi bila večkratna pokrovitelja.

Pavšič Franjo, poštni upravitelj v Krškem, ki smo ga izgubili dne 4. februarja t. l., je bil do

Kašman Anton

Pfeiferjeva Franja

smrti predsednik C. M. moške podružnice ter sploh vedno in povsod delaven in požrtvovalen rodoljub.

Kersnikova Lojzika, vdova po slavnem našem pisatelju in mati požrtvovalnega blagajnika naše družbe dr. Janka Kersnika, je umrla na Brdu dne 30. januarja t. l., stara 70 let. Pokojnica je bila vneta podpornica narodnih društev, osobito naše C. M. D.

Pfeiferjeva Franja, vdova inspektorja finančne kontrole, je umrla v Ljubljani dne 18. februarja t. l. Pokojnica je bila pokroviteljica naše družbe in mnogo let marljiva blagajničarka pri šentjakobsko-trnovski ž. C. M. podružnici. Tudi pokojni soprog Jurij je bil naš pokrovitelj in je na vseh svojih službenih mestih neustrašeno deloval v odborih C. M. podružnic.

Rihar Ivan, pos. in gostilničar v Logatcu, ki je preminil dne 3. marca t. l., je bil od leta 1907. neprestano v odboru ondotne C. M. podružnice, opetovano podpredsednik, ozir. tajnik. Družbin

nabiralnik v njegovi gostilni je vsled pokojnikove vneme delal prave čudeže.

Picek Jurij, trgovec v Novem mestu, ki je umrl dne 12. marca t. l., je bil vedno član ondotne C. M. podružnice in tudi pokrovitelj.

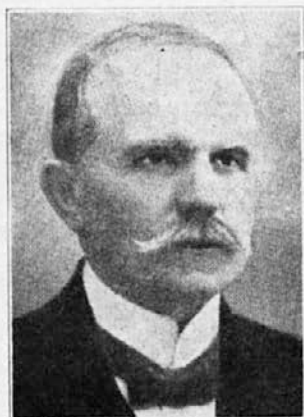
Dr. Božič Anton, odvetnik v Celju, je umrl dne 16. marca t. l., star šele 56 let. Pokojnik je bil zelo zaslužna osebnost za Celje in nekdanji Spod. Štajer sploh. Uspešno je snoval razna gospodar-

Vale Maks

ska podjetja, bil več let načelnik Zadružne zveze, predsednik Mestne hranilnice, Lastnega doma in Društva hišnih posestnikov. Pri okoliški občini je bil gospodarski referent. Z veliko vnemo se je udeleževal tudi pri vseh narodnih in kulturnih organizacijah. C. M. moški podružnici je predsedoval od leta 1912. do svoje smrti. Bil je tudi pokrovitelj naše Družbe.

Dr. Lemež Urban, odvetnik v Slovenski Bistrici, je umrl dne 18. marca t. l., star 75 let. Po-

Dr. Lemež Urban

Dr. Božič Anton

kojnik je bil velezaslužen narodni borec iz naše stare garde. S pokojnim dr. Jos. Vošnjakom sta dosegla za slovenskobistriški okraj lepe uspehe v političnem in gospodarskem oziru. Pokojnik je bil tudi med ustanovitelji naše šolske družbe in njen dvakratni pokrovitelj. Že pred 41 leti je ustanovil C. M. podružnico za Slovensko Bistrico, kateri je mnogo let predsedoval. Nadalje je ustanovil Čitalnico in Posojilnico, sodeloval pri ustanovitvi Sokola ter sploh posvetil vse življenje svojemu narodu.

Vošnjak Ivan. Dne 7. aprila t. l. je izdihnil v svojem idiličnem vinogradu Ivanovcu tik Ptuja 82letni narodni borec Ivan Vošnjak iz sloveče šoštanjске rodovine. Pokojnik je posvetil vse svoje življenje gospodarskemu in političnemu delu za narod. Več let je bil poslanec v štaj. dež. zboru, tri leta župan v Šoštanju, mnogo let nač. okrajnega zastopa, član okrajnega in krajnega šolskega sveta, ustanovnik šoštanjске Čitalnice, ki ga je pozneje tudi izvolila za častnega predsednika. Sploh je bil vodilna osebnost v svojem rojstnem

okraju, kjer je mnogo storil za povzdigo kmetijstva, posebno sadjarstva. V Šoštanju je ustanovil C. M. podružnico, ki ji je bil podpredsednik od l. 1892.—1912. od leta 1913. do preselitve pa predsednik.

Janda - Gale Rozalija. Dne 17. maja t. l. je umrla v Ljubljani 76letna ga. Janda Rozalija, bivša drž. učiteljica v Idriji, soproga upok. rudarskega svetnika. Pokojnica, rodom Ljubljančanka iz znane učiteljske rodbine Galetovih, je bila vedno zavedna, delavna in požrtvovalna Slovenka, posebno je bila vedno naklonjena naši C. M. D., katere se je tudi pred smrtjo spomnila z volilom. Visoko izobrazena gospa je bila tudi podpornica domače umetnosti. Tri lepe originalne njene slike je dobil bodoči Mestni muzej v Ljubljani.

Farčnik Anton, nadučitelj v p., je umrl dne 31. maja t. l. v Mariboru, star 82 let. Pokojnik je ustanovil leta 1903. na Polzeli C. M. podružnico, ki ji je predsedoval do leta 1907., nato pa bil podpredsednik, oziroma odbornik.

Petrovec Tomo, nadučitelj v p., ki je umrl v ljubljanski bolnici dne 28. maja t. l., je bil kot nadučitelj v Jaršah za ves kamniški okraj zelo delaven pri stanovski organizaciji in pri vseh narodnih društvih. Mnogo let je bil starosta domžalskega Sokola. Koliko je storil pokojnik za našo C. M. D., ve najbolje naš bivši potovalni učitelj, katerega je večkrat po cele dneve spremljal po kamniškem okraju ter mu kot povsod znani in priljubljeni domačin krepko pomagal pri organiziranju.

Zupanc Blaž, brivski mojster v Laškem, ki je umrl dne 26. junija t. l., je bil zelo marljiv pri organizaciji slovenskih obrtnikov, a tudi pri ostalih narodnih društvih. Pri ondotni C. M. podružnici je bil v odboru od leta 1908., kot tajnik pa je vztrajal do svoje smrti.

Petrovec Tomo

Janda-Gale Rozalija

Dr. Karba Rihard, lekarnar v Kamniku, je umrl dne 11. julija t. l. Pokojnik je bil celih 30 let organizator in vodja vsega gospodarskega, narodnega in kulturnega dela v Kamniku in okolici. Celih 21 let je bil starosta Sokola, opetovano je bil v odboru C. M. podružnice, od leta 1925. do smrti pa nepretrgoma predsednik.

Širca Josip, veleposestnik v Žalcu, je umrl dne 21. julija t. l. Pokojnik je bil naš pokrovitelj in nekaj let blagajnik pri žalski C. M. podružnici.

Dr. Gregorič Vinko, ki je preminil v Ljubljani dne 22. avgusta t. l., je bil tako vsestransko delaven mož, kakršni so le redki med nami. Rojen je bil v Ljubljani, kjer je tudi deloval do smrti. Dočakal je 76 let. Največje so njegove zasluge za organizacijo zdravniškega stanu. Mnogo let je bil predsednik Društva zdravnikov na Kranjskem, po prevratu pa je preosnoval društvo v Slovensko zdravniško društvo. Njegova glavna zasluga je bila, da se je ustanovila zdravniška zbornica, ki ga je takoj izvolila za predsednika, ob njegovi 70let-

nici pa za častnega predsednika. Pokojnik pa je deloval tudi gospodarsko in politično. Ustanovil je društvo hišnih posestnikov, Delniško društvo Union, Vzajemno podporno društvo (pozneje Vzajemna posojilnica), bil je deželni poslanec, občinski svetnik itd. Tudi naši šolski družbi je bil zelo naklonjen, bil je njen pokrovitelj in pri Prvi ljublj. podružnici predsednik od leta 1905. do 1910.

Tavzes Fran, notar v Kranju, je preminil dne 11. septembra zadet po možganski kapi, star šele 53 let. Pokojnik je bil Idriječan, sin rudarja. Prvo

Tavzes Fran

službo notarskega kandidata je nastopil v svojem rojstnem kraju. Že l. 1907. ga najdemo v odboru ondotne C. M. podružnice, prihodnje leto so ga izvolili za podpredsednika, od leta 1910. do mobilizacije pa je bil predsednik. Seve je aktivno deloval tudi pri vseh drugih narodnih in kulturnih društvih, posebno pri Sokolu. Ko so Italijani zasedli Idrijo, so pokojnika odgnali v Sardinijo v konfinacijo, kjer je pretrpel pol leta. Po vrnitvi je dobil notarijat v Logatcu, lani pa v Kranju. Vsa Notranjska je poznala in ljubila tega neustranšena narodnega borca.

Dr. Karba Rihard

Širca Josip

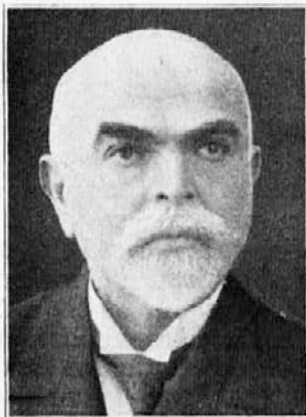
Sebenikarjeva Matilda, vdova poštarja in posestnica na Uncu pri Rakeku, je sklenila življenje dne 12. septembra t. l. v častitljivi starosti 86 let. Pokojna je bila iz znane Tomšičeve rodbine v Trebnjem na Dolenjskem, teta našega generala Maistra. Bila je izredno naobražena (v mlajših letih pesnica pod psevdonimom Desimira) ter navdušena rodoljubka. Posebno vneta je bila za C. M. D. Od l. 1892. do 1904. je bila predsednica ženske podružnice za Cerknico in okolico, od leta 1904. pa mnogo let marljiva blagajničarka, pozneje predsednica do svoje smrti pri podružnici za Unec in okolico.

Vale Maks, trgovec in posestnik v Št. Jerneju na Dol., je ponesrečil na lovu v Gorjancih ter na posledicah v novomeški bolnici dne 28. septembra t. l. izdihnil, star šele 50 let. Pokojnik je bil rodom iz Laškega, a se je v rani mladosti naselil in osamosvojil v Št. Jerneju. Agilno je deloval pri vseh društvih in organizacijah v svojem okraju. Pri C. M. podružnici je bil v odboru od ustanovitve do prerane smrti. Bil je tudi naš pokrovitelj.

J. Sernek:

Ivan Šorli

Dne 19. novembra 1932 smo zgubili v Mariboru v pokoju živečega, vzglednega rodoljuba — primorca dvornega svetnika Ivana Šorlija. Kot politični uradnik je deloval v Trstu, raznih krajih Istre in končno 20 let — do izbruha vojne z Italijo kot okrajni glavar in namestniški svetnik v Pazinu. Ob nastopu tega mesta je našel v celem

Šorli Ivan

okraju komaj 9 večjidel italijansko usmerjenih šol. Ob odhodu je zapustil v okraju 36 popolnoma hrvatskih šol.

V češki knjigi o Jugoslovenih, spisani po Miladi Paulovi, se na vidnem mestu omenja ime pokojnika, ker je znal na dan vojne napovedi Srbiji zavarovati življenje in omogočiti pot v inozemstvo našemu dičnemu starini dr. Dinku Trinajstiču, sedanjemu senatorju, po katerem je takrat že segala besna roka avstrijske soldateske.

Sebenikarjeva Matilda

Dr. Gregorič Vinko

Ivana Šorlija je že iz prejšnjih časov vezalo tesno prijateljstvo z blagopokojnim vladiko goriškega slovenskega naroda, metropolitom g. Sedejem, s katerim sta si še med vojno dopisovala; pisma tega svojega velikega prijatelja je zvesto čuval.

Od l. 1915. naprej je živel s svojo rodbino v Mariboru, kjer je končno tekom vojne uspešno sodeloval pri oskrbi naših primorskih beguncev.

Naj nam bo vzgled vernega in zvestega rodoljuba!

O veselih in žalostnih prilikah
darujmo

za Družbo sv. Cirila in Metoda!

Mara Lamutova:

KRIŽI . . .

V srcu... v mislih sami križi..
Mari starka sem stoletna,
ki je spremljala za tropom trop,
ki je neštivilen gledala pokop?

Domovina, kaj si terjala od nas? —
Zgolj ljubezen!
Dali smo ti več:
dali smo ti srčno kri,
žrtvovali mlada ti življenja,
pot brezmejnega trpljenja
je vodila do osvobojenja.

Vsa si s križi ograjena,
vsa si s križi zasajena —
in še onkraj meje sto in sto
vidi črnih križev mi oko.

Kot septembrski bi križ
črno seme naokrog sejal,
zrasel je pri križu križ...

Joj, kako je križ ogromen,
ki se je nad Kras povzpел!
Vrh se v zvezde je zadel,
prečnica od Bazovice
tja do Pulja sega;
in pod križem narod naš kleči
ter za senco križa
razdvojen strmi:
Bog varuj nas vsega zlega!

Na vrhovih Karavank sloni
Korotancev težek križ —
in se v dušo mi črni...

V srcu... v mislih — križ...
 čuj, dreves pritajeno šumenje...
 Me li gozdič razvedriš? —
 Šla na senčnati sem holm,
 zrla smreke naokrog,
 zmajali so se vrhovi,
 a na vsakem bil je — križ...

Fink:

Svarilo izseljencem.

V našem koledarju za leto 1933. smo objavili statistične podatke o našem izseljevanju ter pokazali kulturni napredek izseljencev v inozemstvu.

Izseljevanje je radi splošne krize prenehalo skoraj popolnoma v vseh pokrajinah naše države in mislili bi, da je s tem rak rana našega naroda ozdravljena. Pa ni tako. Zadelo je naš narod še hujše zlo. V domovino se vračajo izseljenci siromašni in bedni. Ti množijo vrste brezposelnih ter tavajo v brezdclju okoli v skrbeh za vsakdanji kruh sebi in svojcem. V naslednjih vrsticah bodi pojasnjen gospodarski položaj vseh onih dežel, kjer se nahajajo naši izseljenci.

1. Zedinjene države Severne Amerike.

Slovenci so se že pred 50 leti pričeli v večjem številu izseljevati v Zed. države Sev. Amerike, kjer so se dobro razvili na delavskem trgu in trgovskem polju. Ako ne bi bila Amerika priseljevanja omejila, bi bilo danes več Slovencev v Ameriki, kakor v dravski banovini. V Zed. drž. Sev. Amerike je sedaj preko 10 milijonov brezposelnih. Razmere so jako neugodne, vendar se obeta počasi izboljšanje. Odsvetujemo vsakomur izselitev, ker je zaposlitev tam skoraj izključena.

Opozoriti pa moramo tudi na silno strog zakon, ki so ga izdale za priseljence Zedinjene države.

II. Kanada, Argentina, Brazilija, Uruguay, Avstralija itd.

V teh deželah so delavske razmere za izseljence sedaj najbolj neugodne. V Kanado se smejo izseliti samo žene in otroci izseljencev, katerim je usoda tako mila, da so ostali pri zaslužku in če dovoli tudi kanadska vlada, dalje izseljeniški povratniki, ki niso še čez leto dni bili odsotni iz Kanade, to se pravi, da se vrnejo pred pretekom enega leta nazaj v Kanado.

Razmere v Kanadi so, razven v rudnikih države Ontario, v splošnem zelo neugodne.

V Argentini, Braziliji in Uruguayu je priseljevanje vezano na sklenjeno pogodbo z delodajalcem.

Iz Avstralije se je večji del naših izseljencev vrnil v domovino. Ponovno izseljevanje tja ne priporočamo.

III. Izseljevanje v Francijo.

Francija je povabila in sprejela od leta 1924. dalje na tisoče naših izseljencev-delavcev. Toda tudi tu je nastala kriza. Brezposelnost je velika in naši izseljenci se vračajo iz Francije dan za dnem, zato naj velja kot svarilo:

Dokler ni skrajne potrebe, ne hodi v tujino, tvoja mati je domovina Jugoslavija.

IV. Izseljevanje v Belgijo in Luxemburg.

Še bolj kakor pred izseljevanjem v Francijo moramo naš narod svariti pred izseljevanjem v Belgijo in Luxemburg, tam so razmere za naše delavce še bolj kočljive kakor v Franciji.

V. Izselsevanje v Holandijo.

V zadnjih letih rastejo posebne kolonije slovenskih rudarjev v holandskih rudniških revirjih pokrajine Limburg. Razmere so tam dobro urejene, vendar je pa delo zelo naporno in zdravju škodljivo. Gospodarske težave so nastale tudi v Holandiji in naši rudarji se vračajo brez sredstev v domovino.

VI. Izseljenci — vojni obvezanci.

Ministrstvo socijalne politike in narodnega zdravja je dosedaj tolmačilo čl. 45 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice tako, da so naši izseljenci, ki svoji vojaški obveznosti niso zadoštili, smeli prihajati vsako tretje leto za 6 mesecev v domovino, ne da bi se jih med tem časom smelo poklicati na odgovornost ali celo v vojaško službo.

Po najnovejši interpretaciji § 45 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice velja navedena olajšava samo za one vojne obvezance, ki so se oglasili radi rekrutovanja pri naših konzulatih v inozemstvu in če morejo to dokazati s potrdilom ondotnega konzulata.

To velja tudi za tiste naše bivše državljane, ki so si pridobili inozemsko državljanstvo, pa si niso izposlovali izstopa iz našega, in za tiste, ki so po pokolenju naši, po rojstvu pa tuji državljani, če se niso v smislu § 31 zakona o državljanstvu odpovedali državljanstvu naše kraljevine.

Ne mislijo umreti . . .

V bolesti divji
zbudila se je naša vest,
k osveti stisnili smo pest,
išoč podjarmljenim svobodnih cest,
a le trenutno . . .

M. Lamutova.

Vedno redkeje so po našem časopisju članki o Koroški in koroških Slovencih, čim bolj se oddaljujemo od usodnega 10. oktobra. Tem marljiveje pa se oglašajo Nemci v raznih znanstvenih revijah, v gospodarskih in političnih časopisih, v katerih ugotavljajo nemški značaj Koroške iz vseh mogočih vidikov. Izgleda, kakor da smo izgubili vero v upravičenost do slovenske zemlje na Koroškem in do naroda, ki na njej živi, vero, ki jo naš rod na Koroškem kljub žalostnim razmeram zvesto čuva! Zemlje ne prepušča do skrajne sile mnogo močnejšemu sovražniku, trdno uverjen, da boj ni zaman.

Vsled nepoznavanja razmer, v katerih živi naša manjšina in pod vplivom nam sovražnega nemškega tiska in nemške propagande, je pri nas razširjeno mnenje, da imajo koroški Slovenci res vse pravice, da se po določbah senžermenske pogodbe lahko kulturno in prosvetno izživljajo in da je torej naše zanimanje za nje nepotrebno ali celo odveč. Še pogosteje naletimo na mnenje, da je vse delo od naše strani brezpomembno, ker se je narod itak že udal v nespremenljivo usodo. Tako naziranje je prav gotovo zmotno, ko vendar Nemci sami o tem niso prepričani, kar dokazuje njihova sistematična propaganda v tej smeri na vseh področjih. Dokaz temu so koroški Slovenci sami, ki kljub težkemu stališču, ki ga imajo, ne klonejo, ampak se borijo za svoj obstanek v trdni veri, da ne podležejo in da tudi njim zasije enkrat solnce. Ali geslo društva Schulverein-Süd-

mark: »Den Brüdern im bedrohten Land, warmfühlendes Herz, hilfreiche Hand!« ne velja še v večji meri za nas?

Od vseh strani pritiska sovražnik na slovensko kmetско ljudstvo, da ga čimpreje ponemči! *Kako reagirajo koroški Slovenci na pritisk, kako se branijo ponemčevanja?*

Ves srd, ki se je tekom plebiscitne dobe zbiral v srcih Nemcev, se je po nesrečnem glasovanju razlil po ubogem slovenskem ljudstvu. To so bili najhujši dnevi, kar so jih kedaj koroški Slovenci doživeli. S psom se ne more grše ravnati, kakor so ravnali nemški sodeželani in nemčurji s premaganimi Slovenci. Tedaj so koroški Slovenci spoznali, da brez organizacije ni obrambe. Takoj pa so si bili tudi na jasnem, da koroško vprašanje kljub glasovanju za vedno le ni rešeno. Že meseca februarja l. 1921. je pričelo znova delovati »*Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem*«. Obstojało je že pred vojno in združevalo pod svojim okriljem vse koroške Slovence ne glede na politično prepričanje. To društvo je sedaj *vrhovna organizacija vsega manjšinskega pokreta na Koroškem*, v njem je osredotočeno vse politično življenje koroških Slovencev. Namen društva je, ohraniti koroškim Slovencem vso narodno last, nuditi temeljito splošno ljudsko izobrazbo na verski podlagi, gojiti vse panoge narodnega gospodarstva in s tem pripomoči do ljudskega blagostanja.

Pri volitvah nastopa društvo pod imenom »Koroška slovenska stranka« in si je l. 1921. priborila 2 dež. poslanca. Društvo ima svoje okrajne in krajevne organizacije in izdaja svoj manjšinski list »Koroški Slovenec«. Gotovo je, da za slovensko manjšino ta tedenska publikacija ne more zadostovati. V splošnem je za naobrazbo in nacionalno obrambo potom tiska zelo slabo preskrbljeno. Koroški Slovenci sami nimajo tiskarne,

kjer bi lahko tiskali svoj list in drugo. »Koroški Slovenec« se tiska na Dunaju, ker ni hotela vsled nemškega pritiska prevzeti tiskanja lista nobena tiskarna.

Dočim so naši nemški manjšini nemške knjige in časopisi svojega naroda ter vse vrste šole v obilici na razpolago, nimajo koroški Slovenci ničesar, kvečjemu nabožni list »Nedelja«, ki se tiska v Mohorjevi tiskarni v Celju. Pri nas se po vseh trafikah in bifejih prodajajo nemški časopisi in nemške knjige, na Koroškem iščemo zaman slovenske. Dokler ne pride društvo do lastne tiskarne, ni misliti na zboljšanje, posebno še, ker so vse publikacije, ki pridejo od nas, podvržene strogi cenzuri.

Iz predvojne dobe je tudi »Slovensko šolsko društvo« v Celovcu, ki je bilo v decembru l. 1908. odobreno po deželnem predsedniku. Društvo ima namen podpirati in pospeševati na katoliško-narodni podlagi vsestransko slovensko šolstvo, vzgojo in sploh pouk in izobrazbo med Slovenci na Koroškem. V normalnih razmerah bi bilo to društvo za slovenski živelj na Koroškem najpomembnejše, pa je žal vsled nemškega nasilja skoraj vsako delovanje onemogočeno. Vse delo omenjenega društva je delno upravljanje dveh šolskih poslopij. Drugega dela zaenkrat nima, ker ni bilo mogoče dosedaj premakniti šolskega vprašanja z mrtve točke. Lastnih šol slovenska manjšina nima in obljubljenav kulturna avtonomija je padla tudi v vodo.

V obeh prej imenovanih poslopijih so nastanjene šolske sestre, ki imajo pozimi gospodinjske tečaje za slovenska dekleta. V poslopiju v Št. Jakobu je nastanjena tudi sirotišnica. Velika škoda, da poslopiji slovenskemu ljudstvu prav za prav le malo koristita, ko bi vendar morali biti obe hiši središče vsega nacionalnega gibanja koroških Slovencev.

Istotako iz predvojne dobe je društvo »*Krščansko socijalna zveza*«, v kateri so včlanjena »*Katoliška izobraževalna društva*«. Ta društva so bila že pred vojno neprecenljive važnosti za ohranitev in izobrazbo koroških Slovencev. Prireditve izobraževalnih društev so bile prave narodne manifestacije, na katerih se je zbiralo slovensko ljudstvo. — Prva leta po plebiscitu so *nasprotniki v mnogih krajih s pretepi razbili prireditve Slovencev*. Ko bi smela vršiti »*Krščansko socijalna zveza*« med narodom svoje delo nemoteno, bi bila za kulturni napredek naših koroških rojakov neprecenljivega pomena. — Pretesne so verige nacionalne sužnosti, in studence prosvete so našemu narodu otrovali. — Koroški Slovenci so brez lastnih šol. Za slepilo svetovne javnosti so uvedli Nemci takozvane utrakvistične šole, v katerih se ubija materina govornica. Latinica je izključena — ni daleč čas, ko ne bodo znali naši rojaki več čitati slovenske knjige. Taka je po Nemcih toliko hvalisana kulturna svoboda koroških Slovencev. Nekatera izobraževalna društva imajo tudi svoje *pevske zборе*, ki goje zlasti narodno pesem. Koroška narodna pesem vzbuja vsepovsod veliko zanimanje in priljubljenost. Njeni motivi so nedvomno najlepši med vsemi slovenskimi narodnimi popevkami. Če bi ne bilo nobene druge priče o žitju in bitju koroških Slovencev, je nepobitna priča narodna pesem koroškega Slovenca, da je on od pamtiveka edini in zakoniti lastnik romantičnega Korotana. Zelo posrečena je bila zamisel *kuharskih tečajev* za kmetska dekleta, pa tudi to kulturno delo je mnogim trn v peti in ga skušajo Nemci ovirati kjerkoli se jim nudi prilika.

Nemški »*Drang*« na koroški del našega naroda je silen. Težko bo vzdržati, ker ni dovolj obrambnih sredstev. Imamo sicer svoje denarne zavode, toda svetovna gospodarska kriza je težka ovira, ki ne dopušča s posebnim uspehom od-

bijati napade premočnega nasprotnika. Kmetija za kmetijo prehaja v nemške roke. Strah pred potopom v germanske valove je segel koroškim Slovencem do mozga. Spoznali so docela nevarnost, od tod krčevit odpor proti neprijateljevim nakanam. Ustanovili so si »Kreditne zadruge«, ki naj bi čuvale slovensko posest in »Živinorejske zadruge«, ki naj bi pospeševale gospodarsko okrepitev. — Prav razveseljiv dokaz nacijonalne zavesti in odpornosti proti ponemčevanju je v zadnjem času porojena organizacija »Kmetiska zveza«. Njen namen je vzbujati in krepiti stanovsko zavest kmečkega stanu in združevati ga v stanovsko organizacijo, razširjati in poglobljati strokovno izobrazbo za gospodarsko povzdigo kmečkega stanu ter organizirati gospodarsko samopomoč vseh panog.

Iz vsega podanega sledi, da se kljub vsem nadlogam in težavam, ki jih mora prenašati v sužnosti koroški del našega naroda, vendarle zaveda svoje zgodovine, svojega porekla, svojih nalog samoobrambe in da nikakor ne misli na kapitulacijo in nacijonalno smrt. — Koroški Slovenci hočejo živeti na svoji zemlji. — Po nesrečnem slučaju so le nalomljena veja našega skupnega narodnega drevesa in so vredni vse naše pozornosti in pomoči. Senžermenska pogodba je koroške Slovence sicer od nas oddelila, vzeti pa ni mogla naše nacijonalne in duhovne skupnosti. Na nas je, da to skupnost negujemo, ohranimo in utrdimo. Usoda koroških Slovencev ne sme biti le zadeva dravske banovine, marveč vse Jugoslavije, ker so naši krvni bratje, po nesreči trpeči del Jugoslovenov. Naj se uresničijo besede Marice Lamutove:

Vzajemno iščimo koristi,
da skupnega dela bo blagoslov
zrahlal okove zasužnjenih sinov!

Vestnik

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XLVIII.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna 44. velika skupščina

v Ptuju, dne 10. septembra 1933.

Svečanosti v Ptuju ob 25 letnici zgodovinskih ptujskih dogodkov bodo ostale tisočerin množicam, ki so jim prisostvovale, v prav tako neizbrisnem spominu, kakor žive v živem spominu še danes septembrski dogodki l. 1908. Zakaj, 10. september pomeni v razvoju naše nacionalne zgodovine enako važen mejnik, kakor so bili važen mejnik septembrski dogodki l. 1908., ki so postali začetek vse narodne borbe za osvobojenje izpod tujega jarma. Ptujске svečanosti predstavljajo veličastno manifestacijo narodne sloge in začetek novega razdobja v duhu jugoslovenskega preporoda. Ptuj še nikdar ni videl na svojih ulicah tolikih množic in še nikdar nista Ptuj in vsa njegova širša okolica s tako odločnostjo izrazila svojega neomajnega jugoslovenskega prepričanja. Že na predvečer glavnih svečanosti so se zbrali v Ptuju odlični gostje ne samo iz dravske banovine, marveč tudi iz oddaljenjših krajev. Zjutraj je z rednimi in posebnimi vlaki prispelo na tisoče in tisoče novih gostov, ki so bili na kolodvoru pristrčno sprejeti. Z jutranjim vlakom sta prispela tudi ministra gg. dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Po prihodu vlakov se je ob 9. formirala izpred kolodvora veličastna povorka, v kateri je bilo samo Sokolov in Sokolic okrog 3000, sledile pa so še dolge vrste Cirilmetodarjev, Narodne odbrane, gasilcev, narodnih noš, kmečkih voz in drugega občinstva. Povorka se je ustavila pred magistratom, kjer je bil postavljen govorniški oder. Tu je zbrane goste najprej pozdravil ptujski župan g. Jerše.

Toplemu pozdravu se je odzval za CMD narodni poslanec gosp. Ivan Prekoršek, zaslužni narodnoobrambni delavec. Rekel je:

»Družba CM je sklicala za danes svojo veliko jubilejno skupščino v Ptuj, nekdanjo trdnjavo nemškega nasilja, da počasti spomin vseh tistih znanih in nepoznanih, ki so bili v službi za ideale naroda in njegove časti, za pravice našega materinega jezika, ponižani baš na teh tleh trpljenja. Ko mi, iz onih ptujskih časov, izgovarjamo ime Ptuj, nas zazebe v kosteh ob misli na dobo, ko je naš narod, mlad in zdrav hiral in umiral pod silo tujstva. Pogled nazaj nam kaže sliko obupne borbe na življenje in smrt, borbe, v kateri smo bili obsojeni in zapisani smrti.

Iz ljubezni in žrtv prerrojena naša CMD je postala pred vojno naše nacionalno ognjišče, ki je zbiralo silo naroda in dajalo omahujočim ognja in novega življenja. Spomin na ta čas je v naših dušah tako velik in tako svetel, da ga ne morejo zasenčiti nobene težave in nevolje vsakdanjosti. Šli smo skozi viharne borbe in žrtve iz roda v rod in privedli naš jezik in zemljo slovensko do onega velikega dne, ko so zmagoslavni prapori srbske vojske dali tej zemlji jugoslovensko lice.

Tako smo postali na svoji zemlji svoji gospodarji. Ko smo to dosegli, smo odklanjali vsako maščevalno nasilje. Toda vsi oni, ki so delali silo, naj vedo, da jim je narod sicer odpustil, da pa ni pozabil. Naš jubilej ni dan maščevanja, temveč manifestacija našega dostojanstva, dostojanstva svobodnega naroda v svobodni državi. Vsi se globoko zavedamo, da ni slovenskega Ptuja, ne slovenskega Celja, ne slovenskega Maribora brez Jugoslavije.

Ko se vam, gospod župan, zahvaljujemo za tople pozdravne besede, sprejete v imenu CMD, svečano obljublamo, da nismo in ne bomo pozabili Ptuja, da nismo in ne bomo pozabili meje in da ne bomo nikdar pozabili bratov in sester onkraj mej. Ti pa, mladina, v svobodi rojena, v jugoslovenski šoli vzgojena, si prišla med nas in k nam, da prerodimo naš narod do zadnje koče na hribu in da mu vlijemo ponos in vero jugoslovensko za sedaj in za vse večne čase!«

Množica je sprejela te besede z velikim navdušenjem, ki se je stopnjevalo, ko je nato stopil pred mikrofon prvi podstarešina SKJ Engelbert Gangl. Sokolstvo in vse občinstvo ga je sprejelo s frenetičnim pozdravljanjem, ki se dolgo ni hotelo poleči. Nato pa je sokolski starešina v daljšem govoru med drugim izjavil:

»Bratje in sestre! Savez SKJ me je poslal v Ptuj iz več razlogov. Prvi je, da v dneh, ko slavimo spomin znanih ptujskih dogodkov, na tem mestu dvignemo svoje sokolske duše k prisegi, da ne bomo nikdar pozabili naše matere Jugoslavije. Nikoli prej ne bo naša borba končana, dokler ne omogočimo tudi vsem zaslužjenim bratom in sestram, da se bodo lahko zbirali in krepili pod sokolskimi prapori.«

V svojem nadaljnjem govoru je brat Gangl naglašal temeljne ideje Miroslava Tyrša in opozoril na težko skupno borbo sokolstva s CMD. Ta borba nas je družila v preteklosti in nas bo tudi v bodočnosti. Obudil je tudi spomin na žrtve izpred vojne, na Adamiča, Lundra in Vindišerja ter pozval vse prisotne, naj v bratski slogi in z odločnostjo čuvajo drago plačano svobodo.

Viharno pritrjevanje, ki je sledilo tem besedam, je bilo dokaz, da soglaša vsa množica.

Nato pa so govorili gg. minister dr. Kramer, minister Pucelj, starosta ptujskega Sokola dr. Šalamun, ljubljanski župan dr. Puc, nakar je zastopnik Nj. Vel. kralja med vihar-

nimi ovacijami izročil ptujskemu Sokolu naraščajski prapor, dar Nj. Vel. kralja.

Po končanem razvitju prapora se je vršil na istem mestu shod Narodne odbrane, v mestnem gledališču pa se je ob 11. pričela slavnostna skupščina CMD. Že na predvečer se je vršilo zaupno zborovanje, na katerem je vodstvo CMD podalo podrobna poročila o svojem delu. Na svečani skupščini v spomin na burne dogodke pred 25 leti so se zbrali najodličnejši Cirilmetodarji. Zborovanje je otvorila gospa Franja dr. Tavčarjeva, kakor sledi.

Slavna skupščina!

Ko pričenjamo ob današnji slovesni priliki svoje delo in ko v duhu preletimo dogodke preteklih 25 let, nam je naša prva misel, da pozdravimo svojega kralja.

Predlagam, da se odpošlje naslednji brzovjav na najvišje mesto: »Na 44. veliki skupščini narodno obrambne družbe sv. Cirila in Metoda v Ptujju ob proslavi 25letnice prerodenja našega naroda se Vašemu Veličanstvu in prevzvišenemu kraljevemu domu klanjajo v neomajni zvestobi in vdanosti zborovalci.«

Današnjega zborovanja se udeležuje izredno veliko število zastopnikov raznih korporacij in organizacij ter javnih delavcev in naših prijateljev. Prav v posebno čast pa nam je, da sta protektorat nad ptujsko proslavo prevzela predsednik ministrskega sveta g. dr. M. Srškić in minister g. dr. Kramer, ki ga tudi v svoji sredi pozdravljamo. Prav iskreno pozdravljamo nadalje ministra g. Iv. Puclja, zastopnika bana g. prof. Fr. Vrhovnika, zastopnika prosvete direktorja g. dr. Komljanca, sreskega načelnika g. dr. Bratino, komandanta mesta podpolkovnika g. Šaraca, ptujskega župana g. Jeršeta, ljubljanskega župana dr. Puca, mariborskega župana dr. Lipolda, gospode senatorje: dr. Ploja, dr. Ravniharja, dr. Rajerja in dr. Rožiča, dalje narodne poslance gospode: Petovarja, Pustoslavška, Gajška, Pahernika, Krejčija in Prekorška; g. dr. Vašiča za »Sokolski savez«, zastopnika JUJ g. A. Skulja in zastopnike vseh društev ter akademsko omladino. Posebno prisrčno pozdravljam vse delegate in delegatinje in vse članstvo CMD, med njimi gospe: šentjurčevo, Svetčevo in Bevkovo, ki so prisostvovala vsem velikim skupščinam od ustanovitve CMD do danes.

Slavna skupščina! Iskreno pa pozdravljam še posebno vse one sestre in brate, ki ste pred 25 leti gledali vse dogodke s svojimi očmi, ki ste trpeli zaradi njih, ki ste živa priča bivšega našega suženjstva in zarje naše svobode.

Slavna skupščina! Današnje zborovanje v tem prijaznem mestu med vinskimi goricami, ob deroči Dravi je posvečeno spominu velike skupščine pred 25 leti, ko so naši neprijatelji s pomočjo zaslepljenih in zápeljanih rodnih bratov - poturic dokončno prebudili naše ljudstvo iz tisočletnega spanja.

Takrat je naš narod spregledal in s tugo v svojem srcu in kletvijo na ustnicah občutil težke verige svojega suženjstva. Kakor na razbojnike so planili pred 25 leti na nas, hoteč nas poteptati, dasi smo se sešli tihi in miroljubni na svoji lastni grudi. Zavrela je kri v naših žilah, v naši notranjosti je odjeknilo grenko spoznanje, ogorčenje in odpor je navdal ves narod. — In sledile so kakor odmev ptujskim dogodkom septembrske žrtve v Ljubljani. V narodovo dušo je bilo vsejano seme našemu odrešenju iz tisočletne sužnosti. Iz nedolžno prelite krvi je vzknila naša svoboda. Bodi počeščena sveta kri odrešenja!

Slavna skupščina! Za našo narodno in politično vzgojo pa so bili septembrski dogodki tudi v posledicah ogromnega in res neprecenljivega pomena. Malodušnosti, ki jo je bilo baš v nacijskem pogledu mnogo, je odzvonilo, zaspanost in mlačnost je iz naših množic izginjala in porajale so se nove pozitivne sile, ostala je nacijska odpornost in borbenost našega človeka. In rasel je tudi njegov ponos. To pa so bile pridobitve v čustvovanju našega ljudstva, ki so morale nujno provzročiti nadaljnji preokret vsega našega narodnega življenja, ki ga ni moglo zaustaviti več nikako odvajanje pogubnih domačih kot tujih vplivov. Smer našega narodnega čustvovanja se je okrenila odločno na slovanski jug.

Bili smo priča redke narodne solidarnosti, razširilo in poglobilo se je zanimanje za tiskano besedo in kot nikdar prej, je sedaj učinkovito nastopal klic po gospodarski solidarnosti našega ljudstva proti tujim izkoriščevalcem. — Široke plasti našega naroda so se zbudile in jih tudi trenutni uspehi tujih vplivov niso več mogli odvrniti od glavne naše črte.

Naša družba pa je od onih dogodkov pa tja do svetovnega požara napredovala z neverjetno hitrostjo. Vzbudil se je narod, zavedajoč se svoje naloge, oklenil se je naše družbe — pobornice jugoslovenske misli.

In največje zadoščenje in največje veselje vseh nas Cirilmetodarjev pa je, da se je baš ob priliki naše skupščine v Ptuju pred 25 leti pričelo kolo usode vrteti hitreje in tako, da danes že 15 let vzklikamo: »Živela Jugoslavija!«

Besede dvorne dame ge. Tavčarjeve so sprejeli zborovalci z navdušenim odobravanjem.

Nato je pozdravil skupščino ptujski župan g. Jerše, nakar je povzel besedo g. minister dr. Kramer, ki je med drugim izvajal:

Predvsem dovolite, da se v imenu g. predsednika vlade, kakor tudi v svojem imenu zahvalim glavnemu odboru CMD za ljubeznivo povabilo, da prevzameva pokroviteljstvo nad to jubilejno prireditvijo. Midva oba nisva sprejela tega vabila kot izraz nekake posebne naše zasluge, temveč kot simbolno dejanje. Smatram, da so naši Cirilmetodarji mislili, da je

najbolj primerna izbira enega izmed onih, ki je bil pred 25 leti opljuvan in tepen ter s črnilom polit, enega izmed tistih, ki so predstavljali misero-plebs slovensko, ki pa je po 25 letih postal eden izmed onih Slovencev, ki so se povzpeli na najvišji položaj naše države, predsednika vlade pa za pokrovitelja današnje svečanosti, da s tem podčrta ogromno razliko med položajem pred 25 leti in danes. Takrat smo bili zaničevani, obsojeni na smrt, vršili obupno obrambno delo proti vsemu, kar je imelo moč v svojih rokah, danes pa CMD z večjo pravico lahko zahteva, da njeni delavnosti, njenemu delu, njenim nalogam posveča ves naš narod, naša svobodna država svojo najvišjo pozornost. Mislim, da je bila izbira protektorjev za vse skupščinsko delo dober omen, da bo tudi v bodoče kr. vlada še bolj kakor doslej posvečala svojo pozornost in svojo podporo tej naši pomembni in morda danes v mnogem še bolj potrebni organizaciji, kakor je bila svojčas. CMD ima danes v svobodni Jugoslaviji nekoliko drugačno polje delovanja. Velik del njenih bivših nalog je prevzela svobodna domovina. Danes nismo prisiljeni reševati naše dece in skrbeti za bodočnost našega nacionalnega naraščaja, toda na drugi strani je mnogo ostalo izven naših meja. Mnogo je dela in skrbi, da očuvamo za boljše čase ono kri, ki ne kroži neposredno po našem narodnem telesu. Država v mnogih primerih iz mednarodnih ozirov ne more nastopiti kot zaščitnik in tam je privatna iniciativa, privatna organizacija prepuščena vnemi jugoslovenskih državljanov, ki jih tu čaka široko polje dela. Tudi na znotraj je ostalo še eno polje neobdelano: da se naš narod in njegova miselnost preobrazita čimprej iz onega nekdanjega razpoloženja, ko smo v državi in njeni moči gledali samo nekaj nam nasprotnega, in da se to razpoloženje pretvori v pozitivno napram lastni državi. To polje po mojem mnenju še ni dovolj obdelano. CMD bi morala postati centrala za iniciativno delo, nekak nadzornik nad vsem onim, kar imenujemo državljsko vzgojo. Naše nacionalne organizacije vrše zadovoljivo svoje naloge, toda manjka nekake osrednje točke, ki bi stalno dajala impulz in vzgajala narod v duhu, da jugoslovenski državljeni nimamo samo svojih pravic, nego tudi velike dolžnosti, katerih se narod premalo zaveda.

Še eno željo bi izrekel pri tej priliki, željo nas vseh starejših, ki smo v svojih mladih letih napram delovanju CMD imeli dostikrat kritično stališče, čeprav smo radi in z navdušenjem, ki je bilo last tedanje organizacije in generacije, pomagali na vseh koncih in krajih. Prav ob onih dogodkih, ki se jih spominjamo danes, je takratna mladina dala izraza svojemu razpoloženju, svojemu velikemu optimizmu in svoji volji za napredek in delo. Pri tej priliki, ko CMD obnavlja spomin na one nekdanje žalostne čase, polne trpljenja in žrtev, pa tudi radosti, pozivam s tega mesta kot slučajni

pokrovitelj te slavnosti našo omladino, naj se zgrne okrog naših starih zaslužnih narodno-obrambnih delavcev in pomaga, da CMD zopet dvignemo in da damo široko polje njenemu razmahu in delu. Mislim, da je 25letnica ptujskih dogodkov v mnogočem koristna, ker daje povod, da se v naši javnosti razvije obširna debata o nalogah te naše velike obrambne organizacije in da se CMD zopet postavi v ospredje nacionalnega zanimanja. Naša naloga in dolžnost vseh, ki smo aktivni člani podružnic in vodstva CMD, pa tudi onih, ki smo prosti vojaki pri delu naše nacionalne obrambe, naj bo, da v bodoče bolj kakor doslej, z večjo vnemo, požrtvovalnostjo in doslednostjo podpiramo veliko delo, ki ga vodi CMD v prid vsega našega naroda, v čast in ponos celokupne naše domovine, za srečno bodočnost našega nacionalnega razvoja. Pozivam vas, da z menoj vred vzkliknete: Naša CMD in vsi njeni zaslužni voditelji in delavci naj živijo!

Besede ministra dr. Kramerja so zborovalci sprejeli z viharnim odobravanjem in pritrjevanjem.

Nato so pozdravili slavnostno skupščino v imenu SKJ dr. Vašič, v imenu ptujskega Sokola kot sojubilanta starosta dr. Šalamun, v imenu JUU Andrej Skulj, v imenu akademske omladine g. Aplenc, v imenu koroških Slovencev g. Uršič, v imenu Jadranske straže g. Marjanović, senator dr. Rožič, v imenu mariborskih akademikov g. Mulej, s čimer je bila lista slavnostnih govornikov izčrpana.

Brzjavno so pozdravili skupščino in opravičili svojo odsotnost ban dr. Marušič, podban dr. Pirkmajer, podpredsednik senata dr. Novak, advokat Miler iz Maribora, mestna občina Kranj, Sokolsko društvo Vransko, podružnici CMD v Splitu in Pertoči, akademsko starešinstvo »Jadran« in dr. Sajovic iz Kočevja v imenu nacionalnih Slovencev v Kočevju.

Po končani slavnostni otvoritvi je sledilo redno zborovanje, ki ga je vodila gospa Franja dr. Tavčarjeva.

Predsedstveno poročilo.

Sporočiti Vam moram, da je družbeni predsednik gospod dr. Rado Kušej, ki mu letos poteka funkcijska doba, podal ostavko na svoje mesto kot predsednik. Smatram za svojo dolžnost, da mu izrečem s tega mesta kot njegova namestnica najlepšo zahvalo za vse njegovo dveletno uspešno delovanje v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Slavna skupščina! Naglemu in vzglednemu razvoju naše družbe, ki smo ga z radostjo beležili do svetovne vojne, je slednja prizadejala rezek prelom. Med svetovno vojno je počivalo skoraj vse obrambno delo, po vojni pa je bil narod omamljen svetlih žarkov svobode. Zato se je splošno razširjalo misel, CMD ni treba več, ker imamo svobodo. Toda bila je to usodna zmeta. Delovanje podružnic je padlo. Na

prstih obeh rok bi lahko po prevratu preštel takrat delujoče podružnice. Mnogo dela in truda je bilo z njih oživiljenjem. Leta 1914. tik pred vojno smo imeli v delu našega ozemlja, ki leži v naši državi, 122 podružnic. Danes je delavnih 100 podružnic, tedaj nedelavnih še 22. Kaj je vzrok temu? Družbeni odposlanec se je trudil obuditi zopet te podružnice, obiskal je vse po 2krat, tudi 3krat, vzpodbujal pismeno, a ni se mu posrečilo obuditi jih do danes. Izgovori so mnogi: veliko lokalnih društev, slabo gmotno stanje vseh slojev, pomanjkanje agilnih oseb, mlačnost. Pa še mnogo drugih vzrokov ni dopustilo, da bi podružnice pričele zopet z delom. Svojedobno je bila glavna opora naših podružnic zavedno uradništvo, zlasti slovenski železničarji in učiteljstvo, danes pa je položaj drugi. Pridobitveni krogi, ki so dajali vir podružničnim dohodkom, imajo danes težko borbo za svoj obstoj. Kljub vsemu temu pa moramo biti optimisti. Podružnice se polagoma oživljajo, vsaj so narasle do danes na 100. Poudarjati je treba, da je bilo od 22 sedaj nedelujočih podružnic tudi nekaj takih, ki so bile že od početka mrtvorojeno dete. Vse živeče podružnice pa so marljive in po svojih razmerah dokaj pridobitne in v preteklem upravnem letu so prispevale 139.759 Din dohodkov. Čutim prijetno dolžnost, da izrečem s tem vsem delujočim podružnicam svojo iskreno zahvalo za požrtvovalnost in nesebično delavnost. Pri tej priliki poudarjam prav posebno, da ima družba glavno oporo zlasti pri našem narodnem učiteljstvu, ki ima med svojimi člani prav mnogo agilnih Cirilmetodarjev (-ic), pa tudi med uradništvom nahajamo mnogo idealizma in mnogo požrtvovalnosti. Prav posebno prednjači na narodno obrambnem delu mnogo zasebnikov, med njimi narodne dame, ki so v mnogih krajih vzor pridnosti, vzgled vsemu narodu na narodno obrambnem polju. Izrekam tem in vsem drugim prav posebno zahvalo in priznanje, proseč jih, da vztrajajo in ostanejo družbi zvesti. Vsem nedelavnim podružnicam bodi opomin s tega mesta: Vzdromite se, na delo za obrambo naroda! Brez opominov in vzpodbujanja je dolžan vsak dober rodoljub in zvest državljani budno stati na braniku in z vsemi sredstvi braniti svojo zemljo in svoj rod. Ko se užiga danes med vsemi narodi vesoljnega sveta v svojo obrambo plamen nacijske zavesti, ali naj spi naš narod spanje pravičnega, da ga zajamejo valovi naših nasprotnikov nepripravljenega? Apeliram s tega mesta na vse naše razumništvo vseh stanov, na vsa kulturna društva, na kraljevega Sokola, ki je naš ponos in naša nada. Samo v vaši moči je, ker stalno bivate v sredi svojega naroda, da zanetite v širokih plasteh ljudstva ogenj domovinske ljubezni. S tem boste pripomogli razmahu naše družbe, da bo z lahkoto uresničila svoj obrambni načrt. Posnemajmo v tem zlasti naše severne sosedo, ki imajo devizo: »Kjerkoli vas je

skupaj živečih 10, ustvarite si svojo celico, da se vaše skupnosti razveseli mati Germanija.« To naj velja tudi za nas, le mesto Germanije vstavimo Jugoslavijo. — In ko sem se že dotaknila našega severnega sosedu, moram sporočiti, da ta ne miruje. Dela noč in dan po svojem bojnem društvu Schulverein-Südmarki. To bojno napadalno društvo posega še sedaj trajno v našo svobodno Jugoslavijo z raznimi hujskajočimi letaki in judeževimi groši. Oklic za Rossegerjevo zbirko »100 milijonov grošev« je vsem nam jasen opomin, ki ga ne smemo omalovaževati. 100 milijonov grošev je namenjenih v naš pogin!

Od lanske velike skupščine do danes je neusmiljena smrt ugrabila večje število družbenih članov, dobrotnikov, podpornikov in prijateljev. Ti so:

Jerin Lavoslav, vpok. računovodja bratovske skladnice v Toplicah pri Zagorju. Bil je vnet Cirilmetodar in več let blagajnik podružnice.

Prorazil Vaclav, lekarnar v Konjicah. Bil je predsednik tamošnje podružnice.

Kokalj-Trškan Marija, vdova viš. car. revidenta, je bila odbornica ženske šentpeterske podružnice.

Ribnikar Marija, vdova nadučitelja, je bila v Logatcu predsednica podružnice.

Kašman Anton, veletrgovec v Škofji Loki, je bil odbornik podružnice.

Iršič Konrad, trgovec v Mislinju, je bil odbornik podružnice v Slovenjgradu.

Majdič Matilda je bila pred leti predsednica ženske podružnice v Kranju.

Kersnik Alojzija, veleposestnica in vdova pisatelja ter mati našega blagajnika, je vedno podpirala družbo.

Pfeifer Franja, vdova inspektorja finančne kontrole, je bila pred leti marljiva blagajničarka šentjakobsko - trnovske podružnice.

Rihar Ivan, posestnik v Logatcu, je bil predsednik tamošnje podružnice.

Picek Jurij, trgovec v Novem mestu, je bil član in pokrovitelj družbin.

Dr. Božič Anton, odvetnik v Celju, bivši predsednik moške podružnice in pokrovitelj.

Dr. Lemež Urban, odvetnik v Slovenski Bistrici, večletni predsednik podružnice in pokrovitelj.

Janda-Galle Rozalija, soproga rudniškega svetnika, je bila članica CMD ter je volila družbi 1000 Din.

Vošnjak Ivan, posestnik v Ivanovcih pri Ptuj, je bil predsednik podružnice v Šoštanju.

Farčnik Anton, nadučitelj v p., Maribor, ustanovitelj in podpredsednik podružnice Polzela.

Petrovec Tomo, nadučitelj v p. Bil je član in podpornik CMD.

Zupanc Blaž, brivski mojster v Laškem, je bil tajnik ondotne podružnice.

Dr. Karba Rihard, lekarnar v Kamniku, je bil predsednik moške podružnice.

Širca Josip, veleposestnik v žalcu, je bil blagajnik podružnice.

Ing. Iv. Arh, sekcijski svetnik v p. Umrl v Pragi. Bil je velik podpornik CMD. Imel je 30 pokroviteljnin.

Dr. Bronislav Gallasch, višji okr. zdravnik v p. v Krškem; volil družbi 5000 Din.

Fran Pavšič, poštar v Krškem, je bil predsednik podružnice.

Dr. Vinko Gregorič, zdravnik v Ljubljani, je bil pred leti predsednik I. ljubljanske moške podružnice. Bil je tudi pokrovitelj.

Naštetim in vsem drugim prijateljem in podpornikom CM družbe, katerih imena mi niso znana, ki so od zadnje skupščine do danes umrli, ohranimo hvaležen spomin! Vas, čestite skupščinarje pa vljudno vabim, da blagovolite v znak sožalja vstati s sedežev ter jim zaklicati trikrat: Slava, slava, slava!

Četudi niso bili družbeni dohodki v preteklem letu tako veliki, vendar so bili njeni izdatki za kulturne namene zelo visoki. Poleg drugih izdatkov je dala družba za ogrožene in obmejne kraje za mladinske in šolske knjige, učila, za Miklavževa darila, šolske odre, za gospodinjske tečaje, podpore revnim dijakom v tujini, za šole, podpore revnim občinam, učiteljstvu v težkih krajevnih položajih skupno vsoto 189.500 Din.

Družba je žrtvovala po svoji možnosti precejšnje vsote tudi v druge kulturne namene vsepovsod tam, kjer je bila potreba nujna utešiti trpljenje in socialno gorje.

To je bilo ogromno delo za narod, delo ljubezni in altruizma do malih, revnih — delo, ki hoče dvigniti duha onih, ki tiče v zmotah in hodijo v temi. Družba je prepotrebna, ona mora vztrajati, napredovati, da ne propade sveta dedščina po naših očetih. O, da bi mogla to vsemu narodu dopovedati; žal, da je število onih, ki to prav razumejo — še malo. Družba pa mora ostati tudi radi tega, ker je ona od vsega početka nositeljica nacionalizma in pobornica jugoslovanske ideje.

Predno končam, dodam še svoje iskreno čuteče želje: še nikdar, kar obstoji naša ljubljena mati Jugoslavija, ni imela toliko vnanjih sovražnikov, kakor v današnjem času; pa tudi notranjih ni malo. Umljiva je nevošljivost vnanjih: grenko pa je spoznanje, da se dobe tudi notranji sovražniki. Izdajice so, nevredni svojih rodnih mater. Ti zastrupljajo s svojimi otrovnimi vestmi, s hujskanjem nevednih, s korupcijo in drugim nemoralnim protidržavnim delom naše dobro ljudstvo. Vsem poštenim, iskrenim, resnico ljubečim državljanom (-kam) kličem: Na dan, na delo proti izdajicam!

Družba sv. Cirila in Metoda je ognjišče domovinske ljubezni, ona mora postati tabor vseh onih borcev, ki morajo streti strupeni hidri ostudno glavo. — Naša naloga je, da ob vsaki priliki in ob vsakem času nastopimo proti izdajicam naše lepe domovine. Nikomur ne prizanašajmo! Izdajicam v kakršnemkoli primeru ni mesta med nami!

Res je, ni vse rožnato, toda bodimo strpni in potrpežljivi! Drevo ne pade na en mah. Brzdajmo se, ne kritikujmo vsevprek, da se nam ne bodo tujci smejali, ko čujejo iz naših ust kleвете o lastni domovini. — Pri vseh nadlogah, težavah in trpljenju se ozrimo v spominu nazaj na dobo suženjstva, pomislimo na milijonske žrtve in na prelito kri, iz katere je vzknila naša majka Jugoslavija, ki nam je prinesla najdragocenejše darilo: Svobodo! Najostudnejši zločin otroka je, če udari mater v obraz. Ne dajmo v svojem hotenju in delu pohujšanja med ljudstvom, kajti to se širi med narodom, kakor decentrični krogi v vodi, v katero vržeš kamen. Vsi dobri državljani smo poklicani čuvati blaginjo naše matere Jugoslavije, zlasti pa je naloga najiskrenejših Jugoslovanov — članov CMD, da imajo vselej in vsepovsod v spominu stari rimski rek: »Blagor države bodi vsem najvišji zakon!« — Na delo, bratje in sestre, v duhu naših blagovestnikov bratov sv. Cirila in Metoda za prosveto naroda, za njega socialne dobrine, za veličino lastne države.

Predsedstveno poročilo je bilo odobreno z burnim ploskanjem.

Med tem je bilo končano zborovanje Narodne odbrane, katere zastopnik je pred skupščino CMD prečital na tem zborovanju sprejeto resolucijo, v kateri zahtevajo, naj CMD razširi svoje delo na vso državo, naj pritegne v vrste svojih delavcev omladino ter naj kar najtesnejše sodeluje z Narodno obrambo, da bi se kar najbolj smotreno izvršila narodno-obrambna organizacija.

Nato je sledilo tajniško poročilo g. inž. Janka Mačkovška.

Tajniško poročilo.

Slavna skupščina! V preteklem letu je pričel poslovati **organizačno-propagandni** odsek glavnega vodstva, ki ima še težko, a lepo nalogo pred seboj. V zvezi s tem moramo s posebnim veseljem poudariti povečanje zanimanja za CMD in njene cilje pri naši **akademski in srednješolski** mladini. Akcija te mladine, predvsem akad. podr. CMD za **zbirko knjig**, namenjene našim rojakom, ki takih kulturnih vezi pogrešajo, je uspela izredno srečno in nad vsako pričakovanje. Najsrčnejša hvala vsem tem mladim in navdušenim delavcem.

Pa tudi sicer moramo z radostjo opazovati vedno globlji odmev in zanimanje za temeljito obravnavanje našega

obrambnega problema; to nam pričajo mnogi pojavi in med temi tudi posebno zadnja obrambna številka »Vala«. Nas vseh največje veselje bo, ako se to zanimanje razširi na vedno večje plasti naše mladine.

Vodstvo je na svojih sejah obravnavalo poleg tekočih upravnih poslov tudi številne zadeve splošno narodnega značaja. Skrb družbe se je med drugim kretala posebno še okoli nemilih pojavov pri poskusih, otvarjati nemške šole s pomočjo slovenske dece. V tem oziru je bilo treba zavzeti odločno stališče; nočemo tujega, ne damo svojega pod nobenim pogojem.

Slavna skupščina! Da so v Italiji Slovenci in Hrvatje državljani nižje vrste (če se sploh more za zaslužnjega podanika rabiti beseda državljan) nam priča neizprosna borba proti njim, ki jih je oropala vsega prej cvetočega šolstva, ko so jim bile uničene prav vse kulturne organizacije, ko se je potujčilo vse sodstvo in uprava, ko se jim njihova mladina nasilno uvaja v mladinsko fašistično organizacijo, ko se jim je ustavil zadnji perijodični tisk, ko se je razbilo njih zadrugne zveze in ko se službeno tujčijo njih krstna in rodbinska imena.

Naši rojaki, katoliški Slovenci in Hrvatje v Italiji, so pa postali sedaj tudi še verniki nižje vrste in to ne le napram italijanskim oblastem, marveč tudi napram cerkvi sami, napram Vatikanu.

Prosim, da se smatrajo naslednja izvajanja tako, kot so mišljena, iskreno; kot jih z ozirom na dejstva, ki jih doživljajo slovanski duhovniki, morajo oni občutiti; in kot jih je moral občutiti v vsej preveliki teži veliki pokojni nadškof goriški Fr. Sedej.

Do sklenitve konkordata med Italijo in Vatikanom so se nasilja nasproti našim rojakom na cerkvenem polju dala še kolikor toliko tolmačiti z brezpogodbenim stanjem in so bile v resnici tudi vse predstavitve naših rojakov obravnavane v tem smislu od strani Vatikana, kot da se ni strinjal z nasilji napram naši manjšini, da pa z ozirom na spor med Italijo in Vatikanom slednji ni mogel z uspehom posredovati v dobro in za pravico narodnih manjšin v Italiji.

Ako se je tudi pri pogajanjih za konkordat pokazala dobra volja od strani zastopnikov Sv. Stolice, — ne moremo dvomiti, da bi je ne bilo —, ni pa ta dobra volja prišla do izraza v lateranski pogodbi; zastopnikom Vatikana ni uspela zaščita katoliških vernikov, ki so naši rojaki, in to v državi, kjer je središče katoliške cerkve.

Znana je bila pri pogajanjih za konkordat takrat že več let stara Gentilijeva šolska reforma, ki je poitalijančila vse šolstvo in ki je v posledici segala tudi na poitalijančevanje verouka pri poduku slovenske in hrvatske dece na osnovnih šolah.

In baš začetkom šolskega leta 1928/29, par mesecev pred sklenitvijo lateranske pogodbe, je italijanska vlada pozvala slovanske duhovnike, naj z dotakratnim podukom verouka v materinščini na šolah prenehajo in naj pričnejo na njih našo mladino podučevati v italijanščini. Ker so se slovanski duhovniki tej nameri uprli, sklicujoč se na cerkvene predpise, ki so v rabi že veliko stoletij, so jih službeno odstranili iz šol in je izbruhnil težak konflikt, ki se je posebno občutil baš začetkom l. 1929., tedaj tik pred zaključkom lateranskih pogodb.

Niti to opozorilo z vsemi svojimi možnimi težkimi posledicami za verski organizem, kot je katoliška cerkev, ni moglo izposlovati najelementarnejše zaščite glede verskega poduka v materinščini na šolah, ki jih morajo posecati naši mali rojaki na svojih tleh v Italiji. Saj ni v konkordatu upoštevana najbolj neznatna določba, ki bi obvezovala le italijanske otroke k poduku šolskega verouka v italijanščini, dočim bi bila naša deca odvezana od posečanja italijanskega verouka v šoli in bi ga bila deležna lahko izven šole v cerkvi ali župnišču. S tako formulacijo bi Sveta Stolica brez dvoma z zakonom onemogočila tudi zanjo ponižujoče dejstvo, da se bi z italijanskim podukom verouka v državnih šolah s pomočjo dušnih pastirjev raznarodovala slovanska katoliška mladina. Toda niti tega najmanjšega zahtevka ni v konkordatu. Naši rojaki pa so z opustitvijo najelementarnejših določb, ki bi morale biti vsebovane v taki pogodbi, prepuščeni najhujšemu potujčevanju s pomočjo katoliške cerkve same.

Približno mesec dni pred podpisom konkordata je italijanska uprava prepovedala ne le ves slovanski političen perijodičen tisk, marveč celo ves slovanski nabožen perijodičen tisk.

Italijanska vlada — kljub spravi z Vatikanom — te prepovedi ni preklicala, ker pač pri sestavi konkordata ta zahteva ali ni bila postavljena ali pa ne upoštevana, in so ostali Jugoslovani v Julijski krajini edina katoliška manjšina v Evropi, ki ji je za vzgojo naroda prepovedan celo ves nabožen perijodičen tisk v lastnem jeziku.

Sveta Stolica je pa obremenila s podpisom konkordata z Italijo naše ljudstvo razen s pravkar označenimi opustitvami še z nekaterimi pozitivnimi določbami, ki jih lahko označimo kot izrečno sovražne naši manjšini v Italiji.

Ena izmed teh določb pravi, da morajo biti vse javne odredbe, pastirski listi, škofijski listi in sploh vse objave izdane v italijanščini ali latinščini, cerkvena uprava pa po svoji uvidevnosti lahko k italijanskemu ali latinskemu tekstu priredi še prestavo v druge jezike. Na ta način je Vatikan pristal na nekaj, kar bije v obraz vsej dosedanji navadi v teh pokrajinah in na ostalem katoliškem svetu; tako je sedaj po zakonu nedopustno, da bi se škofje obračali do svojih ka-

toliških vernikov izključno v njih narodnem jeziku. Ta člen pa določa vrhu tega tudi, da italijanskemu škofu, ki posluje med jugoslovansko manjšino, niti ni treba svojih poslanic izdajati v slovenskem ali hrvaškem prevodu, ker je to odvisno povsem od njegove volje.

Katoliška cerkev je po svojem bistvu in namenu svetovna religija, namenjena vsem narodom, ki so v njej enakovpravni, pa najsi bodo veliki ali mali, silni ali slabi, kulturno napredni ali zaostali, politično samostojni ali nesamostojni. To načelo, ki ga je Sveta Stolica vedno označevala kot vodilno in ga tudi izvajala, je v lateranski pogodbi zadobilo s pristankom Vatikana silen sunek. Dejstvo, da lateranska pogodba ustvarja in proklamira tudi v cerkvi jezik vladajočega naroda kot prednost in privilegirano, jezike ostalih narodov pa kot jezike z manjšo pravico, znači očigleden prelom z dosedanjim izročilom cerkve in se ne more strinjati z duhom katoličanstva samega.

Lateranske pogodbe imajo pa še nadaljnje določbe, ki manjvrednost slovanskih katoliških vernikov še posebno poudčrtavajo. Člen 22 konkordata namreč določa, da župnik — ki mora biti italijanski državljan — mora znati laško; **prav nikake določbe pa ni, da bi moral znati tudi narodni jezik jugoslovanskih katoliških vernikov v Italiji.**

Na ta način se je tudi uzakonila praksa, da pridejo lahko na čelo župnij našega narodnega ozemlja v Italiji tuji, narodnega jezika povsem nevešči italijanski duhovniki, ki tedaj sploh niso sposobni in zmožni udejstvovanja v dušebrižništvu. To pa je popoln prelom z načeli, ki so veljali v tem pogledu v katoliški cerkvi skozi dolga stoletja pa do sedaj, kajti imenovanje župnika, ki ni mogel zaradi neznanja jezika vršiti dušebrižništva v svoji fari, je veljalo glasom cerkvenih predpisov kot neveljavno in brez vrednosti.

Ta preokret napram vsem dosedanjim cerkvenim predpisom in načelom, ki se je pokazal s podpisom lateranske pogodbe, je pa v svojih posledicah izredno težak: **Katoliška cerkev je v Italiji postala o r o d j e za raznarodovanje avtohtonega slovanskega prebivalstva.**

In v resnici! Na ozemlje naših rojakov v Italiji prihajajo vedno v večjem številu italijanski duhovniki, po cerkvah nastajajo incidenti, celotna pokrajina se preko cerkve razjeda v svojem narodnostnem obeležju. Tragedija pokojnega **nadškofa goriškega Fr. Sedeja**, ki je padel kot žrtev te nove vatičanske cerkvene politike, še ni dokončana, še vedno vidimo kot administratorja nadškofije v Gorici nekdanjega Sirotića, sedaj Sirottija, najbesnejšega nasprotnika našega narodnega življa na Primorskem. To je oni monsignor Sirotti, ki je pred preselitvijo v Gorico na škofovskem seminarju v Kopru vpeljal najhujšo italijanizacijo in kjer je slovanskim gojencem prepovedal uporabljati njih materinski

jezik celo v privatnem razgovoru. Pod njegovim nadzorstvom se je izvršil sedaj napad na goriški konvikt, ki so ga ustanovili naši rojaki in ga vzdrževali; odpuščeni so vsi slovenski študijski prefekti, učiteljice, celo služabništvo. V zavodu so slovenske pridige zamenjali z italijanskimi in začetkom letošnjega leta je prepovedana pod kaznijo slovenskim gojencem tega konvikta celo v privatnem razgovoru njih materna govorica; kaznujejo pa dijake med drugim z odtegotvanjem hrane, ki jo njih starši plačujejo.

Samo v Istri, Reki in Zadru so pristojni italijanski škofje v 33 župnijah na mesto pregnanih slovanskih župnikov namestili italijanske, ki so takoj odpravili slovanske pridige, molitve in verouk; sedaj pa preplavljajo **italijanski veroučitelji še goriško in tržaško pokrajino.**

Raznarodovanje slovanske mladine potom katoliške cerkve se tedaj v Italiji ne vrši samo po italijanskih duhovnikih, veroučiteljih, kaplanih in župnikih, marveč tudi po katoliških škofih in administratorjih, tedaj po najvišjih cerkvenih dostojanstvenikih in ž njih najživahnejšo podporo in lastnim delom. **O naših rojakih onkraj Snežnika ne moremo več govoriti kot o katoliških vernikih, marveč le še kot o vernikih nižje vrste pri katoliški cerkvi.** Tako dejstvo pa bi moralo biti najhujši memento vsem onim, ki se jih tiče.

*

Slavna skupščina! Cerkvene prilike se pa slabšajo zdržema tudi na **slovenskem Koroškem**, kajti škofija v Celovcu sprejema z odprtimi rokami celo župnike iz Nemčije in jih nastavlja po slovenskem ozemlju. Tako imamo v zadnjem času nemškega duhovna v **Vratih** in tako ima **Podklošter**, kjer je od nekdanj deloval slovenski župnik, rajhovskega župnika in poleg še nemškega kaplana. **Marija na Zili** je že delj časa v posesti nemškega župnika. Sedaj je pa izročena še slovenska župnija **Hrčanje** v upravo nemškemu župniku iz sosednje Pustnice. To so pojavi, ki se bodo morali obravnnavati z vso doslednostjo, ako se škofija v Celovcu noče izpostaviti najhujšim očitkom, ki jih zasluži z vso pravico, če ostane pri sedanjem raznarodovalnem pravcu.

Onstran avstrijske meje na **Koroškem** se narodno življenje naših rojakov ni izpremenilo nič na boljše tudi ne pod sedanjo Dollfussovo vlado; oficijelna politika se ni prav nič preokrenila napram koroškim Slovincem in so bili glasovi, ki so napovedovali v tem pogledu poboljšanje sedanjega stanja, ovrženi z nasprotnimi dejstvi.

Tako so doživeli slovenski koroški akademiki prepoved svoje akademije, ki so jo hoteli prirediti v **Zahomcu v Ziljski dolini**. Pa tudi na drugem koncu slovenske Koroške, na **Mostniku pri Galiciji**, kjer so se hoteli zbrati zbori iz Podjune in poveličati našo narodno pesem, je oblastvena prepoved

koroške deželne vlade v zadnjem trenutku preprečila to kulturno prireditve našega ljudstva. In v tako ozračje spada istotako oblastvena prepoved privatnega slovenskega poduka, kot se je letos zgodilo v št. Jakobu v Rožu. Take sličice povsem zadostno osvetljujejo »dobrohotnost« koroških upravnih oblasti napram našim rojakom, ki obenem zadostno kažejo na ves sistem, ki se uporablja proti njim že od nekdanj. Vse prostrano ozemlje od Šmohorja do Pliberka pa od Djekš do Obirja, kjer živi naš rod, nima nikakega slovenskega šolstva. Največja koncesija in to le na treh šolah (Globasnica, Šmihel, Sela) je ta, da se v prvem šolskem letu uči naša deca v slovenščini, v drugem le še po polovici, v nadaljnjih šolskih letih pa je njih materinski jezik povsem izločen iz šolskega poduka. Na šolah v Bilčovsu in št. Janžu se izločitev slovenskega poduka izvrši pred koncem prvega šolskega leta, na $\frac{4}{5}$ ostalih takozvanih utrakvističnih šolah je iztrebljena materinska govorica že po nekaj tednih začetkom prvega šolskega leta in v ostali $\frac{1}{5}$ takozvanih utrakvističnih šol, ki jih je glasom navedb koroške deželne uprave 84 na slovenskem ozemlju na Koroškem, pa se slovenščina pri poduku sploh ne sliši tudi ne začetkom prvega šolskega leta. Zatorej se ne moremo prav nič čuditi, če je funkcionar društva Schulverein - Südmärk dr. Barta lani v dunajskem radiju nad vse hvalil utrakvistične šole na Koroškem in prav tako lani na občnem zboru omenjenega nemškega društva izjavil, da se morajo utrakvistične šole na Koroškem ohraniti v prid germanstva. Kar pa je v tako veliko korist nemštva, ne more biti v dobro naših koroških rojakov. Vrhu tega se pa v teh šolah z razširjanjem »Südmärkinih« knjižic sramotijo in zasmehujejo Slovenci in Jugosloveni sploh, pa tudi naša država in njeni predstavniki.

V naših vsakoletnih kratkih pregledih smo morali ugotavljati v primeri s stanjem slovenskega šolstva v Avstriji, ki ga dejansko sploh ni, stanje nemškega šolstva pri nas. Ugotovili smo, in to dejstvo še vedno drži, da pride v dravski banovini razmeroma več nemških šol in oddelkov na nemško prebivalstvo kot slovenskih na enako število slovenskega prebivalstva. Ta ugotovitev je še tem pomembnejša, ko vidimo, da je v Vojvodini šele Jugoslavija ustanovila cvetoče nemško šolstvo, ki se tamkaj zdaj bohota. Ugotoviti pa moramo obenem, da so to res nemške šole, kjer se državni jezik uči le kot predmet in to šele od tretjega šolskega leta dalje in je tedaj učni jezik na njih v resnici nemški. Začetkom šolskega leta 1931/32 je bilo v Jugoslaviji 39 nemških otroških vrtcev, 620 nemških osnovnih šol, odnosno oddelkov in 188 višjih oddelkov ljudskih šol, skupaj tedaj 847 nemških vrtcev, šol in oddelkov, katere je posečalo 39.743 otrok. Dve leti prej je znašalo število nemških šolskih vrtcev, šol in oddelkov 632 s 37.683 otroci.

To veliko število nemškega šolstva in njega velik porast je dobil svojo krono še z ustanovitvijo nemškega učiteljišča v Velikem Bečkereku, ki ima pravico javnosti in ki je v preteklem letu imelo že 4 razrede s 107 učenci.

Vse ogromno nesorazmerje med pravicami, ki jih imajo odnošno nimajo na šolskem polju naši rojaki na Koroškem, in med pravicami, ki jih na široko uživajo Nemci v Jugoslaviji, je razvidno iz baš navedenih bežno ugotovljenih dejstev. To nesorazmerje je tolikšno, da se je o njem razpravljalo v jugoslovenskem senatu in smo vsi hvaležni gospodu senatorju dr. Rožiču, da je to primerjavo tudi podrobneje izvedel v svojem govoru (ki je nato izšel po naročilu predsednika senata v posebnih brošurah in raznih jezikih).

Ta primerjava pa nas sili vedno z nova do vprašanja: **ali naj res še nadalje in v nedogled prenašamo to neenakomero udano in brez vsakih najmanjših retorzij?**

In to tembolj, ker ne smemo ostati slepi in gluhi vpričo pojavov, ki so vedno pogostejši in vedno predrznejši.

Dočim se je po prevratu še sramežljivo govorilo o naravni meji preko **Pohorja**, se je pozneje pod krinko neke laži- učenosti od nemške strani pojavila ta naravna meja Nemštva že dalje na jugu preko Konjiške gore in Boča; pa tudi na teh točkah se nemški pohlep ni ustavil in tako srečavamo novejše nemške knjige in karte, ki rišejo mejo bodočega nemškega cesarstva na **Savi pri Zidanem mostu z vso bivšo južno Štajersko** v svojem objemu. Te brutalne vsenemške namere že povsem spominjajo na predvojni »Drang nach Süden«, kar nam zlasti še priča odkrita zahteva nekega Adria-ticusa v knjigi »Deutschlands gerechte Grenzen«, da se mora bodoči Veliki Nemčiji v imenu pravice priključiti tudi še **ves gorenjski kot z Blejskim in Bohinjskim jezerom** ter s kra- ljem naših gora, Triglavom.

Niti miselnost, niti cilji Nemštva se niso izpremenili, kot nam kažejo označeni pojavi. Pač pa srečavamo po vojni med Nemci razne napore, da bi svoje brutalne zahteve po tuji zemlji nekoliko olepšali in jim dali prikupnejšo obliko. Koli- ko lahko verujemo zatrdilom sedanjih **rajhovskih mogočni- kov**, da zavračajo vsako germaniziranje, ne bomo ugotavljali še posebej. Kot pripravo za nemške namere v bodočnosti pa ne smemo prezreti nemške teorije o **nemškem kulturnem tlu** (Deutscher Kulturboden), ki se v publikacijah in zemljevidih pojavlja vedno v zvezi z nemškim narodnim tlom (Deutscher Volksboden). Ta »nemška kulturna tla« pa zadobijo še po- seben pomen tamkaj, kjer se dotikajo nemške narodne celine neposredno, posebno še, ko vidimo, da so na teh kartah n. pr. v republiki Poljski kot nemška kulturna tla označene vse one pokrajine, ki jih Nemci zahtevajo zopet v »imenu pra- vice« za sebe.

Na jugu pa glasom te nemške teorije niso nemška kulturna tla le v zaslužjeni slovenski Koroški, tudi ne samo severno Pohorja ali severno Boča ali severno Zidanega mosta in v gorenjskem kotu, marveč segajo nemška kulturna tla že do Kolpe in — tudi to je značilno — na zapadu do sedanje italijanske meje in — kar je še značilneje — na vzhodu do Sotle. Nemška kulturna tla so tedaj poleg slovenske Koroške tudi vse slovenske pokrajine v Jugoslaviji od Prekmurja pa do Bele Krajine in od Snežnika do Triglava, skratka, celotna dravska banovina. Teorija o nemškem kulturnem tlu tedaj računa na daljšo dobo, računa s tem, da se bo pričelo istovetiti nemško narodno ozemlje z ozemljem, ki je od nekdaj bilo v zavojevalnem načrtu pangermanizma. Zato nam mora biti vedno in vedno pred očmi geslo naše: čuvajmo in brani-
mo našo zemljo!

Spomnimo se pa tudi vseh naših rojakov, ki prenašajo bridko gorje onkraj mej: Naj živijo!

Poročilo je vzbudilo splošno pozornost. Skupščinarji so soglasno zahtevali, da se ta referat kar najbolj razširi med narod, da bo znal pravilno ceniti delo CMD in se zainteresirati za splošne nacionalne zadeve.

Blagajniško poročilo.

Ravnatelj g. dr. Janko Kersnik je podal sledeče blagajniško poročilo:

SLAVNA SKUPŠČINA!

Preteklo upravno leto 1932. je poteklo v dobi trajne, splošno stopnjujoče se gospodarske krize. Zato nas pregled bilančnih števil ne sme zavesti v pesimistično razpoloženje. Tem manj ob pravilni presoji glavnih naših postavk, t. j. družbenih prejemkov.

Slednjih smo prejeli v minulem letu	Din/	768.338.53
dočim nam je prejšnje leto naklonilo	„	1.223.296.32

Po tej primerjavi je izpad po	Din	564.457.79
---	-----	------------

pač ogromen. Toda med prejemki moramo strogo ločiti redne dohodke od izrednih. Ako ugotovimo to ločitev, nam primerjava rednih dohodkov, najpomembnejših naših virov, nudi pač znatno ugodnejšo sliko.

V letu 1931. je zapopaden v izkazani vsoti	Din	1.332.796.32
izreden dohodek iz zapuščine rajnega dr. Jakoba Pirnata v znesku	„	641.017.63
po čegar odbitku so redni dohodki znašali le	Din	691.778.69

Tudi v preteklem letu je treba od izkazane vsote prejemkov po	Din	768.338.53
---	-----	------------

odbiti volila po	Din 50.000.—	
in kupnino za prodano pose-		
stvo po	„ 76.000.—	
t. j. skupno		Din 126.800.—

Po tem odbitku znašajo redni dohodki

lanskega leta	Din 641.538.53
ter so se znižali le za znesek	Din 50.240.16

Podrobni pregled rednih prejemkov leta 1932. nas pa preveri, da so ta izpad povzročile naše podružnice, katerih je delovalo sicer 98, t. j. 7 več kot leta 1931., ki so nabrale:

na članarini, darovih, prebitkih veselic itd.	Din 136.308.—
po nabiralnikih	„ 461.—
za obrambni sklad	„ 920.—
za Tomo Zupana sklad	„ 1.625.—
za Aleks. Hudovernika sklad	„ 445.—
skupaj	Din 139.759.—

Leta 1931. pa smo dobili od 92 delujo-	
čih podružnic	Din 182.113.46
Podružnice so torej nazadovale skupaj za	„ 42.354.46

Potrebno je, da ponovno poudarimo, da je poslovalo v zadnjem predvojnem letu 1913. na sedanjem našem državnem ozemlju 171 podružnic, ki so nabrale tedaj 40.460 zlatih kron. Lani nabrana vsota ne dosega niti tretjine leta 1913. nabrane valorizirane vsote.

S hvaležnim poudarkom omenjamo v vrstnem redu deset najagilnejših podružnic in njih prispevke.

V zadnjem letu, kakor že od leta 1921. prednjači šent-	
peterska ženska podružnica v Ljubljani	
z zneskom	Din 17.335.50

Tej vzgledni podružnici slede:

2. Mestna ženska v Ljubljani	„ 12.090.25
3. Šentjakobsko-trnovska m. v Ljubljani	„ 7.619.08
4. Moška podružnica v Celju	„ 6.111.45
5. Podružnica Slatina, Radenci, Kapela .	„ 5.843.—
6. ženska podružnica v Celju	„ 4.925.80
7. Moška podružnica v Ptujju	„ 4.600.—
8. ženska podružnica v Ptujju	„ 4.600.—
9. Moška in ženska podružnica v Kranju	„ 4.400.—
10. Šentpeterska m. podružnica v Ljubljani	„ 3.965.—

V častni desetorici so bile v zadnjem desetletju največkrat zastopane v menjajočem se redu poleg šentpeterske ženske še druge ljubljanske podružnice: mestna ženska, obe šentjakobsko-trnovski in šentpeterska moška, ženska podružnica v Celju, obe podružnici v Ptujju in v Kranju, ki so vse zastopane na danes prečitani listi.

Vsem agilnim delavnim podružnicam iskrena zahvala in priznanje!

Na skupščini v Laškem je odbornik g. Prekoršek predlagal, da se objavijo imena nedelavnih in spečih podružnic. V današnjem slavnostnem razpoloženju še opuščamo ta nečastni imenik v nadi, da bo v bodoče opravičeno lahko izostal.

Pri razpečavanju družbenih razglednic smo dosegli lani zopet razveseljiv napredek.

V letu 1931. so nam razglednice naklonile	Din	71.207.40
v letu 1932. pa	„	91.806.15
za	Din	20.598.75

Napredovali smo tudi pri prodaji družbenega koledarja.		
Leta 1931. smo dosegli	Din	37.983.30
lani pa	„	41.201.50

Napredek po . . . . . Din 3.218.20
sicer ni velik, ali veseli nas, ker so zadnja leta dohodki iz tega vira stalno padali.

Narodni kolek se je jel zopet uveljavljati.	Leta 1931.	
nam je naklonil	Din	1.766.—
lani pa	„	3.077.25
za	Din	1.311.25

Računski listki so vnovič in skoro povsem popustili.		
Prejeli smo zanje lani le še	Din	137.50

Nabiralniki so v preteklem letu tudi odpovedali.	L. 1931	
so oddali družbini blagajni še	Din	1.743.15
lani pa le	„	734.05
za	Din	1.009.10

manj.
Darila občin so izostala povsem, od denarnih zavodov pa izkazuje bilanca le prejemek po Din 350.—. Vendar je bilo v letu 1932. med občinami in denarnimi zavodi nekaj častnih izjem, katerih prispevki niso razvidni, ker niso bili oddani vodstvu, temveč podružnicam in so vknjiženi in skriti v računih teh podružnic.

Družbeni izdatki izkazujejo leta 1932.	Din	604.187.40
leta 1931.	„	691.857.78
izdali smo v preteklem letu manj za	Din	87.670.38

Izdali smo med drugim za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene	Din	181.479.16
obmejnim šolam za knjige, učila, božičnice itd.	„	112.444.10
za pokojninski sklad	„	33.400.—
družbeni koledar	„	29.977.80
za popravila družbenih hiš	„	67.837.40

V preteklem letu se je izdalo za pro-	
sveto in za šole skupaj	Din 293.923.26
leta 1931.	„ 222.984.85
torej v preteklem letu za glavni naš namen	Din 70.938.41
več.	

Celotno družbino premoženje je znašalo koncem decem-	
bra 1932. leta	Din 2,542.112.53
koncem decembra 1931. leta	„ 2,306.478.66

Premoženje se je v poslovnem letu pomno-	
žilo za	Din 235.633.87

Slavna skupščina! Nujna potreba, pomen, namen, smotri naše družbe so ponovno podčrtani v predhodnih govorih in poročilih. Častite zborovalke in zborovalci jih pojmujejo, odobravajo; zavedajo se pa vsi, da niso bilančne številke nikakor zadovoljive. Glavni viri naše družbe so pač redni dohodki od podružnic, katerih je zaspalo na naši osvobojeni zemlji nad 70. Zbudimo jih čimprej in jih pozovimo v novo življenje, ustvarimo pa tudi nove podružnice, organizirajmo krepko propagando, iščimo vedno novih denarnih virov. To bodi nujna naloga in poglobitna skrb nas vseh, dokler ni — in da ne bo pozpozno.

Poročilo so vzeli delegati z glasnim odobravanjem na znanje.

Nadzorstveno poročilo

je podal član nadzorstva g. dr. V. Ravnihar. Uvodoma je naglasil idejne smernice, po katerih naj bi stopala družba v svojem bodočem delovanju. Poudarjal je zlasti potrebo koncentracije narodno-obrambnih sil. Razrešnica se glasi:

Nadzorstvo je pregledalo vse glavne in pomožne knjige s prilogami vred. Obenem je škontriralo blagajno. Našlo je vse v najlepšem redu, knjige so pisane pregledno, vpisi se vjemajo s prilogami. Enako saldi v knjigah ustrezajo stanju blagajne in naložbam v denarnih zavodih, kakor tudi vrednostnim papirjem.

Nadzorstvo predlaga, da se tako blagajniku kakor vsemu odboru izreče razrešnica; pisarni Družbe sv. Cirila in Metoda pa pohvala.

Razrešnica se soglasno odobri.

Izprememba pravil.

Po izčrpnem poročilu banskega svetnika dr. M. Senekoviča je skupščina soglasno odobrila predlagano izpremembo pravil.

Volitve.

Volitve so se izvršile z vzklikom. Izvoljeni so bili zopet izstopivši člani glavnega odbora in sicer: gg. dr. Janko Kersnik, Nilka Potočnikova in Franja dr. Tavčarjeva. Mesto odstopivšega predsednika dr. R. Kušēja pa je bil izvoljen v odbor gimnazijski ravnatelj dr. Simon Dolar iz Kranja. — Kot svetovalca se kooptirata v družbeno vodstvo akademika Vekoslav Iskra in Andrej Uršič.

V **nadzorstvo** so bili voljeni gg.: dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode, Albert Sič, Evgen Lovšin in Jakob Zupančič.

V **razsodništvo** gg.: Matija Marinček, Fran Pahernik, dr. Fr. Tekavčič, dr. Janko Žirovnik in dr. Ferdo Lašič.

Proračun za leto 1934.

izkazuje sledeče postavke: 1. Za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene Din 300.000.—. 2. Podpora obmejnim šolam za knjige, učila, božičnice i. t. d. Din 150.000.—. 3. Popravila pri posestvih Din 50.000.—. 4. Pokojninski sklad Din 40.000.—. 5. Razni stroški Din 140.000.—. Skupaj Din 680.000.—.

Slučajnosti.

Ker se nihče ne oglasi k besedi, zaključuje ga. predsednica lepo uspelo zborovanje s toplimi besedami zahvale vsem udeležencem.

Darovi.

Družba je prejela ob priliki velike skupščine sledeče darove: g. Cenčič Josip, šol. upravitelj v Rogatcu je daroval hranilno knjižico za 1000 Din, g. Ivan Vrhovnik, župnik v pok. v Ljubljani, ker se ne more udeležiti skupščine, 100 Din, iz istega vzroka je darovala ga. Klementina Vončinova 50 Din, Posojilnica v Dol. Logatcu dar 350 Din, gospa Terezina Svetčeva iz Litije 100 Din, Helena Bevkova iz Litije 100 Din, ga. Franja dr. Tavčarjeva 100 Din in ga. Ana Podkrajškova v Zagrebu 100 Din.

Zahvala.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda se ob završitvi nadvse lepo uspele 44. velike skupščine kar najiskreneje zahvaljuje ondotnima C. M. podružnicama za ves trud in izredno požrtvovalnost, ki sta jo izkazali ob 25letnici ptujskih

dogodkov. Prav posebno pa se zahvaljujemo za prisrčen sprejem skupščinarjev gosp. predsedniku podružnice dr. M. Senčarju in mali deklici za ganljivo dobrodošlico, ter krasen šopek, izročen družbeni podpredsednici gospe Franji dr. Tavčarjevi. Iskrena zahvala predsedniku ministrskega sveta g. dr. M. Srškiču in ministru g. dr. A. Kramerju, ki sta prevzela protektorat nad ptujsko proslavo. Zahvaljujemo se nadalje za počaščenje velike skupščine ministru g. I. Puclju, zastopniku bana g. prof. F. Vrhovniku, dalje g. zastopniku prosvete direktorju dr. J. Komljancu, sreskemu načelniku g. dr. Bratini, komandantu mesta podpolkovniku g. Šaracu, ptujskemu županu g. L. Jeršetu, ljubljanskemu županu dr. D. Pucu, mariborskemu županu g. dr. F. Lipoldu, gg. senatorjem: dr. Ploju, dr. Ravniharju, dr. Rajarju in dr. Rožiču, dalje narodnim poslancem gg. Petovarju, Pustoslemšku, Gajšku, Paherniku, Krejčiju in Prekoršku, dalje se zahvaljujemo zastopniku Sokolskega saveza g. dr. Vasiću, zastopniku JUU g. A. Škulju in dalje zastopnikom vseh društev, ki so se udeležili skupščine. Iskrena hvala vsem delegatom in družbenim članom, ki se niso bali dolge poti ter so s svojo prisotnostjo dokazali svojo ljubezen do družbe. Prav topla zahvala ptujskim meščanom za nepričakovano pozornost in hvala vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je 44. velika skupščina tako veličastno izvršila.

**Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda«
v Ljubljani.**

SLOVENKE!

SLOVENC!

Spominjajte se

NAŠIH BRATOV

na Primorskem in Koroškem!

Bilanca

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1932.

Prejemki.

Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1931. l. . . . 60.982 Din 84 p

Dohodki leta 1932.

1. Podružnice, i. s. članarine, pokroviteljnine, darovi, veselice i. t. d.	136.308	Din — p
2. Podpore občin in denarnih zavodov	350	„ — „
3. Razni darovi	21.729	„ 10 „
4. Darovi Amerikancev	200	„ — „
5. Družbeni nabiralniki	734	„ 05 „
6. Družbena kava.	500	„ — „
7. Družbeni cilindri za sve- tilke	1.000	„ — „
8. Družbeni čaj.	1.000	„ — „
9. Družbene knjige	104	„ 50 „
10. Narodni kolek.	3.077	„ 25 „
11. Družbene razglednice	91.806	„ 15 „
12. Družbeni rač. listki.	157	„ 50 „
13. Družbeni koledar.	41.201	„ 50 „
14. Družb. koledarček „Kra- ljevič Marko“	1.635	„ — „
15. Družbena posestva	23.930	„ 25 „
16. Obresti od nalož. denarja	54.607	„ 23 „
17. Obrambni sklad	1.020	„ — „
18. Ivana Vrhovnika sklad	100	„ — „
19. Prelata T. Zupana sklad	1.625	„ — „
20. Aleks. Hudovernika sklad	445	„ — „
21. Volila	50.000	„ — „

Odnos . . . . 431.530 Din 53 p

Odnos . . . . 60.982 Din 84 p

	Prenos . . .	60.982 Din 84 p
	Prenos . . .	431.530 Din 53 p
22. Razni prejemki	260.008 „ — „	
23. Prodano posestvo	76.800 „ — „	
Dohodki znašajo torej leta 1932. skupaj	768.338 „ 53 „	
Prehodni prejemki	194.222 „ 25 „	
Dvignjeni zneski, in sicer		
a) iz družbene glavnice	102.535 Din — p	
b) iz dr. Josip Georgo- vega sklada	200 „ — „	
c) iz Ivan Vrhovniko- vega sklada	41.374 „ — „	
č) iz obrambnega sklada	150 „ — „	
d) iz pokojn. sklada . . .	16.700 „ — „	
e) iz dr. Jakoba Pirnata sklada	2 „ — „	
	<u>Skupaj . . . . .</u>	160.961 „ — „
	<u>Skupaj . . . . .</u>	1,184.504 Din 62 p

Izdatki.

1. Za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturalne namene	181.479 Din 16 p
2. Podpore šolam za knjige, učila, božič- nice itd.	112.444 „ 10 „
3. Družbena posestva	67.837 „ 40 „
4. Družbeni koledar	29.974 „ 80 „
5. Vrnjena posojila	1.942 „ 66 „
6. Obresti od družbe najetih posojil . . .	2.457 „ 34 „
7. Pokojninski sklad	
a) Prispevek družbe	16.700 Din — p
b) Izplačana pokojnina	16.700 „ — „
	<u>33.400 „ — „</u>
8. Družbene razglednice	62.896 „ — „
9. Razni stroški	38.365 „ 94 „
10. Družbena pisarna, i. s.	
a) Plače uradnikom	49.200 Din — p
Odnos	49.200 Din — p
	<u>Odnos . . . . .</u>
	530.797 Din 40 p

	Prenos . . .	530.797	Din 40 p
	Prenos . . .	49.200	Din — p
b)	Plača strežnici, najem- nina, kurjava in raz- svetljava	16.966	„ — „
c)	Potni stroški raznim funkcionarjem . . .	4.963	„ — „
č)	Tiskovine, poštnina in drugi stroški	2.261	„ — „ 73.390 „ — „
<hr/>			
Izdatki znašajo torej leta 1932. skupaj		604.187	Din 40 p
Prehodni stroški		194.222	„ 25 „
Plodonosno naloženi zneski, i. s.			
a)	na družbeno glavnico	207.180	Din — p
b)	na dr. Josipa Georga sklad	54.809	„ 50 „
c)	na Ivana Vrhovnika sklad	57.097	„ — „
č)	na Aleks. Hudover- nika sklad	445	„ — „
d)	na prelata T. Zupana sklad	1.625	„ — „
e)	na obrambni sklad	1.170	„ — „
	Skupaj	322.326	„ 50 „
Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1932. l.		63.768	„ 47 „
	Skupaj	1.184.504	Din 62 p

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudnia 1931. l.	106.848	Din 07 p
Prirastek leta 1932.	207.213	„ 30 „
	Skupaj	314.061 Din 37 p
Odpadek leta 1932.	102.535	„ — „
Stanje dne 31. grudnia 1932. l.	211.526	Din 37 p

Račun pokojninskega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	299.470	Din 11 p
Prirastek leta 1932.	<u>33.547</u>	„ 70 „
Skupaj	333.017	Din 81 p
Odpadek leta 1932.	<u>16.700</u>	„ — „
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	316.317	Din 81 p

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	213.125	Din 05 p
Prirastek leta 1932.	<u>11.211</u>	„ 14 „
Skupaj	224.336	Din 19 p
Odpadek leta 1932.	<u>150</u>	„ — „
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	224.186	Din 19 p

Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	50.608	Din 32 p
Prirastek leta 1932.	<u>—</u>	„ 35 „
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	50.608	Din 67 p

Račun dr. Ivana Tavčarja sklada.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	89.394	Din 22 p
Prirastek leta 1932.	<u>5.363</u>	„ 64 „
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	94.757	Din 86 p

Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	177.728	Din 24 p
Prirastek leta 1932.	<u>57.719</u>	„ 50 „
Skupaj	235.447	Din 74 p
Odpadek leta 1932.	<u>57.584</u>	„ 50 „
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	177.863	Din 24 p

Račun Ivana Vrhovnika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	67.137 Din — p
Prirastek leta 1932.	<u>101.008 „ — „</u>
Skupaj	168.145 Din — p
Odpadek leta 1932.	<u>98.471 „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	69.674 Din — p

Račun Andreja Senekoviča sklada.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	14.691 Din 26 p
Prirastek leta 1932.	<u>881 „ 46 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	15.572 Din 72 p

Račun prelata Tomo Zupana sklada.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	32.860 Din 85 p
Prirastek leta 1932.	<u>3.624 „ 89 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	36.485 Din 74 p

Račun Aleksandra Hudovernika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	8.514 Din 99 p
Prirastek leta 1932.	<u>977 „ 84 „</u>
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	9.492 Din 83 p

Zapuščinski sklad dr. Jakoba Pirnata.

Stanje 31. grudna 1931. l.	640.017 Din 63 p
Prirastek leta 1932.	<u>11.369 „ — „</u>
Skupaj	651.386 Din 63 p
Odpadek leta 1932.	<u>1.002 „ — „</u>
Stanje 31. grudna 1932. l.	650.384 Din 63 p

Račun družbenega posestva.

Stanje dne 31. grudna 1931. l.	662.700 Din — p
Odpadek leta 1932.	<u>10.000 „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1932. l.	652.700 Din — p

Družbena imovina

dne 31. grudna 1932. l.

A. Aktivna imovina.

I. Posestva.

a) Posestvo v Trstu . . .	300.000	Din — p
b) Posestvo v Velikovcu .	25.000	„ — „
c) Posestvo v Velikovcu .	5.000	„ — „
č) Posestvo na Savi . . .	50.000	„ — „
d) Posestvo v Studencih .	30.000	„ — „
e) Posestvo v Škednju, Trst	10.000	„ — „
f) Posestvo v Rožnem dolu pri Črnomlju	2.500	„ — „
g) Posestvo v Ljubljani . .	200.000	„ — „
h) Posestvo v Ljubljani . .	200	„ — „
i) Posestvo v Ljubljani . .	30.000	„ — „

Skupaj . . . 652.700 Din — p

II. Šolski inventar in učila . . . . . 1.318 „ 40 „

III. Inventar družbene pisarne . . . . . 3.564 „ 50 „

IV. Zaloga družbenih knjig . . . . . 280 „ — „

V. Terjatve . . . . . 33.160 „ — „

VI. Brezobrestna posojila . . . . . 6.150 „ — „

VII. Družbena glavnica.

a) Vlož. knjižica Jadransko
podunavske banke, podr.
Ljubljana, št. 6591 . . . 50.000 Din — p

b) Vložna knjižica Mestne
hranilnice v Ljubljani,
št. 132.768 . . . . . 50.000 „ — „

c) Vlož. knjižica posojilnice
v Mariboru, št. 18.817 . 49.249 „ — „

č) Vložna knjižica Mestne
hranilnice v Ljubljani,
št. 179.784 . . . . . 19.000 „ — „

Odnos . . . 168.249 Din — p

Odnos . . . 697.172 Din 90 p

	Prenos . . .	697.172 Din	90 p
	Prenos . . .	168.249 Din	— p
d)	Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 180.213	17.435	„ — „
e)	Vložna knjižica Jadransko podun. banke, podr. Ljubljana, št. 1580 . . .	2.075	„ 87 „
f)	Vložna knjižica Kmetijske posojilnice v Ljubljani, št. 30.890	589	„ — „
g)	Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru, št. 10.492 .	95	„ — „
h)	Delnica Ljublj. kreditne banke pr. 150 Din nominalne, vrednost	100	„ — „
i)	Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	5.232	„ 50 „
j)	Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	6.250	„ — „
k)	5% obveznica avstrijske republike, ddtó Wien, 15. 7. 1926, serija 1216 št. 0.003 pr. 100 angl. funtov po kurzu . . .	11.500	„ — „
	Skupaj . . .	211.526 Din	37 p

VIII. Pokojninski sklad.

a)	Vink. 4 ⁰ / ₀ avstr. kronska renta	5.425 Din	— p
b)	Vink. 4 ²⁰ / ₀ avstr. srebrna renta	11.250	„ — „
c)	Vink. 4 ²⁰ / ₀ avstr. papirna renta	2.000	„ — „
c)	Vložna knjižica Kmetijske posojilnice v Ljubljani, štev. 19.842	297.642	„ 81 „
	Skupaj . . .	316.317 Din	81 p
	Odnos . . .	1,225.017 Din	08 p

Prenos . . . 1,225.017 Din 08 p

IX. Ciril-Metodov obrambni sklad.

a) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 120	178.003	Din	76	p
b) Vložna knjižica Ljudske posoj. v Gorici, št. 4105	500	„	—	„
c) Vlož. knjižica posojilnice v Celju, št. 16.098 . . .	350	„	—	„
č) Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru, št. 10.579 .	250	„	—	„
d) 70/o drž. posojilo 5.600 Din nominalne vrednosti po kurzu	3.360	„	—	„
e) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	41.722	„	43	„
	<hr/>			
	Skupaj . . .	224.186	Din	19 p

X. Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

a) Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 958	26.500	Din	—	p
b) Vložna knjižica posojilnice v Radovljici, št. 6221 . .	2.127	„	42	„
c) Vložna knjižica Kmetске pos. v Ljubljani, št. 9146	2.273	„	50	„
č) Vlož. knjižica Kmet. pos. v Ljubljani, št. 35.217 .	11.854	„	—	„
d) 1 komad obveznice bos. herceg. železn. posojila (izžrebana) v nominalni vrednosti	500	„	—	„
e) 1 turška srečka št. 385.276 pr. 400 frankov. vrednost	86	„	25	„
f) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	7.267	„	50	„
	<hr/>			
	Skupaj . . .	50.608	Din	67 p
	Odnos . . .	1,499.811	Din	94 p

Prenos . . . 1,499.811 Din 94 p

XI. Dr. Ivana Tavčarja sklad.

Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 539 . . . . . 94.757 „ 86 „

XII. Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.

a) 144 kom. delnic Ljublj.
kreditne banke v Ljubljani
po 150 Din v nom. vrednosti,
skupaj 21.600 Din, vrednost . . . . . 14.400 Din — p

b) Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 28.625 . . . . . 58.663 „ 24 „

c) Vlož. knjižica posojilnice
v Celju, št. 20.621 . . . . . 4.800 „ — „

d) Intab. terjatev pri S. D. S. 100.000 „ — „

Skupaj . . . 177.863 „ 24 „

XIII. Ivana Vrhovnika sklad.

a) Vlož. knjižica Ljubljanske
kreditne banke, št. 714 . . . . . 28.200 Din — p

b) Terjatev pri C. M. D. . . . 41.474 „ — „

Skupaj . . . 69.674 „ — „

XIV. Andreja Senekoviča sklad.

Vlož. knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 35.251 . . . . . 15.572 „ 72 „

XV. Prelata Tomo Zupana sklad.

Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 37.743 . . . . . 36.485 „ 74 „

Odnos . . . 1,894.165 Din 50 p

Prenos . . . 1,894.165 Din 50 p

XVI. Aleksandra Hudovernika sklad.

Vložna knjižica Kmetске posojilnice v
Ljubljani, št. 39.615 . . . . . 9.492 „ 83 „

XVII. Zapuščinski sklad dr. Jakoba
Pirnata.

a) Vložne knjižice Ljubljan-
ske kreditne banke v
Ljubljani:

št. 14.897 pr. . . . . 76.855 Din — p
št. 14.898 pr. . . . . 76.855 „ — „
št. 14.899 pr. . . . . 76.864 „ — „
št. 14.900 pr. . . . . 76.864 „ — „
št. 14.901 pr. . . . . 55.006 „ — „
št. 14.904 pr. . . . . 27.997 „ — „

b) Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani št.

33.009 pr. . . . . 146.207 „ 90 „

c) Intab. terjatev pri S. D. v Š. 75.000 „ — „

s pripadki . . . . . 29.579 „ 47 „

d) Terjatev pri J. K. . . . . 9.156 „ 26 „

Skupaj . . . 650.384 „ 63 „

XVIII. Blagajniški ostanek dne 31. de-

cembra 1932. l. . . . . 63.768 „ 47 „

Skupaj . . . 2,617.811 Din 43 p

B. Pasivna imovina.

1. Posojila pri denarnih zavodih . . . . . 30.221 Din 67 p

2. Razni dolgovi in neporavnani računi . . . . 45.477 „ 23 „

3. Pokojninski sklad . . . . . 316.317 „ 81 „

Skupaj . . . 392.016 Din 71 p

C.

Ako od aktivne imovine . . . . . 2,617.811 Din 43 p

odštejemo pasivno imovino . . . . . 392.016 „ 71 „

dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1932. l. 2,225.794 Din 72 p

Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudnia
1931. l. . . . . 2,007.008 Din 55 p
s čisto imovino z dne 31. grudnia 1932. l. . . . . 2,225.794 „ 72 „
vidimo, da se je čista imovina v letu 1932.
pomnožila za . . . . . 218.786 Din 17 p

Družba je imela dne 31. grudnia 1931. l.

a) lastno imovino . . . . 2,007.008 Din 55 p
b) imovino za pokojninski
sklad . . . . . 299.470 „ 11 „
Skupaj . . . . . 2,306.478 Din 66 p

Dne 31. grudnia 1932. l.

a) lastno imovino . . . . 2,225.794 Din 72 p
b) imovino za pokojninski
sklad . . . . . 316.317 „ 81 „
Skupaj . . . . . 2,542.112 „ 53 „

Skupna imovina (t. j. lastna imovina
in imovina za pokojninski sklad)
se je v letu 1932. pomnožila za . . . . . 235.633 Din 87 p

Vodstvo:

Dr. Rado Kušej l. r.,
predsednik.

Dr. Janko Kersnik l. r.,
blagajnik.

Za nadzorstvo

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Rodoljubi,

ne pozabite

obrambnih skladov

Družbe sv. Cirila in Metoda!

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pokrovitelji:

A.

ki so izza dne 30. septembra 1932 do 30. septembra 1933 po
§ 4. družb. pravil plačali po 100 Din:

2088. Ing. Sergij Goriup, Split; 2089. Vida Goriup, Split;
2090. Aljaša Goriup, Split; 2091. Danilo Goriup, Split; 2092.
Fran Rebernik, pleskar, Ljubljana; 2093. Lavoslav Slamič,
urad. pok. zavoda in njegova soproga Marija; 2094. Ivan
Prekoršek, nar. poslanec, Celje; 2095. Vinko Zorman, šef
manjš. inštituta, Ljubljana; 2096. Janko Sernec, sodnik
okrož. sodišča, Maribor; 2097. Josip Sernec, sin okrož. sodnika,
Maribor; 2098. Olga Sernec, soproga okrož. sodnika, Ma-
ribor; 2099. Marija Sernec, hči okrož. sodnika, Maribor;
2100. Ivan Prekoršek, nar. poslanec, Celje; 2101. Klub koro-
ških Slovencev, Ljubljana; 2102. Simon Dobrnik, ravnatelj
mešč. šole, Dol. Lendava; 2103. Lovro Parazin, učit. mešč.
šole, Dol. Lendava; 2104. Matej Mikuž, sreski šol. nadzornik,
Dol. Lendava; 2105. Ludovik Peternel, šol. upravitelj, Dolga
vas pri Dol. Lendavi; 2106. Berta Pikuš, učiteljica, Dol. Len-
dava; 2107. dr. Janko Pikuš, odvet., Dol. Lendava; 2108. dr.
Alojzij Bratkovič, odvetnik in župan, Slovenjgradec; 2109.
Miloš Grmovšek, sreski šol. nadzornik, Slovenjgradec; 2110.
Ivan Rojnik, veletrgovec, Slovenjgradec; 2111. dr. Vinko
Železnikar, primarij bolnice, Slovenjgradec; 2112. Niko
Vrabl, uprav. moške kaznilnice, Maribor; 2113. Ivan Prekor-
šek, nar. poslanec, Celje; 2114.—2164. Kmetška posojilnica
ljubljske okolice, Ljubljana (50 pokrovit.); 2165.—2170.
Ana Likozarjeva v počaščenje spomina pok. soproga Antona
Likozarja, šol. upravitelja v pok. (5 pokrovit.); 2171. Ivan
Prekoršek, nar. poslanec, Celje; 2172. Anton Bartl, prof. v
pok., Ljubljana; 2173. dr. Konrad Šmid, član glavne kontro-
le, Beograd; 2174. Ivan Gregorič, direktor Narodne banke,
Ljubljana.

B.

ki so plačali izza dne 30. septembra 1932 do 30. septembra 1933
za CM obrambni sklad po 100 Din:

2519. dr. Josip Majcen, specialist kirurgije, Maribor;
2520.—2522. Ženska šentpeterska CM podr. v Ljubljani v po-
čaščenje umrle Marije Kokaljeve (3 kamne); 2523. Janja
Miklavčičeva, šol. uprav. v pok., Kranj; 2524. dr. Simon Do-
lar, gimn. ravnatelj, Kranj; 2525. CM podr., Kranj; 2526.
Josipina Blumauer, Ljubljana; 2527. CM podr. Kranj v po-
čaščenje spomina pok. dr. Vek. Spinčiča.

Doneski podružnic leta 1932.

Št. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice		
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din
1.	Ljubljana: šentp. ž. . .	16.515	50	—	—	—	—	—	—	—	—	17.335	50	343	—	—
2.	Ljubljana: mestna ž. . .	12.090	25	—	—	820	—	—	—	—	—	12.090	25	1.092	—	—
3.	Ljubljana: šentj.-trn. m.	7.619	03	—	—	—	—	—	—	—	—	7.619	03	206	—	—
4.	Celje: m.	6.111	45	—	—	—	—	—	—	—	—	6.111	45	462	—	—
5.	Sl. Radenci — Kapela .	5.843	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.843	—	620	—	—
6.	Celje: ž.	4.925	80	—	—	—	—	—	—	—	—	4.925	80	2.380	—	—
7.	Ptuj: m.	4.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.600	—	695	—	—
8.	Ptuj: ž.	4.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.600	—	—	—	—
9.	Kranj: m. in ž.	3.200	—	—	—	100	—	1100	—	—	—	4.400	—	3.863	—	—
10.	Ljubljana: šentpeter. m.	3.965	75	—	105	—	—	—	—	—	—	3.965	75	—	—	—
11.	Slovenjgradec in ok.: m.	3.852	97	—	167	—	—	—	—	—	—	3.957	92	—	—	—
12.	Ljubljana: šentj.-trn. ž.	3.556	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.724	92	158	—	—
13.	Ljubljana: I. ljublj. m. .	3.211	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.211	—	767	—	—
14.	Kamnica pri Mariboru .	2.943	50	—	—	—	—	—	—	—	—	2.943	50	135	—	—
15.	Ljubljana: akademska .	2.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.800	—	—	—	—
16.	Muta	2.687	15	—	—	—	—	—	—	—	—	2.687	15	159	80	—
17.	Maribor in okolica: ž. .	2.680	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.680	—	—	—	—
18.	Maribor: m.	2.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.500	—	—	—	—
		93.701	40	272	95	920	—	1100	—	—	—	95.994	35	10.880	80	—
		<i>Odnos . . .</i>														

Šte. 19.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Prejata Tomo Zupana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
	<i>Prenos</i>	93.701	40	272	95	—	—	1100	—	—	—	95.994	35	10.880	80
19.	Trbovlje in ok.: m.	2.233	65	—	—	—	—	—	—	—	—	2.233	65	1.571	20
20.	Trbovlje in ok.: ž.	2.233	65	—	—	—	—	—	—	—	—	2.233	65	—	—
21.	Split	1.605	—	—	—	—	—	525	—	—	—	2.130	—	4.319	—
22.	Slovenjgradec: ž.	2.115	25	—	—	—	—	—	—	—	—	2.115	25	240	—
23.	Novo mesto: ž.	1.823	15	—	—	—	—	—	—	—	—	1.823	15	870	—
24.	Rogaški okraj	1.821	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.821	—	—	—
25.	Ljubljana: Šiška m.	1.555	75	—	—	—	—	—	—	—	—	1.555	75	171	75
26.	Litija in Smartno	1.353	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.353	—	640	—
27.	Ljubljana: Šiška ž.	1.219	75	—	—	—	—	—	—	—	—	1.219	75	—	—
28.	Novo mesto: m.	545	60	—	—	—	—	—	—	445	—	990	60	—	—
29.	Jesenice: m. in ž.	970	—	—	—	—	—	—	—	—	—	970	—	1.430	—
30.	Radeče in okolica	806	—	114	—	—	—	—	—	—	—	920	—	560	—
31.	Tržič in okolica	911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	911	—	860	—
32.	Cerknica:	837	—	—	—	—	—	—	—	—	—	837	—	155	—
33.	Brežice	808	—	—	—	—	—	—	—	—	—	808	—	780	—
34.	Krško: m	805	—	—	—	—	—	—	—	—	—	805	—	—	—
35.	Dol pri Hrastniku	791	—	—	—	—	—	—	—	—	—	791	—	240	—
36.	Domžale	790	—	—	—	—	—	—	—	—	—	790	—	—	—
37.	Bled	770	—	—	—	—	—	—	—	—	—	770	—	720	—
38.	Krško in okolica: ž.	727	—	—	—	—	—	—	—	—	—	727	—	700	—
	<i>Odnos</i>	118.422	20	386	95	920	—	1625	—	445	—	121.799	15	24.137	75

Št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj, mine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
39.	<i>Prenos</i>	118.422	20	386	95	920	—	1625	—	445	—	121.799	15	24.137	75
40.	Ribnica (Dol.): ž.	679	50	—	—	—	—	—	—	—	—	679	50	715	—
41.	Sv. Lenart v Slov. gor.	656	—	—	—	—	—	—	—	—	—	656	—	—	—
42.	Gornja Radgona	626	—	—	—	—	—	—	—	—	—	626	—	690	—
43.	Vrhnika	625	—	—	—	—	—	—	—	—	—	625	—	—	—
44.	Slovenska Bistrica	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	375	—
45.	Tolsti vrh in ok. pri Gušt.	558	—	—	—	—	—	—	—	—	—	558	—	—	—
46.	Kamnik in okolica: m.	543	—	—	—	—	—	—	—	—	—	543	—	—	—
47.	Hrastnik in okolica: ž.	542	75	—	—	—	—	—	—	—	—	542	—	715	—
48.	Zidani most	538	—	—	—	—	—	—	—	—	—	538	75	734	50
49.	Laško in okolica	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	770	—
50.	Št. Pavel pri Preboldu: ž.	485	—	—	—	—	—	—	—	—	—	485	—	555	—
51.	Hrastnik m.	470	—	—	—	—	—	—	—	—	—	470	—	320	—
52.	Gornji grad	462	50	—	40	—	—	—	—	—	—	462	50	480	—
53.	Ribnica na Pohorju	365	—	—	—	—	—	—	—	—	—	405	—	540	—
54.	Ljutomer	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	—	—
55.	Ruše in okolica	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	320	—
56.	Vransko	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	246	—
57.	Št. Ilj. v Slov. goricah	394	—	—	—	—	—	—	—	—	—	394	—	320	—
58.	Svečina	368	—	—	—	—	—	—	—	—	—	368	—	155	—
	Unec — Rakek	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	—	385	—
	<i>Odnos</i>	128.384	95	426	95	920	—	1625	—	445	—	131.801	90	31.458	25

Šk. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
	<i>Prenos</i> . . .	128.384	95	426	95	920	—	1625	—	445	—	131.801	90	31.458	25
59.	Sodražica in okolica . . .	345	—	—	—	—	—	—	—	—	—	345	—	385	—
60.	Sevnica	345	—	—	—	—	—	—	—	—	—	345	—	400	—
61.	Melika	333	—	—	—	—	—	—	—	—	—	333	—	264	—
62.	Brdo	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	330	—	—	—
63.	Kostanjevica	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310	—	525	—
64.	Ribnica (Dol.): m.	297	—	—	—	—	—	—	—	—	—	297	—	240	—
65.	Petrovče	291	—	—	—	—	—	—	—	—	—	291	10	155	—
66.	Sp. Sv. Kungota	260	10	—	—	—	—	—	—	—	—	260	10	160	—
67.	Hoče, Slivnica in ok.	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	160	—
68.	Ormoški okraj: ž.	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	480	—
69.	Št. Rupert (Dol).	215	95	34	05	—	—	—	—	—	—	250	—	—	—
70.	Borovnica	235	—	—	—	—	—	—	—	—	—	235	—	155	—
71.	Kamnik: ž.	233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	233	—	1.120	—
72.	Sv. Trojica v Slov. gor.	225	—	—	—	—	—	—	—	—	—	225	—	—	—
73.	Trebnje in okolica	222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	222	—	—	—
74.	Črnomelj: m. in ž.	217	—	—	—	—	—	—	—	—	—	217	—	155	—
75.	Sv. Barbara pri Mariboru	215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	—	—	—
76.	Poljane pri Prevaljah	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	210	—	—	—
77.	Fram in okolica	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
78.	Gaberje pri Celju	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	80	—
	<i>Odnos</i>	133.569	—	461	—	920	—	1625	—	445	—	137.020	—	35.577	25

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj, mine, darovi, veselice i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Župana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
79.	Prenos	133.569	—	461	—	920	—	1625	—	445	—	137.020	—	35.577	25
80.	Kočevje	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	385	—
81.	Grobelno : za Slivnico in Št. Vid	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	235	—
82.	Sv. Jurij ob Ščavnici	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
83.	Skojfa Loka in okolica	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	175	—	150	—
84.	Polskava-Pragersko	165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	165	—	385	—
85.	Št. Jernej na Dol.	165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	165	—	385	—
86.	Velike Lašče	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	385	—
87.	Žalec	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	—	—	—
88.	Sv. Lovrenc na Pohorju	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	187	50
89.	Limbuš	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	147	80
90.	Mokronog	145	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	—	452	50
91.	Bizeljsko in okolica	132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	132	—	—	—
92.	Sv. Duh na Ostrem vrhu	125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	—	—	—
93.	Cerklje pri Kranju	107	50	—	—	—	—	—	—	—	—	107	50	515	—
94.	Sv. Ana v Slov. goricah	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	320	—
95.	Loški p., Draga in Trava	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—
96.	Sv. Jurij ob Pesnici	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	80	—
97.	Žužemberk	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	—	80	—
98.	Konjice	73	50	—	—	—	—	—	—	—	—	73	50	500	—
	Zg. Sv. Kungota	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	—	112	50
	Skupaj	136.308	—	461	—	920	—	1625	—	445	—	139.759	—	39.512	55

Izkaz

zapuščinskih skladov, katere je družba popolnoma porabila za šolske namene.

Zap. št.	Ime sklada	Znesek		Opomba
a) Predvojna kronska valuta				
		K	v	
1	Karel Kotnika zap. sklad	389.372	33	porabljeno leta 1911 - 1915 " " 1917 in 1918 " " 1915
2	Marije Vilharjeve . . .	112.400	—	
3	Ivana Florjančiča . . .	36.922	54	
	skupaj . . .	538.694	87	
b) Povojna dinarska valuta				
		Din	p	
4	Ivana Poljšaka zap. sklad	585.980	40	porabljeno leta 1922 in 1923

Izkaz

zapuščinskih skladov, katere je družba deloma porabila za šolske namene.

Zap. št.	Ime sklada	Prejeta zapušč. imovina		Porabljeno		Imovinsko stanje 31. XII. 1932		Opomba
		Din	p	Din	p	Din	p	
1	Dr. Josipa Georga sklad	242.196	10	64.332	86	177.863	24	Porabljeno: leta 1928, 1929 in 1931 Din 64.467-86 Vrnjeno leta 1932 " 135- Porabljeno torej Din 64.332-86

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. Vodstvo.

po volitvi na 44. veliki skupščini v Ptuj
dne 10. septembra 1933.

1. Predsednica: Franja dr. Tavčarjeva, dvorna dama v Ljubljani, izvoljena 1933.
  2. Dr. Ernest Dereani, zdravnik v Ljubljani, 1931.
  3. Namestnik predsednice: dr. Simon Dolar, gimn. ravnatelj v Kranju, 1933.
  4. Fran Jamšek, šolski upravitelj na Bregu pri Ptuj, 1932.
  5. Blagajnik: dr. Janko Kersnik, ravnatelj Kmetijske posojilnice za ljubljansko okolico v Ljubljani, 1933.
  6. Avgust Ludvik, višji nadzornik in postajenačelnik glavnega kolodvora v Ljubljani, 1932.
  7. Tajnik: ing. Janko Mačkovšek, mestni gradbeni nadsvetnik v Ljubljani, predsednik udruženja jugoslov. inženjerjev in arhitektov, 1931.
  8. Nilka Potočnikova, soproga želez. nadinspektorja, 1933.
  9. Ivan Prekoršek, narodni poslanec, upravitelj drž. bolnice v Celju, 1931.
  10. Viktor Rohrmann, veletrgovec v Ljubljani, 1932.
  11. Miro Senekovič, banski svetnik v Ljubljani, 1931.
  12. Ivan Tomažič, sres. šol. nadzornik v Mariboru, 1932.
- Ožji odbor: Načelnica Franja dr. Tavčarjeva, dr. Simon Dolar, Janko Mačkovšek, Viktor Rohrmann, dr. Janko Kersnik, Miro Senekovič.

B. Nadzorništvo.

1. Evgen Lovšin, ravnatelj »Rude in kovine«.
2. Dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani.
3. Matija Rode, kontrolor Mestne hranilnice v Ljubljani.
4. Albert Sič, prof. v p. v Ljubljani.
5. Jakob Zupančič, real. ravnatelj v pok. v Ljubljani.

C. Razsodništvo.

1. Mat. Marinček, notar v Novem mestu.
2. Dr. Ferdo Lašič, odvetnik v Mariboru.
3. Fran Pahernik, nar. poslanec, veleposestnik v Vuhredu.
4. Fran Tekavčič, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Janko Žirovnik, odvetnik v Ljubljani.

Č. Pisarna,

Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

Vodja: Dr. Simon Dolar.

Uradniki: Knjigovodja: Emanuel Josin.

Pisarniški tajnik: Fran Skulj.

Pisarica: Franja Benedikova.

Navodila podružnicam Družbe sv. Cirila in Metoda.

Vse p. n. podružnice in prijatelje Družbe sv. C. in M. prosimo, da uvažujete sledeče:

1. Oživite vse bivše, sedaj speče podružnice. V ta namen naj skliče ta ali oni občni zbor (treba ga je naznaniti sreskemu poglavarju), izvoli naj se nov odbor ter se prijavi sreskemu poglavarju in glavni družbi v Ljubljani.

2. Vse delujoče podružnice naj imajo takoj po novem letu svoje občne zборе, najkasneje do konca marca. Občni zbor se naznani brez kolka z vzporedom vred na sresko poglavarstvo. Imenik novega odbora je treba naznaniti tudi sreskemu poglavarstvu in centrali.

3. Članarina (letna) znaša 12 Din. Majhna je in jo zmore marsikdo.

4. Delegate za glavno skupščino je treba naznaniti pred veliko skupščino Družbi. Na vsakih 50 članov pripada podružnici 1 delegat.

5. Odborniki naj si delo razdele tako, da ne pade na eno osebo vse.

6. Ponos vsake podružnice bodi kar največje število članstva. Posebno uvaževanja vredno je pridobivanje članstva med priprostim ljudstvom. K podružnici naj se pritegnejo člani iz sosednih krajev, kjer ne obstojajo podružnice. V takem

kraju naj se radi olajšave dela voli zastopnik; kateremu se poveri nabiranje članov in pobiranje članarine. Redni člani podružnice so:

- a) letniki, ki plačajo članarino 12 Din na leto,
- b) ustanovniki, ki plačajo 100 Din (enkrat za vselej),
- c) pokrovitelji, ki plačajo 300 Din (enkrat za vselej) in imajo tudi aktivno in pasivno pravico na veliki skupščini,
- č) podporniki, ki plačujejo na leto vsaj 3 Din.

7. Podružnice naj skrbе, da se družbeno blago razpečava. To blago obstoji iz razglednic, narodnih kolkov in računskih listkov. Posebno opozarjamo na družbene razglednice. Domače so, plod naših umetnikov. Čas je, da izpodrine domače blago inozemsko šaro. Zahtevajte po trgovinah CM razglednice.

8. Pri eventualnih prireditvah je treba upoštevati radi pristojbin in davka naše tozadevne okrožnice z ozirom na prošnje na davčno upravo, finančno direkcijo in na ministrstvo poljeprivrede in vode. V vseh tozadevnih nejasnih stvareh naj se obračajo podružnice na centralo.

9. Družba izda vsako leto svoj koledar, za katerega je treba imeti ob razpošiljanju naslove. Skrb podružnic bodi, da pošlje vsaka do septembra vsakega leta naslove oseb, katerim se sme zanesljivo koledar poslati.

10. Podružnice naj skušajo zanetiti med ljudstvom zanimanje za Družbo, da se dvigne v narodu nacionalna zavest in državljanski ponos.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani, dne 10. oktobra 1933.

VSEBINA

Rodoslov našega kraljevskega doma.
Kraljevine Jugoslavije barve in grb.
Koledar.
Poštne in brzojavne pristojbine.
Lestvice za kolke.

Septembrski dogodki	31
Mirna vest	36
Očenaš — domovinski list	38
Naša narodna rana — naša boleost	40
Premehki mi pač bili smo, da zemljo jim pustili smo	46
Nekaj za vse	50
Smrtna žetev članov Družbe sv. Cirila in Metoda	56
Ivan Šorli	66
Križi (pesem)	68
Svarilo izseljencem	69
Ne mislijo umreti	72

Vestnik Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.
Inserati.

Ob vsaki priliki se spomnite,

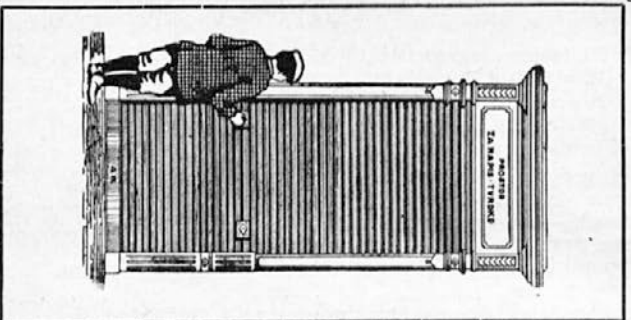
da so »Jutrovi« »Mali oglasi« v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za službe vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, ženitve in za drugo.

**Dot do vsega, kar
potrebujemo, vodi**

skozi »Jutrov« mali oglasnik!

Ustanovljeno leta 1879.

Telefon št. 2553

Ključavničarstvo

Avĝust Martinčič

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valčnih zastorov v Dravski banovini.

Ljubljana, Rimska cesta 14

se priporoča za naročila novih valčnih zastorov (rolet) in solnčnih plahit ter za popravila istih. — Stalna zaloga vseh potrebnih za rolete in solnčne plahite, raznovrstnih štedilnikov in vseh potrebščin za stavbe. — Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. — Avtoĝeno varjenje. —   vila. — Avtoĝeno varjenje. —

Točna postreĝba!

Zmerne cene!

REG. POMOŽNA BLAGAJNA ZA SLUČAJ SMRTI

LJUDSKA **S** AMOPOMOČ

v Mariboru
Grajski trg 7

TELEFON
2231

SPREJME vsako zdravo osebo od 1. do 80. leta in izplača upravičencu po umrlem članu do največ **Din 10.000** podpore. — Društvo šteje danes nad 38.000 članov in je izplačalo do sedaj že nad 10.000.000 Din na podporah. — Ako še niste član tega društva, zahtevajte takoj brezplačno pristopno izjavo.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

v Ljubljani, Tyrševa cesta šte. 1.

Delniška glavnica in rezerve preko Din 60.000.000

OBREŠTUJE vloge na tekočem računu in na knjižice najugodnejše. — KUPUJE in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — ESKONTUJE in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — SPREJEMA vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. —

DAJE vsakovrstne predjeme na blago, efekte itd. — DOVOLJUJE vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. — PRODAJA srečk razredne loterije. — DAJE informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana.

Telefon šte. 2861, 2413, 2502, 2503.

Račun poštne hranilnice v Ljubljani šte. 10.509.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metko-
vič, Novi Sad, Ptuj, Rakek, Sarajevo,
Slovenjgradec, Split, Šibenik,
Varaždin, Zagreb.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA   MARIBOR   CELJE

*

NAJVARNEJŠA IN NAJBOLJŠA PRI-
LIKA ZA NALAGANJE PRIHRANKOV

*

ZA VLOGE IN VSE OBVEZNOSTI JAMČI DRAV-
SKA BANOVINA Z VSEM SVOJIM PREMOŽENJEM
IN Z VSO SVOJO DAVČNO MOČJO

KLISJEJE

*vseh vrst, črtne in avtotipije, izdeluje po predlo-
ženih risbah, perorisih in slikah za navaden tisk
ali finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po
naročilu in v najkrajšem času po nizkih cenah*

JUGOGRAFIKA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

NARODNA

ISKARNA

LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA 5

IZVRŠUJE :

RAZLIČNE TISKOVINE,
ČASOPISE, KATALOGE,
PROSPEKTE, PLAKATE,
REVIJE, VREDNOSTNE
PAPIRJE, KOLEDARJE,
BROŠURE, NAZNANILA,
PISMA, RAZGLEDNICE,
DOPISNICE, RAČUNSKÉ
ZAKLJUČKE, ETIKETE,
SLIKE, ZAVAROVALNE
PONUDBE, POROČILA,
CENIKE, PROSPEKTE,
POROČNA NAZNANILA,
FAKTURE, OSMRTNICE,
DIPLOME, KNJIGE ITD.
V ENOBARVNEM IN
VEČBARVNEM TISKU

TELEFON:

3122-3123

RAČUN POŠTNE
HRAN. V LJUB-
LJANI ŠT. 10.534

Kolinska

CIKORIJA

NAŠ PRAVI DOMAČI IZDELEK!

GOSPODINJE!

Zahtevajte povsod izrecno

KOLINSKO CIKORIJO

ker je res pravi domači izdelek!

ZALOGA

**STEKLA, PORCE-
LANA, SVETILJK**

**FRAN
KOLLMANN**

LJUBLJANA - MESTNI TRG

priporoča bogato zalogo vseh
v svojo stroko spadajočih
predmetov

Osobito priporoča cenjenemu
občinstvu v nakup

VALJČKE ZA SVETILJKE

v korist Družbi sv. Cirila in Metoda

CENIKI NA RAZPOLAGO!

MEDIĆ - ZANKL

tvornice olja, firneža, lakov in barv
družba z omejeno zavezo

CENTRALA V LJUBLJANI

Tovarne: Ljubljana — Medvode
Podružnice in skladišča: MARIBOR, NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:
lanenega in kokosovega olja, firneža, vseh
vrst lakov, emajlno lakastih, oljnatih kakor
tudi prstenih in kemičnih barv, steklarskega
kita itd. znamke „MERA KL“

Prvovrstne kakovosti   Točna in solidna postrežba

L. MIKUŠ

izdelovatelj dežnikov, solnčnikov, zaloga
sprehajalnih palic.

LJUBLJANA

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Na drobno! Na debelo!

Popravila
točno in solidno

Zmerne cene

FR. P. ZAJEC izprašan optik
in urar
LJUBLJANA - Stari trg števil. 9

Priporoča očala, ščipalce,
toplomere, barometre, dalj-
noglede, foto-aparate i. t. d.
Velika izbira vsakovrstnih
ur, zlatnine in srebrnine.

Vsa nova dela in popravila se izvršujejo strokovnjaško v mo-
derno z električnim obratom urejeni delavnici — Cenik zastonj.

Knjigarna
L. Schwentner
Ljubljana
Prešernova ulica 3.

Engelbert Franchetti

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20
nasproti kavarne »Evrope«

priporoča svojo največjo in povsem higiensko urejeno
brivnico. Najmoderneje urejen salon za dame.

Za dobro in točno postrežbo je vsestransko preskrbljeno

POSOJILNICA V MARIBORU

v lastni hiši, v Narodnem domu
USTANOVLJENA LETA 1882.

Telef. št. 2108. Žirokonto pri Narodni banki Jugoslavije.
Račun pošt. hran. v Ljubljani št. 10502, v Zagrebu 39087.

Obrestuje navadne vloge na
knjižice in v tekočem računu po

4%

po 5 1/2 proti odpovedi na 3 mesece

---

*Daje posojila na zemljišča in osebno
poroštvo*

*Eskontuje menice in otvarja tekoče račune
za trgovce, obrtnike in podjetja*

Stanje vlog:

nad 70 milijonov dinarjev

Rezervni zaklad:

nad 8 mil. 800.000 dinarjev

Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod
v Mariboru

Anton Bajec

trgovina s cveticami, šopki,
venci in trakovi z napisi

Telefon
3222

Ljubljana
Pod Trančo

MARIBORSKA
TISKARNA
MARIBOR

*TISKARNA • LITOGRAFIJA
OVOJNI TISK • KNJIGOVEZNICA
ZALOŽNIŠTVO • PLAKATERSKI IN
REKLAMNI ZAVOD*

*IZDELUJE ZLASTI PLAKATE,
DELNICE, ETIKETE ITD.*

*GLEJ PLAKAT
LJUBLJANSKEGA
VELESEJMA!*

Josip
Benko

*tovarna mesnih izdelkov,
izvoz živine, telet, svinj in mesa*

**Murska
Sobota**

*priporoča svoje priznane
najfinejše šunke à la Praga,
kakor vsakovrstne rolade in vse
vrste svojih mesnih izdelkov
po najnižjih dnevnih cenah.
Cenjeni intereseanti se opozarjajo
na novo in najmoderneje
urejeno tovarno za
konzerviranje praških šunk
v pločevinastih dozah.*

Z a h t e v a j t e c e n i k e !

VELETRGOVINA
RAZGLEDNIC IN PAPIRJA

NA DROBNO IN DEBELO. VSE POTREBŠČINE ZA ŠOLE IN URADE. NAJVEČJA IZBIRA FINEGA GALANTERIJSKEGA BLAGA, PRIMERNEGA ZA GOD, POROČNA IN DRUGA DARILA.

M. TIČAR

LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠT. 26.

ŠELENBURGOVA ULICA 1
(PODRUŽNICA)

BLUZE, DAMSKO IN
MOŠKO PERILO, KRA-
VATE, ROKAVICE, NO-
GAVICE IN TORBICE

KUPITE NAJBOLJE PRI
T V R D K I

M I L O Š
KARNIČNIK
LJUBLJANA, STARI TRG 8

»RUDE IN KOVINE«

DRUŽBA Z O. Z.

Naslov za brzojavke: Rude
Telefon interurban št. 2727

Čekovni račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 14.167

E N G R O S

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova
pločevina, svinčena pločevina,

pocinkana železna pločevina, cinkovo belilo
(izdelek Cinkarne d. d., Celje)

barve, žveplenokisla glina, aluminijev hidrat,
bakrena galica, cinkov prah, katran, stare
kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst

ŠČITITE
SVOJO
EKSISTENCO

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka

v L J U B L J A N I

Vam zavaruje poslopja, po-
hištvo, tvornice, avtomobile,
odgovornost, življenje, starost
itd. proti škodam, ki Vam jih
lahko povzroči požar, vlom,
nesreča, smrt i. t. d.

TELEFON

21-76

22-76

Podružnice in zastopstva so po vsej
Jugoslaviji. Poslovna zveza s češko
banko „SLAVIJO“ v Pragi

Glavni sedež je v LJUBLJANI

Učiteljska tiskarna

V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustr. knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Zvezki za osnovne, mešč. in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice. Vse tiskovine za društva in šole (lepake, letake, izpričevala i. t. d.) dajte v tisk Učiteljski tiskarni.

NAJNIŽJE CENE!

UČITELJSKA KNJIGARNA

ima v zalogi „Galerijo naših mož“: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Slomšek, 4. Prešeren, 5. Levstik, 6. Stritar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerc, 10. Tavčar, 11. Levec, 12. Erjavec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangl, 16. Parma, 17. Kersnik, 18. Maister, 19. Župančič, 20. Strossmayer.
Slika Din 10.—.

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Franciškaška ulica 6

podružnica v MARIBORU

ima v zalogi vse leposlovne, znanstvene in šolske knjige, mnogo hrvatskih, srbskih, francoskih, angleških, italijanskih del ter veliko izbiro nemških leposlovnih in znanstvenih knjig. — Razna učila za šolo in dom.

Naroča vse jugoslovanske, slovanske, nemške, francoske, angleške in italijanske revije.

Velika izbira muzikalij za vse instrumente kakor tudi klavirskih izvlečkov za petje in klavir. —

Velika izbira modnih časopisov.

Kuhinjsko posodo, emajlirano in aluminijasto, porcelan, steklenino, vse gospodinske in gospodarske potrebščine, orodje za vse gospodarske in industrijske panoge, okovje za stavbe in pohištvo, pločevino, vso železnino, nosilke, cement, kompletna stranišča, kopalnice in štedilnike

dobite najceneje v trgovini

B. Žilič - Ljubljana

Tyrševa c. 11 (Poleg Figovca)

NA DROBNO!

NA DEBELO!

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Kje kupim najboljše in najcenejše moške in deške obleke domačega izdelka?

Pri tvrdki

JOSIP OLUP **LJUBLJANA**

Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska ul. 8

Velika zaloga sukna, hlačevine, cefirjev, belega platna in modnih potrebščin iz prvovrstnih domačih, čeških in angleških tovaren. Obleka in perilo se izvršuje tudi po naročilu. Velika zaloga perila iz lastne tovarne znamke Triglav. Blago za železničarske uniforme stalno na zalogi. — Moje geslo je:

DOBRO BLAGO — NIZKA CENA!

Pravilno gnojenje – bogata žetev!

ZA ŽITA, TRAVNIKE, VINOGRADNICE,
SADONOSNIKE IN VSE VRSTE OKO-
PAVIN PRIPOROČAMO:

NITROFOSKAL - RUŠE
s 4 % dušika, 8 % fosforne kisline,
8 % kalija in 33 % apna

NITROFOSKAL I.
z 8 % dušika, 6 % fosforne kisline,
8 % kalija in 35 % apna

NITROFOS
s 4 % dušika, 12 % fosforne kisline.

APNENI DUŠIK
s 16 % dušika, 70 % apna.

Vsak kmetovalec si naj izbere ono mešanico, katero smatra, da bo najbolj primerna za njegovo zemljo.

Naročila
sprejema

TVORNICA ZA DUŠIK D. D. RUŠE
RUŠE PRI MARIBORU

Naročajte skupno, ker je ceneje zaradi prevoza!

Josip Petelinc

veletrgovina

Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7
(za vodo)

PETELINČEVI

šivalni stroji in kolesa

»ADLER«

»GRITZNER«

švicarski pletilni stroji

»DUBIED« in pisalni
stroji v treh velikostih

SO NAJBOLJŠI!

Brezplačen pouk v vezenju! — Mesečna odplačila! — Večletno jamstvo! — Najnižje cene!

Razni galanterijski predmeti, nogavice, rokavice v raznih barvah in kvalitetah, srajce, kravate, ovratniki, triko perilo, sveatri, žemperji, dežniki, toalet. mila itd.

Kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in tapetnike.

Postrežba točna! Cene solidne!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI
PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3

s p o d r u ž n i c o n a
MIKLOŠIČEVI CESTI ŠT. 13

je največja regulativna hranilnica
v Jugoslaviji

Ima vlog

nad 430 milijonov dinarjev

rezervnih zakladov pa

nad 10 milijonov dinarjev

Za pupilne naložbe ima sodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

HRANILNICA KUPUJE IN PRODAJA
TUDI DEVIZE IN VALUTE NAJKU-
LANTNEJE. TA POSEL OPRAVLJA V
SVOJI PODRUŽNICI NA MIKLOŠIČE-
VI CESTI.

Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367. — Poštni čekovni račun centrale št. 10.533, podružnice št. 16.138.

**URADNE URE ZA STRANKE SO
OD 8. DO 12. URE.**

PRIPOROČAM

svojo bogato zalogo vsakovrstnega
MANUFAKTURNEGA BLAGA
nadalje perilo, posteljne in druge odeje,
krojaške potrebščine, otroške obleke,
dežnike, klobuke in čevlje po najnižjih
dnevnik cenah.

KARL JANČIČ **MARIBOR**
ALEKSANDROVA 11

ŽIMA

*za žimnice in sedlarske po-
trebščine se dobi najboljša
in najceneje samo pri*

Telefon inter.

štev. 2

Ustanovlj. 1829

J. KNIFIC

tovarna za žimo

Stražišče pri Kranju

Kovčegi, ročne, spisne in šolske
torbice, listnice, denarnice, na-
hrbtniki, dokolenice, ovratniki
in nagobčniki za pse itd. Go-
nilni jermeni.

KOVČEGI specialne velikosti se izvrše v
lastni torbarski delavnici.

IVAN KRAVOS,
MARIBOR, Aleksandrova c. 13

Telefon int. 2207.

Kr. dvorni

dobavitelji

V. Bizjak & drug

Zagreb

Keksi
Prepečenci
Vafeljni
Oblati
Biskviti

ZALOGA STEKLA

---

porcelana, zrcal, sve-
tiljk, raznih okvirov,
šip itd. Stavbinsko in
umetno steklarstvo.

AVGUST AGNOLA
LJUBLJANA, TYRŠEVA C. 10

MANUFAKTURNA
TRGOVINA
FRANJO MAJER
MARIBOR
NA
GLAVNEM TRGU
SE PRIPOROČA

**MODNA IN ŠPORTNA
TRGOVINA**

P. MAGDIČ
V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta šte. 1
Telefon šte. 2438

Račun Poštne hran. v Ljubljani šte. 10.790

ZA GOSPODE:

klobuke, perilo, kravate, naramnice, nogavice, pletene telovnike (pulover), dežnike itd. kakor tudi vse potrebščine za turistiklo in telovadbo

ZA DAME:

bluze, čepice, športne klobuke, ro-kavice, nogavice in vse moderne nakitne predmete

NARODNI TRAKOVI

Največja izbira angleškega volnenega in perilnega blaga, svile, baržuna

---

VEDNO ZADNJE NOVOSTI

T V R D K A

IVAN PERDAN

V LJUBLJANI

GLAVNI ZALOŽNIK
CIRIL-METODOVEGA
ČAJA V ZAVITKIH

V Z A L O G I V E D N O :

NAJFINEJŠE NAMIZNO
OLJE, KAVA, RIŽ, ČAJ,
MILO, ŽGANJE, KAKOR
TUDI VSE DRUGO SPE-
CERIJSKO BLAGO NA
DROBNO IN DEBELO
PO NAJNIŽJIH CENAH

Modna in konfekcijska trgovina

Jakob Lah

Maribor

Glavni trg 2

Velika izbira:

oblek za **moške** in **otroke**

klobukov, perila, kravat, čevljev,
nogavic, dežnikov, rokavic i. t. d.

Cene solidno nizke!

Postrežba točna!

MIESTNA HRANILNICA V MARIBORU

USTANOVLJENA LETA 1861.

Telefon: 20-03

Stanje hranilnih vlog nad Din 125,000.000

Obrestuje vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu po 4%, večje in na 3 mesece vezane pa po 5%.

Daje posojila po najugodnejših pogojih

Hranilnica je pupilarno varen zavod, za katerega jamči mestna občina mariborska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Radi tega nalagajo pri njej sodišča Maribor, Gornja Radgona, Murska Sobota in Dolnja Lendava denar mladoletnih otrok in varovancev vobče, oblastva svoje depozite ter cerkve cerkveni denar.

Ustanovljena leta 1881.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

== v Ljubljani ==

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge v tekočem
računu

Čekovni promet

Eskont in inkaso menic

Stanje vlog nad 250 milijonov dinarjev.

Mestna hranilnica

* v Kranju *

obrestuje hranilne vloge po

5%

vloge na tekoči račun po dogovoru tudi višje, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsako leto — to je dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Dne 31. avgusta 1933. je bilo stanje hranilnih vlog na knjižicah in na tekoči račun

nad 42 milijonov dinarjev

posojil na zemljišča ter posojil občinam

nad 14 milijonov dinarjev

Zakaj je

ROGAŠKA SLATINA ?

tako priljubljena

Ker je med vsemi znanimi mineralnimi vodami alkalično-salinsko-zemeljske skupine najbogatejša na zdravilnih sestavinah in obenem najokusnejša.

VRELEC

TEMPEL

ki je znan že okoli 300 let, daje okusno, zdravilno in oživiljajočo pijačo, ki ima to dobro lastnost, da ne počrni, ako jo mešamo s pristnim vinom. Pospešuje prebavo in preosnovo.

VRELEC

STYRIA

omogoča pravilno doziranje pri zdravljenju želodca z alkalijami, vsled česar je prvenstveni lek pri čiru in katarju želodca in črevesa.

VRELEC

DONAT

draži žolčni mehur v smislu pojačenega delovanja in hitrega odtoka žolča, je torej intenzivno delujoče sredstvo proti žolčnim kamnom. Izvrstno sredstvo proti gihtu, zaprtju in sladkorni bolezni.

PREVAŽANJE OCARINJENJE

MASARYKOVA C. 9

Telefon št. 21-57

VILHARJEVA C. 33

Telefon št. 24-59

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posrednik, **LJUBLJANA**, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Trgovina z železnino **PINTER & LENARD**

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 23-34

Telefon 282 || Brzojavni naslov: Pinter, Maribor

Bogata zaloga	kovače - mizarje,
železnih nosilcev,	i. t. d., kovanja za
paličnega železa,	stavbe in mobilje,
obročja za sode,	štedilnikov, peči,
žičnikov - žice -	kuhinjske posode
poljedelskega	in vseh v to stroko
orodja, orodja za	spadajočih stvari
Velika izbira planinskih potrebščin	

Na debelo

Na drobno

Umetna knjigoveznica **STANE OGRINC**

prej *MOLK*

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 13

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje

vsakovrstnih knjigoveških del. Zaloga zaklopnih map znamke „IMKAL“.

Izvirne platnice za slovenske knjige vedno v zalogi. Tiskanje trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

CELJSKA POSOJILNICA

D. D. V CELJU

**V LASTNI HIŠI
NARODNI DOM**

GLAVNICA
IN REZERVE NAD
DIN 14,000.000.—

KUPUJE IN
PRODAJA DEVIZE
IN VALUTE

IZDAJA UVERENJA
ZA IZVOZ BLAGA

Sprejema hranilne
vloge na knjižice in
tekoči račun ter nudi
za iste popolno
varnost in ugodno
obrestovanje.

PODRUŽNICI:

**MARIBOR
ŠOŠTANJ**

LESKOVIC & MEDEN

TRGOVINA S SPECE-
RIJSKIM BLAGOM NA
DROBNO IN DEBELO

LJUBLJANA-JURČIČEV TRG 1

Veležganjarna

M. ROSNER & Co. nasl.

Viktor Meden

v Ljubljani

kupuje slive in drugo sadje za žganjekuho

**Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:
pelinkovec, planinec grenčica, vanille, rum,
konjak medicinal, brinjevec, janeževec,
slivovko, sadjevec, tropinovec.**

**VEDNO
NAJNOVEJŠE**

**V DAMSKI
IN MOŠKI
KONFEKCIJI**

**PO NAJBOLJŠIH
K R O J I H**

**PRINAŠA PRIZNANO
SOLIDNA TVRDKA**

F. MASTEK
M · A · R · I · B · O · R

PODPIRAJTE!

domačo
industrijo!

*

KUPUJTE

domače
terpentinovo milo

IZ CELJSKE MILARNE

Hubertus

Dobite ga v vsaki trgovini!

Slovenci, Slovenke!

Kupujte pri tiskarjih, ki oglašajo v našem koledarju!

MESTNA HRANILNICA V NOVEM MESTU

Pupilarno varen zavod. — Ustanovljena 1894.
Pod trajnim državnim nadzorstvom.

SPREJEMA HRANILNE VLOGE
na hranilne knjižice in tekoči račun.

ZA HRANILNE VLOGE

jamči mestna občina Novo mesto
z vsem svojim premoženjem in z vso svojo
davčno močjo. Radi tega nalagajo pri njej sodi-
šča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni, ob-
čine občinski denar.

NAKUP IN PRODAJA DEVIZ IN VALUT

Velika zaloga izgotovljenih oblek za gospode in dečke

LJUBLJANA **Mar. Čik nasl. E. Polach** Mestni trg 9

priporoča svojo veliko izbiro izgotovljenih oblek, pelerin,
čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.
Najstarejša domača tiskarna. Najnižje cene!

DRUŽBENO BLAGO:

Kolinska tovarna,
kavne primesi

Fr. Kollmann, cilindri
za svetiljke

Tvrdba Perdan, čaj

V DRUŽBENI PISARNI

Beethovnova ulica 2 v Ljubljani

se dobivajo:

razglednice (po 1 Din),

kolki (po 10 p),

računski listki (po 25 p),

knjižici Slava Podlim-
barskemul (po 3 Din) in

Kraljevič Marko 1932
(po 6 Din)

KUPUJTE
IN PRIPOROČAJTE